
တက်တိုး

မောင်တို့ မယ်တို့ ...

တိုးတက်စေဖို့

ခိညာဒါအမာ

ဆရာကြီး (ဦး) တက်တိုးသည် ကျွန်တော်ချစ်ခင် ကြည်ညို လေးစားတန်ဖိုးထားရသော စာပေအနုပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ် ပါသည်။ ယခုနှစ်တွင် ကျွန်တော်သည် ကောင်းသန့်ရေး သောစာအုပ်များသာမက ချစ်ခင်လေးစားရသောဆရာများ မိတ်ဆွေများ၏ စာအုပ်ကောင်းများကို ထုတ်ဝေပေးချင် သော ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာကြီး ဦးတက်တိုးအား အမှတ်တရ စာအုပ်ထုတ်ဝေလိုကြောင်း သွားရောက်မေတ္တာရပ်ခံ ပန်ကြား သောအခါ ဆရာကြီးက မိုးသောက်ပန်းစာစောင်တွင် ရေး နေသော ဆောင်းပါးများကို ထုတ်ဝေရန် ခွင့်ပေးပါသည်။ ထိုစာမူများကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အသေးစိတ်ဖတ်ရှုပြီး **မောင်တို့မယ်တို့ . . . တိုးတက်စေဖို့** ခေါင်းစဉ်ဖြင့် စီစဉ် ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

လူငယ်များအတွက် ဆရာကြီးပြောချင်သော ဆုံးမ ဩဝါဒများကို စာလုံးမဲဖြင့် ဖော်ပြနိုင်ရန် နှစ်ခေါက်တိတိ ပြန်ဖတ်ရပါသည်။ ဖတ်ရသည့် စာကြောင်းတိုင်းသည် အနှစ်သာရရှိသော ဩဝါဒများဖြစ်နေသဖြင့် စာလုံးမဲတင် ရန်

မနည်းစဉ်းစားရပါသည်။ အသက်အရွယ်၊ ပညာအရာ တို့တွင် ရင့်ကျက်တည်ငြိမ်နေပြီဖြစ်သော စာပေပညာရှင်တစ်ဦး၏ စကားလုံးတိုင်း၊ စာကြောင်းတိုင်းသည် အတုယူလိုက်နာ ကျင့်သုံးစရာများ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် ဤစာအုပ် ကို စိစဉ်ထုတ်ဝေခွင့်ရလိုက်သည်ကို ကျေနပ်ဝမ်းသာဖြစ်မိ ရပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် လူငယ်များသာမက လူလတ်ပိုင်း အရွယ် ကျွန်တော်တို့အတွက်ပါ အဖိုးတန်အသုံးဝင်သည့် စာတစ်အုပ်ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော် အာမခံဝံ့သည်။ အသိဉာဏ်ကို တန်ဖိုးထား မြတ်နိုးသူတိုင်းအတွက် မဖတ် မဖြစ် ဖတ်သင့်သည့် စာတစ်အုပ်ဟု ချိန်ခါမရွေး ကျွန်တော်ပြောရဲသည်။

ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်ကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အစ အဆုံး အကောင်းဆုံးစိစဉ်ပြင်ဆင်ပြီး စာဖတ်သူလက်သို့ ပေးပို့လိုက်ပါသည်။ ကျွန်တော့်အညွှန်းစကား မှန်မမှန်ကို ဝေဖန်အကဲဖြတ်၊ အကဲခတ်ကြရန် ဖြစ်ပါ၏။

ဤစာအုပ်မျိုးကို စေတနာအနန္တဖြင့် ရေးပေးပြီး ထုတ်ဝေခွင့်ပေးသော ဆရာကြီး (ဦး) တက်တိုးအား ကျေးဇူး အနန္တဖြင့် ဂါရဝပြုအပ်ပါသတည်း။

ကျော်သိန်း .

မာတိကာ

- ၁။ အသိစိတ်ရှိရမယ်။
- ၂။ ပညာရှင် နှစ်မျိုးနှစ်စား
- ၃။ ဖတ်ပါ တွေးပါ မှတ်ပါ
- ၄။ ပညာဆည်းပူးပါ
- ၆။ လူ့စွမ်းအင်များ
- ၇။ အလိမ္မာစာမှာရှိ
- ၈။ တကယ်လုပ်ရင် အဟုတ်ဖြစ်နိုင်တယ်
- ၉။ အပေါင်းအသင်း ကြည့်ပေါင်းပါ
- ၁၀။ ရည်မွန်မှု ပြုစုပါ
- ၁၁။ ခေတ်ရေစီးကြောင်း
- ၁၂။ ခေတ်မီသူ ဖြစ်ပါစေ
- ၁၃။ အပေါင်းအသင်း ဆိုရိုးစကား
- ၁၄။ မိုက်တာလွယ်ပါတယ်
- ၁၅။ အဖိုးတန်ဖိုးဥစ္စာ

- ၁၆။ သိက္ခာ သမာဓိ ဂုဏ်ရှိရှိ
- ၁၇။ ဖော်ရွေ ရည်မှန်မှု
- ၁၈။ အမြင်မှန်ရှိပါစေ
- ၁၉။ အင်္ဂလိပ်လို ပိုတတ်စေချင်တယ်
- ၂၀။ ရိုးသားခြင်းနှင့် ရိုးသားမှု
- ၂၁။ ပညာရှာတာ ပျော်စရာ
- ၂၂။ ဘဝဦးတည်ချက်များ
- ၂၃။ ကျေးဇူးနဲ့သစ္စာ
- ၂၄။ စာရေးဆရာ နာလေးနာ
- ၂၅။ အရမ်းအရမ်း ဗန်းစကား
- ၂၆။ ခြိုးခြံချွေတာပါ
- ၂၇။ ရင့်ကျက်မှုပြုစုပါ
- ၂၈။ ကောင်းအောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ
- ၂၉။ စာနာစိတ်ရှိကြပါ
- ၃၀။ တတ်လူတွေ ဖြစ်ကြပါစေ
- ၃၁။ ငါးပါးသီလစောင့်ကြပါ
- ၃၂။ တန်ဖိုးရှိရှိ နေတတ်ပါစေ
- ၃၃။ အချိန်ကိုသုံးပါ။ မဖြုန်းပါနဲ့။

အသိစိတ် ရှိရမယ်

အတတ်ပညာရှင်နဲ့ အသိပညာရှင်တို့ရဲ့ သဘာဝနဲ့ စရိုက်ကို ပြောချင်တယ်။ အတတ်ပညာရှင်က သွက်လက် ချက်ချာတယ်။ သူ့ဉာဏ်က အပေါ်ယံမှာသာ ကျက်စားတာ မို့ သွက်တယ်။ အကဲခတ်မြန်တယ်။ အလိုက်သိတယ်။ “အတွင်းရေးမှူး” တို့လိုပါပဲ။ အုပ်ချုပ်ကွပ်ကဲရာမှာလည်း လာဘ်မြင်တယ်။ သူ့မှာ ဖျက်လက်တဲ့ဉာဏ်ရှိလို့ Intel-
ligentsia လို့ သူတို့တစ်တွေကို ခေါ်တာပေါ့။ သူတို့မှာ
Intelligence ရှိတယ်။ အတတ်ပညာရှင် အမျိုးမျိုးရှိတယ်။
သူတို့ဟာ အင်မတန် အသုံးဝင်တယ်။ တိုင်းပြည်မှာ
သူတို့ရှိလို့ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး ၊ လူမှုရေး စတဲ့
အရေးကြီးကိစ္စတွေဟာ အလုပ်ဖြစ်နေကြတာပေါ့။
သူတို့ဟာ လက်တွေ့သမားများပဲ။

Intellectual ဆိုတဲ့ လူကတော့ ဉာဏ်နွေးတယ်။
ဘာမဆို အပေါ်ယံကြောကိုကျော်ပြီး အတွင်းသန္တာန်ကို
သူ့စိတ်ကူးဉာဏ်နဲ့ ထိုးထွင်းပြီး ရှုတယ်။ ကြည့်တာနဲ့ ရှု
တာ မတူဘူး။ “ကြည့်တယ်” ဆိုတာ အပေါ်ယံအမြင်ကို
ကြည့်တာ။ “ရှု” တာကတော့ အတွင်းကျကျ လေ့လာတာ။
Intellectual တွေဟာများသောအားဖြင့်ကျောင်းမှာမတော်

လှဘူး။ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီး “အိုင်းစတိုင်း” ဟာ ဉာဏ်ထိုင်းတယ်တဲ့။ တီထွင်မှုတွေ အများကြီးလုပ်သွားတဲ့ “အက်ဒီဆင်” လည်း ဒီလိုပဲ။ ကမ္ဘာကျော် ပြဇာတ်ဆရာကြီး “ဘားနဒ်ရှော့” လည်း ဒီလိုပဲတဲ့။ အချုပ်ဆိုရင် အတတ်ပညာရှင်တွေဟာ အလုပ်သမားတွေပဲ။ အသိပညာရှင်တွေကတော့ အတွေးသမားတွေ။ လူတွေထဲမှာ လူငယ်ဘဝကတည်းက လူငယ်ချင်းချင်း စရိုက်ချင်း မတူကြဘူး။ အများအားဖြင့်တော့ ဆရာသင်ပေးတဲ့အတိုင်း မှတ်ထားပြီး လေ့ကျင့်ခန်းတွေ လုပ်တတ်ကြတယ်။ သူတို့ထဲမှာ တွေးနေ၊ ငေးနေတဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်တလေ ပါလာတတ်တယ်။ သူက ဆရာသင်တာကို နားထောင်ရင်း တွေးတောဆင်ခြင်လေ့ရှိတယ်။ လေးတယ်ဆိုတော့ သွက်တဲ့သူတွေလောက် အတန်းထဲမှာ အထင်မကြီးကြဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျောင်းကထွက်ပြီး လူတောထဲမှာ အကြီးအကဲဖြစ်လာတဲ့ လူတချို့ဟာ ကျောင်းမှာတုန်းက စာမေးပွဲအောင်တော့ အောင်ပါရဲ့၊ ဂုဏ်ထူးတွေ တစ်သိကြီး မရခဲ့ဘူး။ **ကမ္ဘာကျော် အတွေးအခေါ် ပညာရှင်ကြီးတွေဟာ ဒဿနဆိုတဲ့ အတွေးအမြင်ဘက်မှာ ထူးခြားပေမယ့် ကျောင်းမှာတော့ သာမန်ပဲ ဖြစ်တာများတယ်။ ကျောင်းမှာရော ၊ ကျောင်းအပြင်ဘက်မှာရော တော်တဲ့လူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို စွယ်စုံ ပညာရှင်ကတော့ ရှားပါတယ်။**

အတတ်ပညာရှင်တွေထဲက အထူးလေးစားအပ်တဲ့ အသိပညာရှင်ကြီးတွေ ပေါ်ထွက်လာတတ်ပါတယ်။ သူတို့

ဟာ အတတ်ပညာတတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လုပ်တတ်၊
 ကိုင်တတ်တာထက် အလုပ်ရဲ့ သဘောသဘာဝကို လေး
 လေးနက်နက် စိစစ်ဝေဖန် ဆင်ခြင်သုံးသပ်တတ်ကြလို့
 အတွေးအမြင်မှာ ထူးချွန်ကြပေတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ သိပ္ပံ၊
 ဝိဇ္ဇာပညာရှင်ကြီးတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အတွေးအမြင်တွေဖော်ပြ
 ရာမှာ ဖတ်ရသူတွေ သိနားလည်ဖို့ ခက်တာလည်း ရှိတယ်။
 ဖတ်သူတွေထဲမှာလည်း အကြောင်းအကျိုး ဆက်စပ်ဝေဖန်
 တတ်သူတွေရှိတော့ အတွင်းသဘောကို ထိုးထွင်းမြင်တတ်
 ကြပါတယ်။ အဲဒီဖတ်သူတွေဟာလည်း မထင်ရှားပေမယ့်
 အသိစိတ်ဓာတ်ရှိလို့ အသိပညာရှင် ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေ
 ကြတယ်။

**မင်းတို့ လူငယ်တွေမှာလည်း ဉာဏ်သွက်တဲ့သူတွေ
 ရှိသလို ဉာဏ်လေးတဲ့လူတွေ ရှိမှာပါ။ ဉာဏ်လေးတယ်လို့
 ပြောတာ ဉာဏ်ထိုင်းတယ်လို့ ဆိုတာမဟုတ်ဘူး။ ဉာဏ်
 ထိုင်းသူတွေကတော့ ညံ့လို့ပေါ့။ သူတို့လေးတာ၊ ထိုင်း
 တာနဲ့အသိ ပညာရှင်ဖြစ်မယ့် သူတို့ ဉာဏ်လေးတာချင်း
 မတူဘူး။ ဆရာသင်ပေးတာကို နားမလည်တာ မဟုတ်
 ဘူး။ နားလည်တယ်၊ သူများထက်ပိုပြီးတောင် နားလည်
 သေး တယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာပြောတာ ပြောတဲ့အတိုင်း
 မှတ်လိုက်ရုံ မဟုတ်ဘူး။ ဆရာ့စကားရော၊ ဖတ်ရတဲ့
 စာမှာ ပါတဲ့ ဖော်ပြချက်ကိုရော သူက လေ့လာပြီးတော့
 သူ့ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်နဲ့ အဆုံးအဖြတ်လုပ်လေ့ရှိတယ်။**

ကလေးပုံပြင်တွေကိုပဲ ဥဒါဟရုဏ်အဖြစ် ပြောပါဦးမယ်။ “ရွှေယုန်နဲ့ ရွှေကျား သက်ငယ်ရိတ်သွားကြတယ်” ဆိုတဲ့ ပုံပြင်ကလေးကို လေးငါးခြောက်နှစ်အရွယ် ကလေးတစ်ယောက်က ကြားရတဲ့အခါ ရွှေယုန်က ရွှေကျားကို သူ့ အကောက်ဉာဏ်နဲ့ အမျိုးမျိုး “ချောက်တွန်း” တာကို သတိပြုပြီးရွှေယုန်နဲ့ ကောက်ကျစ်ယုတ်မာတဲ့ သဘာဝကို မှတ်သားထားလိုက်တယ်။ သူဟာ ကောင်းတာ၊ ဆိုးတာ၊ ရိုးတာ၊ ယုတ်တာကို ခွဲခြားသိတဲ့ အသိကလေး ရလိုက်တယ်။ ကလေးချင်းချင်း ကစားကြတဲ့အခါ ယုတ်မာကောက်ကျစ်တဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ပါလာရင် သူ့အပြောနဲ့ အလုပ်ကိုကြည့်ပြီး “ဒီကောင် မကောင်းဘူး” လို့သိလိုက်တယ်။ သူနဲ့ ကစားချင်စိတ် မရှိတော့ဘူး။

အခုပြောတာကို မင်းတို့ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်စမ်း၊ အဲဒီလို အတွေ့အကြုံကလေးမျိုး၊ တွေ့ကြုံခံစားရတာမျိုးရှိချင် ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒါ “ငယ်ငယ်ကတည်းက ဇာတိပြု” ဆိုတာမျိုးပေါ့။ **“အသိပညာ”** ၊ **“အသိပညာရှင်”** ဆိုတဲ့ စကားတွေဟာ ကြီးကျယ်လှပါတယ်။ **ရိုးရိုးဆိုရရင် “အသိစိတ်”** ရှိဖို့ သိတတ်ဖို့လိုတယ်။ အမှတ်တမဲ့မနေဘဲ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရင် **အသိစိတ်ပေါ်မယ်။**

အသိစိတ်ဓာတ် ပျိုးထောင်ပြုစုမှု လိုအပ်တယ်။

ပညာရှင် နှစ်မျိုးနှစ်စား

ပညာနဲ့ ပတ်သက်လို့ နှစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ “အတတ်ပညာ” နဲ့ “အသိပညာ” လို့ ခွဲခြားကြတယ်။ လူငယ်တွေမှာ ဒီ နှစ်မျိုး ခွဲခြားနားလည်ဖို့ လိုပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီ နှစ်မျိုးဟာ ပညာချည်းပဲပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကွာခြားချက်က တော့ (အကြမ်းဖျင်း ပြောရရင်) “အပေါ်ယံအသိ” နဲ့ “အတွင်းအသိ” ဆိုရပါလိမ့်မည်။ **ပညာဆိုတာမှာ “အသိ” မပါလို့ မဖြစ်ဘူး။ အကြောင်းခြင်းရာတွေကို သိဖို့လိုတယ်။ နားလည်ဖို့ လိုတယ်။ အဲဒီလို သိနားလည်တာဟာ “ပညာ” ပါပဲ။** အတတ်ပညာမှာလည်း အသိပါရတယ်။ ဒါပေမယ့် ရှိနေပြီးသား၊ အများက လက်ခံပြီးသား အကြောင်းအရာ တွေကို မိမိသင်ယူလေ့လာဖို့ သိရမယ်။ သိတာက သာမန် အနေနဲ့ သိတာရယ်၊ အသေးစိတ် သိတာရယ်။ အဲဒီ အသိနှစ်မျိုးလုံး သိနားလည်ပြီး လက်တွေ့လုပ်ကိုင်လေ့ကျင့် ပြီးမှ တတ်ကျွမ်းမှုရတယ်။

အတတ်ပညာတွေဟာ မောင်တို့၊ မယ်တို့ သိကြပြီး

အဲဒီလုပ်ငန်းတွေမှာ လုပ်တယ်၊ ကိုင်တတ်၊ စီမံဖန်တီးတတ်
 တယ်ဆိုတဲ့ တတ်ကျွမ်းမှု ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ရရှိမှ အဲဒီ အတတ်
 ပညာကို တတ်တယ်။ တတ်တာအမှန်ပဲလားဆိုတာ သိရ
 အောင် သက်ဆိုင်ရာ ဘွဲ့တွေ၊ အောင်လက်မှတ်တွေ ပေး
 လိုက်တယ်။ အဲဒီပညာတွေကို တတ်သူတွေဟာ “အတတ်
 ပညာရှင်” တွေပါပဲ။ သူတို့တစ်တွေဟာ လူမှုရေးရာတွေ
 မှာ အသီးသီးတာဝန်ယူပြီး ဆောင်ရွက်ကြတယ်။ သူတို့
 ကြောင့် လူ့လောကမှာ ပစ္စည်းအမျိုးမျိုး ထွက်လာတယ်။
 ပညာဗဟုသုတအမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုပြီး လောကကြီး
 ထွန်းကားကြီးပွားဖို့ ဆောင်ရွက်ကြရတယ်။ **ကျောင်းသင်
 ပညာတွေဟာ အတတ်ပညာတွေချည်းပဲလို့ မှတ်ယူလိုက်
 ကြပါ။ ကျောင်းတွေ ၊ တက္ကသိုလ်တွေမှာ ဆရာတွေက
 သင်ပေးလို့ တတ်ရတဲ့ ပညာပဲ။**

အသိပညာဆိုတာက ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဆည်းပူး
 ရလိမ့်မယ်။ ဆရာ မလိုဘူးလားလို့ မေးနိုင်ပါတယ်။ လို
 ပါတယ်။ အများကြီးလိုတယ်။ အဲဒီ ဆရာတွေက ဘယ်သူ
 တွေလဲ၊ ဘယ်မှာလဲ၊ ဘယ်ကျောင်းတတ်ရမှာလဲ ဆိုတဲ့
 မေးခွန်းတွေကို ဖြေရရင် စာပေတွေဟာ ဆရာတွေပါပဲ။
 သုတ၊ ရသ ၊ ဒဿနဆိုတဲ့ စာပေအမျိုးအစားအားလုံးက
 ဆရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ စာပေတွေ အမျိုးစုံ ဖတ်ရပါလိမ့်
 မယ်၊ ပြီးတော့ တတ်ရမယ့် ကျောင်းက “ဘဝတက္ကသိုလ်”
 ပါပဲ။ လူ့လောက တစ်ဝန်းလုံးရဲ့ လူသားတို့ရဲ့ ဘဝအခြေ

အနေတွေ၊ သူတို့ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ၊ သူတို့ ခံစားချက်တွေ၊ အကျင့်စရိုက်တွေဟာ အသိပညာအတွက် “ဝမ်းစာ” တွေပေါ့။ ကြီးကျယ်လှချည်လား၊ ဘယ်လောက်ကြာကြာ ဆည်းပူးရမလဲ၊ တစ်သက်တာလုံး လမ်းညွှန်ရပါလိမ့်မယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်လို ပညာယူရမှာလဲ၊ ရှင်းပါတယ်။ ကိုယ် ကိုယ်တိုင် ဘဝပညာကို ဆည်းပူးရမှာမို့ ကိုယ့်ဉာဏ်ကို အမြဲအသုံးပြုပြီး အကြောင်းခြင်းရာ တစ်ခုခုနဲ့ ကြုံတွေ့ရင် အဲဒီအကြောင်းခြင်းရာဟာ သဘာဝကျသလား ဘယ် စာရေးဆရာကြီးတွေက ဘယ်လိုဆိုသလဲ၊ **စာမျိုးစုံ ဖတ်ရမယ်။ ဖတ်ပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်ရမယ်။ အမှန်နဲ့ အမှား ခွဲခြားတတ်တေအောင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဝေဖန်ပိုင်းခြားရမယ်။** သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြီးတော့ အမှန်တရားကို ရှာရမယ်။ ဒီလောက် ကြီးမားခက်ခဲတဲ့အလုပ် ဘယ်သူလုပ်နိုင်မှာလဲ။ ဘယ်သူမှ မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဘဝရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဟာ သိနားလည်ဖို့ ခက်ပါတယ်။ လူငယ်လူရွယ်တွေ မပြောနဲ့၊ အိုမင်းမစွမ်း အဘိုး၊ အဘွားတွေတောင်မှ ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို ကောင်းကောင်း မသိနိုင်ကြပါဘူး။ ဒါဖြင့် အသိပညာ ဆည်းပူးတာ မဖြစ်နိုင်ဘူးပေါ့။ အဖြစ်နိုင်တော့ဘူး အဟုတ်ပါဘူး။ ဖြစ်နိုင်သလောက် ဖြစ်အောင် ကြိုးစားရမှာပေါ့။ အဲဒီတော့ သက်ကြီးဝါရင့်တွေရဲ့ ဆိုရိုးစကားတွေ၊ လူမျိုးစုတွေရဲ့ စကားပုံတွေ၊ အို . . . စာမျိုးစုံကို များများဖတ်မှ ဖြစ်မှာ။

ဒီလောက်ကျယ်ပြန့်တဲ့ အလုပ်ကို ဘယ်လုပ်နိုင်မှာလဲ
 လို့ မောင်တို့ မယ်တို့က ဆိုကြမယ်။ မှန်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့်
 လုပ်ရမှာက တစ်သက်လုံးပဲ။ ဒီလို ဖော်ညွှန်းတာတွေကို
 တတ်နိုင်သမျှ လုပ်ရမှာပါ။ အခိုက်ကြုံတိုင်း အကြောင်း
 ခြင်းရာတို့၊ အတွေ့အကြုံတို့ကို စိစစ်ဝေဖန် သုံးသပ်ရမှာပါ။
 ပညာဆိုတာ ဖြည်းဖြည်းဆည်းပူးရမယ်ဆိုတာ အဲဒီ ဘဝ
 အသိပညာတို့ဆိုတာက အကန့်အသတ်နဲ့တတ်အောင်သင်
 ယူရမှာဖြစ်တယ်။ ဆိုပါတော့ ဘီအေ၊ အမ်အေ၊ ပီအပ်ချ်ဒီ
 စတဲ့ဘွဲ့တွေနဲ့ ခွဲခြားသတ်မှတ်ထားတယ်။ အသိပညာဆို
 တာကို သတ်မှတ်ထားလို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဘာဘွဲ့မှလည်း
 ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကိုသုံး၊ ကိုယ့်ထက် ရင့်
 ကျက်သူတွေဆီက စာတွေ၊ ပြောကြဆိုကြတာတွေ မှတ်
 သား၊ ပြီးတော့ ဘာအကြောင်း၊ ဘာကိစ္စမှာမဆို ဆင်ခြင်
 သုံးသပ်ပြီး အကောင်းအဆိုး၊ အမှားအမှန် ခွဲခြားတတ်
 အောင် ကြိုးစားမယ်ဆိုရင် တစ်သက်တာ ဆည်းပူးရမှာပါ။
မောင်တို့၊ မယ်တို့ကို စာများများဖတ်ကြပါလို့ အထပ်ထပ်
အခါခါ တိုက်တွန်းပါတယ်။ အဲဒီလို စာဖတ်ကျင့် ကြီးမား
ခိုင်မြဲပါမှ အသိပညာရဖို့ လမ်းပေါက်မယ်။ လန့်မသွားပါ
နဲ့။ ဘဝနေရေး၊ ထိုင်ရေးကို အဆက်မပြတ်လုပ်ပါ။
အရာရာမှာ သတိထားပြီး မှတ်သားသင့်တာ မှတ်သားပါ။
စာတွေထဲက အဆိုအမိန့်တွေကို လေးလေးစားစား ဆင်ခြင်
သုံးသပ်ပါလို့ ပြောချင်ပါတယ်။

ဖတ်ပါ တွေးပါ မှတ်ပါ

အတတ်ပညာရှင်တွေနဲ့ အသိပညာရှင်တို့ဟာ သဘာဝချင်း မတူကြဘူးလို့ ဆိုခဲ့ပြီးပါပြီ။ အတတ်ပညာရှင်တို့ဟာ သူတို့သင်ကြား တတ်မြောက်တဲ့ အတတ်ပညာကိုလိုက်လို့ ဘဝချင်း စုစည်းကြတယ်။ **အသိပညာရှင်တို့ကတော့ အထီးကျန်သမားတွေပဲ။ စစည်းလို့ မရနိုင်ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတာတော့ အသိပညာရှင်တို့ဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အမြင်ချင်း မတူကြဘူး။** ကျောင်းသင်ခန်းစာတွေနဲ့ စာမေးပွဲအောင်ကြရတဲ့ အတတ်ပညာရှင်တွေလို ဘာသာရပ်ချင်း တူသူတွေဟာ ဒီစာမျိုး၊ ဒီလက်တွေ့ သင်ခန်းစာမျိုးချည်း သင်ခဲ့ကြရလို့ အချင်းချင်း အတတ်ပညာအနေနဲ့ တူညီကြတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ ဆရာဝန်တွေဟာ သူတို့အလုပ်အကိုင်နဲ့ ပတ်သက်ရင် အသိအတတ်ချင်း တူတယ်။ ပညာရပ်ပေါ်မှာ သဘောထားချင်း တူတယ်။ ဒါပေမယ့် လူပုဂ္ဂိုလ်ချင်းတော့ မတူဘူးပေါ့။ အလုပ်သဘာဝချင်း အတူတူဖြစ်တော့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလို့ရတယ်။

အလုပ်ချင်းတူတဲ့ အလုပ်သမားတွေမို့ သူတို့ဟာ စုစည်းလို့ ရတယ်။ အလုပ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ပညာအဆင့် ချင်း ကွာချင်ကွာမယ်။ သဘာဝချင်း တူကြတယ်။ သူတို့ဟာ “အတတ်ပညာ လုပ်ငန်းရှင်” များဖြစ်တယ်။ (အင်္ဂလိပ် လိုခေါ်ရင် Professionalတွေပဲ။) ဆရာဝန်၊ အင်ဂျင်နီယာ ရှေ့နေ၊ ကျောင်းဆရာစတဲ့ (Professions) ပညာသည် လုပ်ငန်းတွေမှာ ဘဝတူချင်းချင်း အလုပ်ကိစ္စပြုသနာတွေ ခံစားချက်တွေဟာ တူပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူတို့ တစ်တွေကို Intelligensia ဆိုတဲ့သမူဟနာမ် (Collective) ဖြစ်လို့ စုစည်းလို့ မရနိုင်ဘူး။ သာမန်အနေနဲ့ ဘယ် အဖွဲ့အစည်းထဲဝင်ဝင် သူတို့တစ်တွေဟာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်၊ ကိုယ်ပိုင်အမြင်၊ ကိုယ်ပိုင်သဘောထားတွေနဲ့ချည်းပဲ။ သူတို့ ဟာ အများတူညီတဲ့ သဘောထားကို လက်ခံတယ်ဆိုပြီး တော့ ယေဘုယျသဘောနဲ့သာ လက်ခံတာ ဖြစ်တယ်။ သူတို့ ကိုယ်စီကိုယ်င သူတို့ရဲ့ အတွေးအမြင်တွေဟာ တူချင်မှ တူမယ်။ တူတဲ့အခါလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခြွင်းချက်တွေနဲ့တူတာ ဖြစ်မယ်။ **သူတို့တစ်တွေဟာ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အများနဲ့အတူနေပြီး သင့်သင့် မြတ်မြတ် ဆက်ဆံကြပေမယ့် တကယ်တော့ တစ်ဦး ချင်းသဘော ရှိနေကြတယ်။**

မင်းတို့ကို ဒီလိုချဲ့ပြီးပြောတော့ နားရှုပ်ချင် ရှုပ်မယ်။ နားလျှံချင် လျှံမယ်။ ဒါတော့ မင်းတို့မှာ နားလည်နိုင်တဲ့

ဉာဏ်ရှိမှာပဲလို့ ယုံကြည်တဲ့အလျောက် အခုလို ဖော်ပြ
တာပဲ။ သေသေချာချာ တစ်ခေါက်မက ဖတ်ပါ။ ပြီးတော့
အဓိပ္ပာယ်ကို မင်းတို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်ပြီး ရှာယူ
ပါ။

**လူ့လောကမှာ လူတွေဟာ အလုပ်လုပ်ကြရတယ်။
ဒါဟာ လူ့တာဝန်ပဲ။ ပဓာန တာဝန်ပါပဲ။ အလုပ်လုပ်ရာ
မှာ အတွေးအခေါ် အထင်အမြင်တွေကို အသုံးပြုကြရ
တယ်။ ကိုယ့်အားနဲ့လုပ်တဲ့ အလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဉာဏ်ကိုတော့
အထိုက်အလျောက် သုံးရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် ပေါ့ပေါ့နေ၊
ပေါ့ပေါ့လုပ်၊ ပေါ့ပေါ့တွေးနေရင် မင်းတို့ဘဝဟာ ပေါ့ပေါ့
တန်တန်နဲ့ ပြီးဆုံးသွားမှာပဲ။ လူမမည် အရွယ်လောက်
ကတည်းက ကျောင်းသွားပြီး စာသင်တာ စာတတ်ဖို့ပဲ။
စာကောင်းကောင်းတတ်မှ စာကောင်းကောင်း ဖတ်နိုင်မယ်။
စာကောင်းကောင်းဖတ်မှ ဘဝအကြောင်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သိ
နိုင်မယ်။ လူ့ဘဝအဓိပ္ပာယ်ကို သိမှ လူဖြစ်ကျိုးနပ်မယ်။
ဒါကြောင့် စာသင်တာ၊ စာတတ်ရင် ပညာတတ်မယ်၊
အတတ်ပညာကို သင်လို့တတ်မယ်။ အသိပညာကိုတော့
စာများများဖတ်၊ တွေးခေါ်မြော်မြင်မှုပြု။ အဲဒီတော့မှ လူ့
အကြောင်းပိုပြီး လေးလေးနက်နက် သိရမယ်။ ကိုယ့်
အကြောင်းကို အရင်ဆုံးသိဖို့ လိုတယ်။ အသိစိတ်ဓာတ်
ဆိုတာ ဘဝမှာ အရေးအကြီးဆုံးပဲ။**

အတတ်ပညာထဲမှာ အသိပညာရယူတတ်ဖို့ လိုတယ်။
 ဆိုခဲ့ပြီး မဟုတ်လား။ အတတ်ပညာကို သင်ယူရမယ်။ အသိ
 ပညာကိုတော့ ကိုယ့် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကို အစွမ်းကုန် အသုံး
 ပြုပြီး တစ်သက်လုံးဆည်းပူးရမယ်။ အဲဒီတော့ အခု
 မင်းတို့အရွယ် ငယ်ပါသေးတယ်။ သာမန်သက်တမ်းအရ
 ဆိုရင် မင်းတို့မှာ အချိန်တွေ အများကြီးရှိပါသေးတယ်။
ဘဝဆိုတာ ပေါ့ပေါ့တန်တန်နေလို့လည်း ရပါတယ်။
ဒါပေမယ့် မနေသင့်ဘူး။ လေးလေးနက်နက် သဘော
ထားပြီး လူ့ဘဝ၊ လူ့စရိုက်၊ လူ့စိတ်သဘောထားတွေ
ကိုလေးစားပါ။ စာတွေထဲမှာ အများကြီးရှိတယ်။ ထပ်
ပြောဦးမယ်၊ စာများများဖတ် ၊ ဖတ်ပြီး တတ်နိုင်သလောက်
အဓိပ္ပာယ် ရှာယူ။ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ “စာပေါ့” တွေကိုတော့
အပျင်းပြေ ဖတ်ပေါ့။ ဒါနဲ့တော့ အချိန်မကုန်စေနဲ့။
တွေးစရာ၊ မှတ်စရာတွေပါတဲ့ စာတွေရှိတယ်။ ဖတ်ပါ။
အားထုတ်ပြီးဖတ်ရင် တဖြည်းဖြည်း စာရဲ့ အရသာကို
တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ အသိပညာရှင်ဖြစ်လာအောင် ကြိုးစားပါ။

အတတ်မှ အသိသို့

“အသိစိတ်” ဆိုတာ အဓိပ္ပာယ်လေးနက်တဲ့ စကား ပါပဲ။ အရာရာကို နမော်နမဲ့ မနေဘဲနဲ့ သတိထားပြီး လေ့လာ ရမယ်။ အဲဒီတော့မှ အခြေအနေမှန်ကို သိဖို့ လမ်းပေါ် မယ်။ အခြေအနေဆိုတာ ရှုပ်ထွေးတတ်တယ်။ အကြောင်း အမျိုးမျိုး စုပေါင်းဖြစ်ပေါ်လာလို့ အခြေအနေဆိုတဲ့အဖြစ် ပေါ်လာတယ်။ ပြဿနာပေါ်လာလို့ အခြေအနေဆိုတဲ့အ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ပြဿနာပဲပေါ့။ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ပြဿနာဟာ သေးတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ကြီးတာပဲဖြစ်ဖြစ် မလေ့ လာလို့ မဖြစ်ဘူး။ မဖြေလို့ မဖြစ်ဘူး။

ကိုရေးကိုယ်တာ ပြဿနာတွေကို ကိုယ်ပဲ ဖြေရှင်း ရမယ်။ အများနဲ့အတူဖြစ်တဲ့ ပြဿနာကိုတော့ အများနဲ့ စုဝေးတိုင်ပင်ပြီး အဖြေရှာကြရလိမ့်မယ်။ ပြဿနာ ဖြေရှင်း ရာမှာ ကိုယ့်စိတ်ထင်ရာကို ကောက်ချက်ချပြီး ဖြေရှင်းရင် မှားဖို့အကြောင်း များတယ်။ ဘက်မလိုက်ဘဲ နှစ်ဖက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်အောင်ရှုဖို့ လိုတယ်။ ဒီလိုမှ မဟုတ် ရင် တစ်ဖက်သတ် ဖြစ်သွားမယ်။

အဲဒီလို ပြဿနာတစ်ခုခုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာမှာ အကြောင်းအကျိုးမှန်ကို ဉာဏ်ဖြင့် ရှာရလိမ့်မယ်၊ ကိုယ်က ဘယ်လိုမျှ ကြိုတင်ဆုံးဖြတ်ချက် မချရဘူး။ အင်္ဂလိပ် စကားလုံးတစ်လုံး ဖော်ပြရဦးမယ် အဲဒါက Prejudice တဲ့။ Pre ဆိုတာ “ကြိုတင်၍” + Judice ဆိုတာက “ဆုံးဖြတ်မှု”၊ အဲဒါကို မြန်မာက “ဘက်လိုက်တယ်” လို့ ဆိုတယ်။ မှန်ပါတယ်။ ကိုယ်နှစ်သက်တဲ့ဘက်ကို အသာပေးပြီး ဆုံးဖြတ်တာကို ဆိုလိုတာပါပဲ။

လူတွေရဲ့ သဘာဝကတော့ ကိုယ်ဘက်က မှန်တယ်။ ကိုယ်က တရားတယ်။ သူ့ဘက်ကမှားတယ်။ သူက ဆိုးတယ်။ ညစ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောထားမျိုး ရှိခြင်းပါပဲ။ အဲဒါ ဘက်လိုက်တာပေါ့။ ကိုယ်ထင်တဲ့အတိုင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မယ်။ သူ့ဘက်က မှန်တာလည်း ရှိနိုင်တယ်။ ကောင်းတာလည်း ရှိနိုင်တယ်။ အကောင်းနဲ့ အဆိုးဟာ တွဲဖက်နေတယ် **လူဆိုးကြီးလို့ အများက ပြောနေကြတဲ့သူမှာ အများမြင်တာက ဆိုးတယ်၊ ယုတ်တယ် ၊ ရက်စက်တယ်ပေါ့။ သူတို့ စစ်ဆေးကြည့်လိုက်တော့ ဆိုးတာတွေ အများကြီးပဲ။ ရက်စက်တာလည်း အထင်အရှားပဲ။ ဒါပေမယ့် မထင်မရှား တစ်ကြောင်းကြောင်းမှာ သူ့စေတနာမှန်တာ တွေ့မယ်ဆို တွေ့နိုင်တယ်။**

လူသားတို့ရဲ့ စိတ်နေသဘောထားမှာ ရိုးရိုးစင်းစင်း

ကြီးမဟုတ်ဘူး။ ကောင်းတဲ့အချက်တွေ၊ ဆိုးတဲ့အချက်တွေရှိ တာချည်းပဲ။ သူတော်ကောင်းတွေတောင် အပြစ်အနာအဆာတွေ ရှိခဲ့ဖူးတယ်။ နောက်မှ နောင်တရပြီး သူတော်ကောင်း ဖြစ်တာမျိုးရှိတယ်။

အဲဒီလို အကောင်းအဆိုး ရောနေတာကို ကိုယ့်အသိစိတ်ဓာတ်နဲ့ ခွဲခြားဝေဖန်တတ်မှ အဲဒီလူဟာ “အသိပညာရှင်” လို့ ခေါ်ဆိုထိုက်တယ်။ အထူးသဖြင့် ခေါင်းဆောင်လုပ်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှာ တော်မှန်ဖြောင့်မတ်တဲ့ သဘောထားရှိရလိမ့်မယ်။ ဒါမှ ခေါင်းဆောင်ကောင်းပေါ့။ အဲဒီလို တော်မှန်ဖြောင့်မတ်တဲ့ လူဟာ “လူတော်လူကောင်း” ပဲ။ တော်မှန်ဖြောင့်မတ်တဲ့ လူဟာ လူဆိုးလူယုတ်မာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဖြစ်ရင်လည်း လူတော်လူကောင်း မဟုတ်တော့ဘူး။ လူတော်လူကောင်းဆိုတာ တကယ်တော့ “သူတော်ကောင်း” ပဲ။

ကမ္ဘာမှာ မော်ကွန်းဝင် အသိပညာရှင်ကြီးတွေဟာ လူတော်လူကောင်းတွေချည်းပါပဲ။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက လေးစားရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်တိုင်းပြည်က ဘယ်သူကပဲဖြစ်ဖြစ် အသိပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ အဆိုအမိန့်တွေဟာ မိမိကိုယ်တိုင် အသိပညာရှင်၊ သို့မဟုတ် အသိစိတ်ဓာတ်ရှင် ဖြစ်ချင်တဲ့ လူငယ်လူရွယ်တို့အဖို့ အသိပညာအတွက် သင်ခန်းစာတွေပါပဲ။ အဲဒီ အဆိုအမိန့်တွေဟာ “ပညာစကား” (Words of Wisdom) ဖြစ်တယ်။

Wisdom ဆိုတဲ့ စကားကို မောင်တို့မယ်တို့ သိကြ
 မှာပေါ့။ အသိစိတ်ဓာတ်ကရတဲ့ ပညာလို့ ခေါ်ရပါလိမ့်မယ်
 အသိနှစ်မျိုးရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့ပြီး မဟုတ်လား။ အပေါ်ယံ
 အသိဆိုတာက အင်္ဂလိပ် Knowledge လို့ ခေါ်တယ်လေ။
 သိကြမှာပေါ့။ know “သိသည်” ဆိုတဲ့ ကြိယာပုဒ်ရဲ့
 နာမ်ပုဒ်ပေါ့။ Wisdom ဆိုတာကတော့ Wise ဆိုတဲ့ နာမ
 ဝိသေသန “လိမ္မာသော” ဆိုတဲ့ Wise ရဲ့ နာမ်ပုဒ်ပဲ။

ရှေ့မှာဆိုခဲ့တဲ့ အပေါ်ယံ အသိနဲ့ အတွင်းအရင်းခံ
 အသိဆိုတဲ့အတိုင်းပဲ အသိပညာရှင်ရဲ့ အသံဟာ လေးနက်
 တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဆောင်တဲ့ “အသိ” (Wisdom) ဖြစ်တယ်။
 အတတ်ပညာမှာရှိတဲ့ လုပ်ကိုင်တတ်စေတဲ့ အသိက knowl-
 edge ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အသိနှစ်မျိုးကို သေသေချာချာ
 နားလည်စေချင်တယ်။

အတတ်ပညာရှင်၊ အသိပညာရှင်လို့ ခွဲခြားပြောဆိုနေ
 ရတာကတော့ အတတ်ပညာ တတ်ရုံနဲ့တော့ မပြည့်စုံနိုင်
 ပါ။ အသိစိတ်ဓာတ် ရင့်ကျက်ဖို့ လိုတယ်လို့ ဆိုချင်ပါ
 တယ်။ အတတ်ပညာရှင်တွေဟာ အသိပညာရှင်တွေဖြစ်ဖို့
 လိုပါတယ်။ အတတ်မှ အသိဖြစ်ရေးသည် လိုအပ်ပါ၏လို့
 ပြောလိုက်ပါရစေ။

ပညာဆည်းပူးပါ

Knowledge နဲ့ Wisdom အဓိပ္ပာယ် ခွဲခြားပြပြီးပြီ မဟုတ်လား။ စာများများဖတ်လို့လည်း တိုက်တွန်းပြီးပြီ။ ဟိုးရှေးခေတ်က အင်္ဂလိပ်စာပေသမိုင်းမှာ “အက်ဆေး” ရေးတဲ့ ဆရာကြီး ဖရန်ဆစ်-ဘေကွန် (Francis Bacon) က ဆိုတယ်။ "Reading Maketh a full man" တဲ့။ မြန်မာလိုကတော့ “စာဖတ်ခြင်းသည် ပြည့်ဝသည့် လူတစ်ယောက်ဖြစ်စေသည်”။

ပြည့်ဝတယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာ အဖိုးတန်တယ်။ လူ့ဂုဏ်ခြံ ပြည့်ပြည့်ဝဝရှိရင် လူတွေထဲမှာ လေးစားအပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုကြတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံရှိတယ်။ သဘောထား ပြည့်ဝတယ်။ အကျင့်စာရိတ္တကောင်းမွန် ပြည့်ဝတယ်။ အဲဒီလို ဆိုကြတယ် မဟုတ်လား။ လူ့ဘဝမှာ လူ့ရဲ့ဂုဏ် ပြည့်စုံတယ်။ ပြည့်ဝတယ်ဆိုတာ အလွန်လိုလားအပ်တဲ့ အဖြစ်ပဲ။ လူတွေဟာ ပြည့်စုံဖို့ ၊ အရာရာမှာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံရှိရင် “ပြည့်ဝတယ်” လို့ ဆိုကြတယ်။ ဘေကွန်ပြောတဲ့ full man လိုပေါ့။

ဥစ္စာပစ္စည်းဆိုတဲ့ “ဒြပ်” ပြည့်စုံတာ လိုလားအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကံအကျိုးပေးကောင်းမှ ပြည့်စုံတယ်။ ဒါပေမယ့် မိမိရဲ့ ကံအကျိုးပေးက လိုသေးတယ်။ ငါတို့ တစ်တွေဟာ အများအားဖြင့် ကံကိုယုံကြည်သူတွေဖြစ်တယ်။ ကံစီမံရာကို ငါတို့တစ်တွေ ခံယူရတယ်။ အဲဒါ မျက်မြင်သာစကတွေ အများကြီးပဲ။ မွေးလာကတည်းက တချို့က ပစ္စည်းဥစ္စာ ပြည့်စုံကြွယ်ဝတဲ့ မိဘများက မွေးလိုက်တဲ့သူဟာ ကလေးဘဝကတည်းက သူဌေးသား၊ သူဌေးသမီးဖြစ်လို့ ဘဝအစပိုင်းမှာ လိုရာရတယ်၊ ချမ်းသာတယ်။

ဆင်းရဲတဲ့ မိဘများရဲ့ သားသမီးတွေကတော့ မွေးပြီးစကတည်းက လိုရာဆန္ဒ မပြည့်စုံဘူး။ ချို့ချို့တဲ့တဲ့ နေကြရတယ်။ **လူဆိုတာ လူလူချင်း အတူတူပဲလို့ ဆိုနိုင်ပေမယ့် ကံချင်းမတူလို့ ဘဝအခြေအနေ အဆင့်အတန်းချင်း မတူဘူးဆိုတာ လူတိုင်းသိတယ်။ ကံချင်း မတူလို့ ချမ်းသာတာ၊ ဆင်းရဲတာ ကွဲပြားနေပေမယ့် ကံအကျိုးပေးက ဆန်းကြယ်တယ်။**

ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ ချမ်းသာတဲ့ သားသမီးတစ်ချို့ဟာ မိဘရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ လိုရာရနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဉာဏ်အရာမှာ ဆင်းရဲသား သားသမီးတွေထက် သာချင်မှ သာမယ်၊ မသာတာ များပါတယ်၊ တကယ်တော့

ပစ္စည်းဥစ္စာဆိုတာ တစ်သက်တာ ခံချင်မှ ခံမှာ။ မခံတာ များပါတယ်။ ကုဋေရှစ်ဆယ် သူဌေးသား ပညာမတတ်လို့ သူတောင်းစားဘဝနဲ့ အသက်ဆုံးရတယ်ဆိုတာ ရှေးပုံပြင် မှာပါလို့ “မယုံရင် ပုံပြင်လို့ မှတ်ပါ” လို့ဆိုတဲ့ စကား အတိုင်း မယုံရင် မှားမှာပေါ့။ အခု မျက်မြင်အဖြစ်အပျက် တွေကို စိစစ်ကြည့်ရင် ချမ်းသာတဲ့ မိဘတွေ ကွယ်လွန် သွားပြီးနောက် ပညာမတတ်တဲ့ သူဌေးသားတွေဟာ သူ တောင်းစားမဖြစ်အောင် ဆင်းတောင့်ဆင်းရဲ ဖြစ်ကြတယ်။ တချို့ဆိုရင် လူလိမ်လူကောက်ဖြစ်ပြီး အများက ပစ်ပယ် ကြတယ်။ ကဲ. . . ထားပါတော့။

လူတို့ရဲ့ ဥစ္စာအစစ်ဟာ ပစ္စည်းတွေ၊ ငွေတွေ မဟုတ် ပါဘူး။ ငွေကြေးပစ္စည်းပစ္စယဆိုတာ ဘဝမှာ အထောက် အကူအဖြစ် လိုအပ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဣန္ဒြေရရ နေနိုင် ရင် တော်ပါပြီ။ လူ့ဥစ္စာအစစ်က “ပညာ” ပါ။ “ပညာ” ဆိုတာ အတတ်ပညာရော အသိပညာပါ ပါရမယ်ဖြစ် တယ်။ ပညာရဖို့က လူတိုင်း ကြိုးစားလို့ ရပါတယ်။ “ဝီရိယ” ဟာ လူရဲ့ အင်အားပဲ။ ပညာဆိုတဲ့ ဥစ္စာရဖို့ ဉာဏ်ရယ်၊ ဝီရိယရယ် လိုပါတယ်။ အခုပြောနေတာဟာ ပြောရိုးပြောစဉ်ပဲလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ပြောရိုးပြောစဉ်ဆိုတာ အမြဲတမ်းမှန်ကန်နေလို့ ဟောင်းပေမယ့် ရိုးမသွားပါဘူး။ အမှန်တရား တစ်ရပ်မို့ ဘယ်တော့မှ ဟောင်းသွားမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

တချို့လူငယ်တွေက ဒီအကြောင်းတွေဟာ အဟောင်းတွေပါလို့ ဆိုချင်ကြတယ်။ ဆိုလည်း ဆိုကြတယ်။ ဒါပေမယ့် မှန်နေတဲ့ အမှန်တရားကို ပစ်ပယ်ရင် မှားပါလိမ့်မယ်။

လူရဲ့ ဥစ္စာအစစ်ဟာ “ပညာ” ပါပဲ။ ပညာကို ဆည်းပူးလို့ ရပါတယ်။ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဝီရိယတို့ဟာ လူတိုင်းမှာ အစွမ်းကုန် အသုံးပြုဖို့ လိုတယ်။ အဲဒီ ပစ္စည်းတို့ကို အစွမ်းကုန် အသုံးပြုဖို့ လိုတယ်။ “ပညာ” ဘယ်လောက်ကြာကြာ ဆည်းပူးရမလဲလို့ မေးရင် “တစ်သက်လုံးပဲ” လို့ မဆိုင်းမတွ ဖြေရပါလိမ့်မယ်။

“ဘဝပညာ” ကို ဘဝဆိုတဲ့ တက္ကသိုလ်မှာ နေ့စဉ် နေ့တိုင်း ဖတ်ရှုလေ့လာတဲ့ စာတွေ၊ ကြားသိရတဲ့ သူတစ်ပါးတို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ မြင်တွေ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံ ခံစားရတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေဟာ ဘဝသင်ခန်းစာတွေပါပဲ။ အဲဒါတွေကို မိမိမှာရှိတဲ့ ဉာဏ်သုံးပြီး ရှိနေရမယ့် သတိနဲ့ ဆင်ခြင်သုံးသပ် ဝေဖန်ပြီး ဘဝပညာကို ဆည်းပူးရလိမ့်မယ်။

ကျောင်းမှာ သင်ယူခဲ့တဲ့ အတတ်ပညာအရပ်ရပ်ကို အခြေခံပြီး ဘဝပညာကို ဆည်းပူးရပါလိမ့်မယ်။ မင်းတို့ တစ်တွေ ငယ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အချိန်မနှောင်းစေဖို့အခု ကတည်းက စတင်ဆည်းပူးစေလိုပါတယ်။

လူစွမ်းအင်များ

လူမှာ အများအားဖြင့် စွမ်းအင်များရှိကြတယ်။ ကာယ စွမ်းအင်၊ ဉာဏစွမ်းအင်၊ စရဏစွမ်းအင်တို့ ဖြစ်တယ်။ ရှေးကံခေလို့ မွေးကတည်းကဖြစ်စေ၊ ငယ်ရွယ်စဉ်မှာဖြစ်စေ၊ ကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့ကြတာတွေရှိတယ်။ တစ်သက်လုံး ချူချာ သူတွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့်တော့ ပုံမှန် ကာယအင်အားရှိကြတယ်။ **ကာယစွမ်းရည် ကောင်းသူတွေကတော့ ကျန်းမာထွေးကျိုင်း သန်စွမ်းကြ တယ်။ သာမန်အနေနဲ့တော့ လူတိုင်းလိုလို ကျန်းမာရေး အသင့်တင့်ရှိပြီး ပုံမှန် ကိုယ်အင်အားရှိပြီး ကောင်းကောင်း မွန်မွန် သွက်သွက် လက်လက် ရှိကြပါတယ်။** နောင်မှာ အားကစားဘက်မှာ ထွန်းကားတဲ့ လူတွေကတော့ အထူး ပြောစရာ မလိုပါဘူး။

ဉာဏစွမ်းအင်နဲ့ ပတ်သက်လို့လည်း လူငယ်အများ မှာ ပုံမှန်အဆင့်ရှိတဲ့ ဉာဏ်ရှိကြပါတယ်။ ချွင်းချက်အနေနဲ့

တော့ မွေးရာပါ ရောဂါဝေဒနာတို့ကြောင့် ဆွံ့အ နားမကြား ဖြစ်တဲ့ လူငယ်တွေရှိပါတယ်။ တချို့မှာတော့ ဉာဏ်ထိုင်း လို့ တစ်ချို့ဆိုရင် စာသင်လို့တောင် မရဘူး၊ သနားစရာပါ ပဲ။ အဲဒီလို လူလူချင်း မတူတာတွေ တွေ့ရတော့ မင်း တို့ရဲ့စိတ်ထဲမှာ တစ်မျိုးဖြစ်မှာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ မင်းတို့ဟာ ကံ-ကံ၏ အကျိုးပေး မတူကြတာ တွေးမိမှာပဲ၊ တွေးရ ပေလိမ့်မယ်။ **ကံရဲ့ အကျိုးပေး မတူတာတွေ တွေ့ရတဲ့ အခါမှာ ကံညံ့ရင် ကံကောင်းအောင် ဝီရိယစိုက်ထုတ်ဖို့ သတိရလိမ့်မယ်။ ကံညံ့တာကိုသိပြီး စိတ်ပျက်နေစရာ မလိုဘူး။ လူဆိုတာ အလုပ်လုပ်ဖို့ မွေးလာတာ၊ အလုပ် လုပ်တယ်ဆိုတာ ငယ်စဉ်ကတည်းက အလုပ်လုပ်ရာမှာ ဖြစ်တယ်။ ကံမကောင်းသေးရင် ကံကောင်းအောင် ဝီရိယအတတ်နိုင်ဆုံး စိုက်ထုတ်ပြီး ကြိုးစားရမယ်။ အဲဒီလို ဆိုရင် ညံ့တဲ့ကံဟာ ကောင်းတန်သလောက် ကောင်းလာမှာ သေချာတယ်။**

ကံကောင်းတယ်၊ မကောင်းဘူးဆိုတာ ရှိမှန်းတော့ သိထားရမယ်။ ဒါပေမယ့် ကံကို အားမကိုးဘဲ ကိုယ်ပိုင် တဲ့ ဝီရိယကို အစွမ်းကုန်ထုတ်ပြီး လုပ်ရမယ့် အလုပ်ကို ဇွဲသန်သန်နဲ့ လုပ်ရမယ်။ ကံဆိုတာ ဆိုးတဲ့အခါ ဆိုး၊ ကောင်းတဲ့အခါ ကောင်းတာပါပဲ။ ကံစီမံရာကို ခံမယ်။ ဒါပေမယ့် ငါကတော့ အဆိုးထဲက အကောင်းထွက်အောင်

ငါပိုင်တဲ့ ဉာဏ်နဲ့ ဝီရိယကို စိုက်ထုတ်ပြီး အတတ်နိုင်ဆုံး အကောင်းဆုံး ကြိုးစားမယ်လို့ စိတ်မှာ အမြဲထားပြီး ကြိုးစား ကြရမယ်။

အဲဒီသတ္တိဟာ စိတ်စွမ်းအင်ပဲ။ ဉာဏ်စွမ်းအင်ပဲလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ ဉာဏ်ဆိုတာ စိတ်ဆိုတဲ့ နာမ်ရဲ့ အစိတ် အပိုင်းပဲ။ စိတ်အားထက်သန်ရင် ဉာဏ်ဟာလည်း ထက် သန်လာမှာ သေချာတယ်။ ဉာဏ်ဆိုတာ ဓားလိုပဲ။ သွေး နိုင်ရင် ထက်လာတာပဲ။ ဝီရိယကို စိုက်ထုတ်ပြီး ဉာဏ်ကို ထက်လာအောင် လုပ်ယူရမယ်။ ဉာဏ်အားနည်းရင် ဝီရိယ အားနဲ့ ဖြည့်ယူပါ။ ကောင်းတဲ့ အကျိုးရပါလိမ့်မယ်။ ဒါ ကြောင့် လူကြီးတွေက လူငယ်တွေကို ပြောကြတယ်လေ။ စာမေးပွဲအောင်အောင် ကြိုးစားလို့။

ဉာဏ်စွမ်းအင်ကို ပြုစုယူရမယ်ဆိုတာ သိကြပါစေ။ ဉာဏ်ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ သူငယ်တွေ ဝီရိယမရှိရင် စာမေးပွဲ ရှုံးမှာပဲ။ **လူ့ဘဝမှာ ဝီရိယနည်းပြီး ပျင်းရိတွေဝေနေတဲ့ လူဟာ ဘယ်တော့မှ လူရာဝင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ကံကောင်း၊ လို့ ပစ္စည်းဥစ္စာပေါများတဲ့ မိဘရှိပေမယ့် မိဘတွေ မရှိတော့ ဆင်းရဲတွင်းထဲ ဖောက်ထိုးကျမှာ သေချာတယ်။** ဒီစကား ပြောတာ ချမ်းသာတဲ့ မိဘရဲ့ သားသမီးတချို့ရဲ့ ဖြစ်ထွေ ကို တွေ့မြင်ရလို့ ပြောတာ။ ဆင်းရဲတဲ့ သားသမီးတွေထဲ က အတော်များများဟာ လူတော်လူကောင်းဖြစ်ပြီး ကြီး တော့ ကြီးပွားချမ်းသာတယ်။

အဲဒါ ဝီရိယကို အရင်းပြုပြီးရတဲ့ ဉာဏစွမ်းအင်ပဲ။ ဝီရိယဟာ ကိုယ့်ကို အကျိုးထူးပေးမယ့် ပစ္စည်းတစ်ခုပဲ ဆိုတာ မှတ်ထားပါ။ ကြိုးစားအားထုတ်မှ အားပြည့်မယ် ဆိုတာ သဘောပေါက်ပါစေ။

ကာယဉာဏစွမ်းအင်တွေ ပြည့်ဖြိုးပြီး ကံ-ဉာဏ်-ဝီရိယတို့ ပူးတွဲပေးတဲ့ ကောင်းကျိုး ပေးပါလိမ့်မယ်။

ဒီစွမ်းအင်နှစ်မျိုးကို ရအောင် ကြိုးစားပါ။ ကြိုးစား နိုင်သမျှ ကောင်းကျိုးရပါလိမ့်မယ်။ စရဏ စွမ်းအင် အကြောင်းပြောရမှာ နည်းနည်းစောင့်လိုက်ဦး။ “စရဏ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မင်းတို့ နားလည် သဘောပေါက်အောင် ရှင်းပြဖို့ လိုတယ်။ စရဏတရား အကြောင်း ပြောစရာတွေ အတော်များများရှိတယ်။

ကာယစွမ်းအင်၊ ဉာဏစွမ်းအင်အကြောင်းကို နား လည်အောင် ဒီဆောင်းပါးကို တစ်ခေါက်မက ဖတ်ပါ။ ဖတ်ပါများရင် နားလည်မှုကို တဖြည်းဖြည်း ရပါလိမ့်မယ်။

အလိမ္မာ စာမှာရှိ

“စွမ်းအင်” ဆိုတဲ့ စကားဟာ “အစွမ်းသတ္တိရှိတဲ့ အင်အား” ပဲ ဖြစ်တယ်။ အင်အားရှိတိုင်း အစွမ်းသတ္တိ ရှိချင်မှ ရှိမယ်။ ကိစ္စတစ်ခုခုကို ပြီးစီးပြီးမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ စွမ်းရည်ဆိုတဲ့ အင်အားဟာ လူ့ဘဝမှာ အရေးအလွန်ပါတယ်။ (“စွမ်းအင်” ဆိုတာ အင်္ဂလိပ်လို Energy ပါပဲ။)

ကာယစွမ်းအင်နဲ့ ဉာဏစွမ်းအင်တို့အကြောင်း အသင့်အတန် ပြောပြီးပါပြီ။ အဲဒီ စွမ်းအင်တွေရှိရင် လောကီရေးရာမှာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လို့ ပြီးစီးအောင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒီစွမ်းအင်တွေရှိဖို့ မောင်တို့၊ မယ်တို့ ကြိုးစားဆည်းပူးကြပါ။

“စရုဏစွမ်းအင်” ဆိုတဲ့ စကားမှာ ပထမဦးစွာ **“စရုဏ”** ဆိုတာ ဘာလဲလို့ မေးနိုင်ပါတယ်။ ပါဠိစကားလုံးဖြစ်လို့ အနက်အဓိပ္ပာယ်သိဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ စရုဏဆိုတာ အကျင့်သီလ စာရိတ္တကို ပေါင်းစပ်ထားတာပဲလို့ ပြောရမယ် ထင်ပါတယ်။ (အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Morality လို့ခေါ်တယ်။) အကျင့်နဲ့ စာရိတ္တကို အထူးပြုတယ်လို့ ဆိုရပေမယ့် တချို့အကျင့်တွေဟာ ဆိုးဆိုးကောင်းကောင်း စာရိတ္တနဲ့ သိပ်မသက်ဆိုင်ဘူးလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ အမြဲမပြတ် လုပ်တတ်တဲ့ အလုပ်ကလေးတွေလို့ ဆိုရမယ်။ အဝတ်အစား ဝတ်ဆင်ရေးမှာ သပ်သပ်ရပ်ရပ် မရှိဘဲ ကိုးရိုးကားရား ဝတ်တဲ့အကျင့်၊ အအိပ်ကြီး အစားကြီးတဲ့ အကျင့်၊ စနစ်တကျ လုပ်တတ် ကိုင်တတ်တဲ့အကျင့်၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု အမြဲမပြတ် လုပ်တဲ့အကျင့်စတဲ့ လုပ်တတ်တာတွေ အဲဒါတွေဟာ အကျင့်တွေပဲ။ အကျင့်တွေ အမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ ဒါတွေဟာ အန္တရာယ် မရှိပါဘူး။ (အင်္ဂလိပ်လို “အကျင့်” ကို Habit လို့ ခေါ်တယ်။)

“စာရိတ္တ” ဆိုတာက ကိုယ်ကျင့်တရားကို ဆိုလိုတယ်။ (အကျင့်ကို အင်္ဂလိပ်လို Habit စာရိတ္တဆိုတာကတော့ Character လို့ ခေါ်တယ်။ အကျင့်နဲ့ စာရိတ္တကို ပေါင်းစပ်ခေါ်တတ်ကြတယ်။ “စရုဏ” ဆိုတာက ကောင်းတာ၊ မှန်တာ၊ တရားတာကို လုပ်ပြီး မကောင်းတာ၊ မှားတာ၊ မတရားတာကို ပယ်ပြီး ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ ပြောဆိုပြုမူ ကျင့်ကြံတာကို ဆိုလိုတယ်။ (အင်္ဂလိပ်လို Morality လို့ ခေါ်တယ်။))

အကျင့်တို့ “စရိုက်” တို့ဆိုတဲ့ စာရိတ္တတို့ကို စောင့်ထိန်းတာက “သီလ”။ သီလရှိမှ လူကောင်းဖြစ်မယ်။ ကောင်းတာတွေလုပ်ဖို့ စောင့်ထိန်းရမယ်။ အဲဒါကြောင့် လူတွေမှာ အမြဲပဲ စောင့်ထိန်းတဲ့ “သီလ” ရှိရမယ်။ အတိုချုပ် မှတ်ဖို့က ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံဆိုတဲ့ ကိုယ်နဲ့လုပ်တဲ့အလုပ်၊ နှုတ်နဲ့ လုပ်တဲ့အလုပ် (အပြော)၊ စိတ်နဲ့ လုပ်တဲ့အလုပ် (စိတ်ထားသဘောထား)တွေ မှန်ရမယ်။ ဒုစရိုက်ဆိုတဲ့ မကောင်းတဲ့ အလုပ်တွေကို ကိုယ် နဲ့ ဖြစ်စေ၊ နှုတ်နဲ့ဖြစ်စေ၊ စိတ်နဲ့ဖြစ်စေ မလုပ်ရဘဲ သတိ ထားပြီး ရှောင်ကြဉ်ရမယ်။ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပက္ခာ ဆိုတဲ့ သတ္တဝါအပေါင်း ချမ်းသာကြပါစေ၊ ဒုက္ခမှ ကင်းလွတ်ပါ

**စေ၊ ကောင်းစားကြအပါစေ၊ ကံအကျိုးပေးတိုင်း
ဖြစ်ပါစေဆိုတဲ့ တရားတွေကို ကျင့်သုံးရလိမ့်မယ်။**

ဒီလို ပါဠိစကားတွေနဲ့ ပြောတော့ ဘုန်းကြီးတရား
ဟောသလိုပဲလို့ ဆိုကြလိမ့်မယ်။ တကယ်တော့ တရားဟော
တာပဲ။ တရားဟောတာဟာ ကောင်းစေချင်လို့၊ လိမ္မာစေ
ချင်လို့၊ မိုက်မှားမှား စိုးလို့ပေါ့။ ဒီလို ရှောင်ရန်၊ ဆောင်ရန်
တွေဟာ လုပ်ရခက်တာမှ မဟုတ်တာ။ မကောင်းတာ မှား
တာ။ မတရားတာတွေကို လုပ်ရတာ လွယ်ပါတယ်။ အဲဒီလို
ဆောင်စရာတွေကို ဆောင်၊ ရှောင်စရာတွေကို ရှောင်တဲ့
လူဟာ စာရိတ္တကောင်းတယ်၊ စရဏတရားနဲ့ ညီညွတ်တယ်
လို့ ဆိုရပေမယ်။ သူကောင်းအလုပ်ဟာ လုပ်ဖို့ မခက်ပါ
ဘူး။ စေတနာရှိဖို့သာ လိုပါတယ်။

**စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းနဲ့ ရိုးရိုးသားသား
ကြိုးကြိုးစားစားလုပ်ရင် ဘဝမှာ နေရကျိုးနပ်ပါတယ်။
နေကြည့်စမ်းပါ။ အဲဒီလိုလုပ်ပြီးနေရင် လူတွေက မင်းတို့ကို
ခင်မင်လေးစားကြမယ်။ မိုက်မိုက်ကန်းကန်း လုပ်နေရင်
လူကောင်းသူကောင်းတွေက မင်းတို့ကို ရှောင်ကြလိမ့်မယ်။
“မိုက်တာလွယ်ပါတယ်” လို့ ပြောတတ်ကြတယ်။ တကယ်
တော့ လိမ္မာတာလည်း လွယ်ပါတယ်။ မိုက်ရင် မိုက်ပြစ်
ခံရလိမ့်မယ်။ လိမ္မာရင် အားလုံးက ချစ်ခင်လေးစားကြ
လိမ့်မယ်။**

မိုက်တာ လိမ္မာတာတွေကို လွယ်တယ်၊ ခက်တယ် လို့ပြော မနေကြနဲ့။ တကယ်ခက်တာက စေတနာကောင်း ထားတတ်ဖို့ပါပဲ။

စိတ်ကို သီလဆိုတဲ့ စောင့်ထိန်းခြင်းမရှိရင် မိုက်ဘက် ပါတာ များတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ စာကောင်းပေကောင်းတွေ များများဖတ်ကြစမ်းပါလို့ ပြောတာ။ စာဖတ်တဲ့ အကျင့် ဝါသနာလုပ်ငန်း (hobby) ဖြစ်အောင် ပျိုးထောင်ကြပါ။ စိတ်ရင်း စိတ်ထားကောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအကြောင်း ဖတ် ကြစေချင်တယ်။ နိပါတ်တော်ထဲက ဝတ္ထုတွေ ဖတ်ကြည့် စမ်းပါ။ စိတ်စေတနာကောင်းပြီး သိမ်မွေ့တဲ့ အပြုအမူ တွေ။ သည်းခံခွင့်လွတ်မှုတွေ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ကမ္ဘာမှာ ထင်ရှားတဲ့ အများကောင်းကျိုးဆောင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အကြောင်းတွေကိုလည်း ကြုံတိုင်း ဖတ်ပါ။ ခြုံပြောရရင် စာကောင်းစာမွန်တွေကို စုံစမ်းရှာဖွေပြီး ဖတ်ကြစမ်းပါ။ အဲဒီစာတွေကို ဖတ်ပါများရင် ကိုယ့်စိတ် မခက်ထန်တော့ ဘူး။ မာန်မာနတွေ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီစာတွေဟာ နိုင်ငံ တိုင်း၊ လူမျိုးတိုင်းမှာ ရှိတယ်။ ဘာသာမရွေး စိတ်ထား စေတနာကောင်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိတယ်။ နောက်တော့ အခိုက်ကြုံတဲ့အခါ ညွှန်ပြနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ်နဲ့ နီးစပ်တဲ့ ဆရာသမားတွေကို မေးမြန်းစုံစမ်းနိုင်မယ်ဆိုရင် ညွှန်ကြ ပါလိမ့်မယ်။

ပေါ့ပေါ့တန်တန် စာတွေလည်း အပျင်းပြေဖတ်ပေါ့။
 လေးလေးနက်နက် စာတွေမှာ ဘာဝအကြောင်းတွေ ပါ
 တယ်။ အဲဒီစာတွေ ဖတ်တဲ့အကျင့် ကြိုးစားလုပ်ကြစမ်းပါ။
 အဲဒီတော့မှ စာပေရဲ့ အရသာတွေ ကြပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို
 စာမျိုးတွေဆီက စရဏတရား သင်ခန်းစာတွေ ရပါလိမ့်
 မယ်။

“အလိမ္မာစာမှာရှိ” ဆိုတဲ့ စကားထဲက “စာ” ဟာ
 အဲဒီလိုစာမျိုးကို ပြောတာ။

တကယ်လုပ်ရင် အဟုတ်ဖြစ်နိုင်တယ်

“အလုပ်ကောင်းရင် ကံကောင်းမှာပဲ”၊ “တကယ်လုပ်ရင် အဟုတ်ဖြစ်ရမယ်” ဒီစကားတွေဟာ အထူးသဖြင့် လူငယ်တွေကို အားပေးတဲ့ စကားတွေပါပဲ။ ကောင်းပါတယ်။ လူငယ်တွေ အားတတ်စေဖို့ပဲပေါ့။

ဒါပေမယ့် ဒီစကားတွေအကြောင်း ပိုသိဖို့ လိုတယ်။ အလုပ်ကောင်းတယ်ဆိုတာ ဘာလဲလို့ ဦးစွာ မေးနိုင်ပါတယ်။ ကောင်းတယ်ဆိုတာ အားလုံးခြုံပြီး ပြောတဲ့စကားပဲ။ ထားလိုက်ပါတော့။ ကောင်းအောင်လုပ်တဲ့ အလုပ်ဟာ အလုပ်ကောင်းပဲပေါ့။ အပြစ်အနာအဆာကင်းအောင် စိတ်ထားကောင်းကောင်းနဲ့ အလုပ်တစ်ခုကြောင့် ကံကောင်းမယ်လို့ ဆိုရတာ မလွယ်ဘူး။ ကောင်းအောင် လုပ်ပေမယ့် အကြောင်းကြောင်းကြောင့် အကောင်းဖြစ်ချင်မှ ဖြစ်မယ်။ အဲဒါကိုလည်း သိထားဖို့လိုတယ်။ ကောင်းအောင်လုပ်ရင် ကံကောင်းများပဲလို့ သဘောထားတာ ကောင်းပါတယ်။ ကိုယ့်ဘက်က တာဝန်ကျေပွန်တာပေါ့။ စိတ်ကောင်း စေတနာကောင်းနဲ့ လုပ်ပေးမယ့် ကောင်းကျိုးပေးချင်မှ ပေးတာကိုလည်း သိထားရလိမ့်မယ်။

“တကယ်လုပ်ရင် အဟုတ်ဖြစ်ရမယ်” ဆိုတဲ့ စကားဟာလည်း အလုပ်တစ်ခုကို အားကြိုးမာန်တက်လုပ်ရင်

ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ဖြစ်ရမယ်ဆိုတာ မှန်တတ်ပါတယ်။ မှန်တာတွေ အများကြီးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အကြောင်းကြောင်းကြောင့် အဟုတ်မဖြစ်တာမျိုးနဲ့လည်း ကြုံနိုင်တယ်။ တကယ်လုပ်ရမှာက ကိုယ့်တာဝန် ၊ အဟုတ်ဖြစ်ရမယ်ဆိုတာ အာမခံနိုင်ဘူး။ တကယ်လုပ်ပေမယ့် မဟုတ်တာတွေဖြစ်သွားတာတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါကို သိထားဖို့ လိုပါတယ်။

“အကြောင်းကြောင်းကြောင့်” ဆိုတဲ့ စကားကို ထပ်ခါထပ်ခါ သုံးပါတယ်။ သုံးလည်း သုံးရလိမ့်မယ်။ “ခဲလေသမျှသဲရေကျ” တာတွေကို ကြုံတွေ့တတ်တယ်။

လူ့ဘဝမှာ ဘယ်အရာကိုမျှ သေချာတယ်လို့ ပြောဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ သာမန်အနေနဲ့တော့ သေချာတာတွေပဲ။ ဒါပေမယ့် အခုတွင်ကပြောတဲ့ အကြောင်းကြောင်းတွေကြောင့် မသေမချာ မရေမရာဖြစ်သွားတာတွေလည်း ရှိတယ်ဆိုတာ သိထားဖို့ လိုပါတယ်။ မင်းတို့လူငယ်တွေလည်း ရှိတယ်ဆိုတာ သိထားဖို့ လိုပါတယ်။ မင်းတို့လူငယ်တွေဟာ အတွေ့အကြုံနည်းသေးလို့ အဖြစ်ကိုချည်း သေချာတယ်လို့ ထင်နေမှာစိုးလို့ပါ။ ထင်တိုင်း မဖြစ်တာတွေ မောင်တို့မယ်တို့ ဘဝခရီးမှာ ကြုံပါလိမ့်မယ်။ အဲဒါ ဘာကြောင့်လဲ “ကံစီမံမှု” ကြောင့်ပဲ။ မျှော်လင့်တဲ့အတိုင်း မဖြစ်တဲ့အခါ မဖြစ်ဘူး။ မမျှော်လင့်ဘဲနဲ့လည်း ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်တယ်ဆိုရမှာ ကောင်းကျိုးဖြစ်တာတွေ ရှိသလို၊ မကောင်းကျိုးဖြစ်တာတွေလည်း အများကြီးပဲ။

လူ့ဘဝဆိုတာ မသေချာ မရေရာဘူးဆိုတဲ့ အချက် ကလေးကိုတော့ မှတ်ထားလိုက်ပါ အရေးပါတဲ့ အချက်ပဲ။ ဆိုချင်တာကတော့ လူတွေမှာ ဉာဏ်နဲ့ ဝီရိယတို့ ရှိတယ်။ ကံစီမံရာကိုလည်း ခံရမယ်။ မရှောင်သာဘူး။ ဒါပေမယ့် အကောင်းလုပ်ပါလျက်နဲ့ အဆိုးဖြစ်တဲ့အခါမှာ စိတ်ဓာတ်မကျဖို့ ယခုလို ငယ်ရွယ်ချိန်ကစပြီး အားပျိုးရ လိမ့်မယ်။ ရှေ့မှာ ဖော်ပြထားတဲ့ ကာယစွမ်းအင်၊ ဉာဏ စွမ်းအင်၊ စရဏစွမ်းအင် ပြည့်ဖြိုးဖို့ ကြိုးစားထားရလိမ့် မယ်။

အဲဒီတော့မှ “လောကဓမ္မ” ဆိုတဲ့ လောကမှာ ဖြစ်မှာ သေချာတဲ့ “လောကဓံ” တရားကို ခံနိုင်ဖို့ အသင့်ရှိမယ်။ လောကဓံတရား ရှစ်ပါးဆိုတာကို မင်းတို့ သိနှင့်ပြီး ဖြစ်မှာပါ။ အကောင်းအဆိုး ဒွန်တွဲနေတယ်။ ကောင်းတာ လေးမျိုး ဆိုးတာ လေးမျိုး များသောအားဖြင့် တစ်လှည့် စီလာတာပဲ။ တစ်သမတ်တည်း ကောင်းတာ၊ တစ်သမတ် တည်း ဆိုတာတွေကိုလည်း အများကြီးပေါ့။ ဒါပေမယ့် ပုံမှန် အဆင့်မှာ ရှိတာတွေက များတယ်။ ဆင်းရဲပေမယ့် ဉာဏ် တော်တယ်။ ဝီရိယကောင်းတယ်ဆိုတာရှိလို့ မင်းတို့တစ်တွေ ဟာ ညံ့တယ်လို့ မတွက်နဲ့။ အကြောင်းအလှည့်မသင့်လို့ ချို့တဲ့တယ်။ ကျပ်တည်းတယ်ဆိုလည်း အချိန်တန်တော့ အကောင်းဘက် ပြောင်းမှာပါပဲ။ ငယ်ငယ်က ဆင်းရဲတဲ့ လူတွေ ချမ်းသာကြတာ၊ ရာထူး အဆင့်မြင်ကိုရောက်သွား တဲ့ သာဓကတွေ အများကြီးပဲ။

မင်းတို့မှာ ပင်ကိုဉာဏ်နဲ့ ဝီရိယအင်အား ရှိနေပြီ မဟုတ်လား။ အဲဒီလိုဆိုရင် မင်းတို့မှာ ကြီးပွားတိုးတက်ဖို့ အလားအလာကောင်းများ ရှိနေပြီပဲ။ အားထုတ်ဖို့သာ လိုတော့တယ်။ လူ့လောကမှာ ထူးချွန်ထင်ရှားဖို့ဟာ လူတိုင်း အဖို့ အလားအလာရှိနေတာပဲ။ ဘယ်တော့မှ လျော့မတွက် နဲ့။ သွေးလည်း မကြီးနဲ့၊ ဘယ်လောက်ပဲ အောင်မြင်ထင် ရှားနေနေ မာန်မာနကို ချိုးနှိမ်ပြီး အားလုံးအပေါ်မှာ စေတနာမှန်မှန်နဲ့ ဖော်ရွေရည်မွန်စွာ ဆက်ဆံရင် လူချစ် လူခင် ပေါ်လိမ့်မယ်။ လေးစားကြလိမ့်မယ်။

အဲဒီတော့ မင်းတို့စိတ်မှာ စွဲထားဖို့က “တကယ်လုပ် ရင် အဟုတ်ဖြစ်နိုင်တယ်” လို့ မှတ်သားထားဖို့ လိုတယ်။ တကယ်မလုပ်ဘဲ ဉာဏ်လဲမထုတ် ဝီရိယလည်းမရှိဘဲ လုပ်ရင်တော့ အဟုတ်ဖြစ်ဖို့ ဝေးပြီ မဟုတ်တာပဲ ဖြစ်လိမ့် မယ်။

သူများက အားပေးတာလည်း ကျေးဇူးတင်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အားပေးဖို့လိုတယ်။ ဘယ်သူ အားပေးပေး မပေးပေး၊ မပေးရုံမကဘူး ဝိုင်းနှိမ်ကြပါစေ။ အားဆိုတဲ့ရှေ့မှာ ဆိုခဲ့တဲ့ စွမ်းအင်သုံးမျိုးရှိနေရင် အားပေး တာ အားပေးကြပါစေ။ စေတနာနဲ့ ပေးကြတာပဲ။ ဝမ်းသာ ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးဖို့ ကတော့ မင်းတို့ရဲ့ အဓိကပါပဲ။

အပေါင်းအသင်း ကြည့်ပေါင်းပါ

မောင်တို့မယ်တို့ ဆရာကြီးရဲ့ ဆောင်းပါးတွေ ဖတ်ရတာ ဘယ်လိုနေသလဲ။ ရင်းရင်းနှီးနှီး မေးတာပါ။ ဆရာကြီးက ဆုံးမတယ်ဆိုတာက မင်းတို့ကို အသိတရား ပေးဖို့ ရည်ရွယ်တာပါ။ ဆုံးမရမှာက မိမိကိုယ်မိမိ ဆုံးမ စေချင်လို့ပါ။ ဟိုအလှမ်းမဝေးလှသေးတဲ့ ခေတ်မှာ ကိုယ့် ကိုယ်ကို ဝေဖန်မှုနဲ့ ပတ်သက်လို့ လူကြီးတွေက သတိပေး တိုက်တွန်းခဲ့ကြတယ်။

အဲဒါ အခုဆရာကြီးက ထပ်ပြီး သတိပေးချင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ပဲဆုံးမရမယ်။ တစ်နည်းဆိုရင် ဝေဖန်ရမယ်။ ဝေဖန်တယ်ဆိုတဲ့စကားကို တချို့က အဓိပ္ပာယ်ကောက်မှားနေတယ်။ **ဝေဖန်တာ အပြစ်ဖို့တာ မဟုတ်ပါဘူး “ဝေဖန်တယ်” ဆိုတဲ့ စကားနောက်မှာ “ပိုင်းခြား” တယ် ဆိုတဲ့ စကားပါတယ်။ ဝေဖန်တာဟာ အကောင်းအဆိုး ပိုင်းခြား သိမြင်ဖို့လုပ်ရတာပါ။ အသားလွတ် အပြစ် ဆိုတာမဟုတ်ပါဘူး။**

ဘာမဆို အကောင်းလည်းရှိတယ်။ အဆိုးအညံ့လည်း ရှိတယ်။ အကောင်းချည်းလည်း ရှိတယ်။ အဆိုးချည်းလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားပြီး ကောင်းတာတွေ ဆက်ပြီးလုပ်၊ မကောင်းတာတွေကို ရှောင်။ လုပ်မိရင်လည်း ချက်ချင်းပယ်လိုက် ဖြတ်လိုက်။ အဲဒါဟာ မိမိကိုယ်မိမိ ဝေဖန်ခြင်းပါပဲ။

လူကြီးမိဘ ဆရာသမားတို့က အဆိုးအကောင်းကို တတ်အားသမျှ ခွဲခြားပြတာဟာ အဆိုးကိုပယ်ပြီး အကောင်းကိုလုပ်ဖို့ တိုက်တွန်းကြတာပါပဲ။ အဲဒါက ဆုံးမ ခြင်းဖြစ်တယ်။ လူတိုင်းမှာ အစစအရာရာ အကောင်းချည်း ပဲ၊ လူဆိုရင် အားလုံးပြည့်စုံတယ်လို့ အတိအကျဆိုရင် မှား မယ်။ အကောင်းများများလုပ်သူတွေ၊ လူကောင်းသူကောင်းတွေ၊

သူတို့မှာလည်း ချို့ယွင်းချက်ကလေးတွေ ရှိနိုင်တာပဲ။ ပုထု
ဇဉ်လူသားပဲမဟုတ်လား။ ဒါပေမယ့် လူကောင်းသူကောင်း
တွေဟာ အများပြုမိအောင် သတိအမြဲထားတယ်။ အဲဒီလို
သတိထားပါမှ တော်ကာကျမယ်။

စိတ်ဆိုတာ ဖောက်ပြန်တတ်တယ်။ လူသားမှန်သမျှ
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဝေဖန်ခိုင်းရလိမ့်မယ်။ သူများမျက်ချေးကို
သာမြင်ပြီး ကိုယ့်မျက်ချေး မမြင်တာတွေလည်း အများကြီး
ပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကိုယ်ပဲ ဝေဖန်ဖို့ သတ္တိမွေးရမယ်။
သူများတွေရဲ့ အပြစ်ကို မြင်တတ်ကြတယ်။ ကိုယ့်အပြစ်ကို
မြင်လည်း ဆင်ခြေဆင်လက်တွေပြုပြီး ဖုံးကွယ်တတ်တယ်။
အင်္ဂလိပ်ဆိုရိုးစကားတစ်ခုကို သတိရမိတယ်။ The great-
est lier are spoken in silence တဲ့။ **“အကြီးများဆုံး
မုသား စကားတွေကို အသံတိတ်ပြောကြတယ်”** တဲ့။ ဆိုလို
တာကတော့ ကိုယ်ဘက်ကျတော့ အပြစ်ကိုမုသာဝါဒနဲ့ ဖုံးဖိ
ကြတယ်။ သူများအပြစ်တွေကိုသာ အသံထွက်ပြီး ဝေဖန်
ပြစ်တင်ကြတယ်။ အဲဒါ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မင်းတို့ ငါတို့
တစ်တွေဟာ ကိုယ့်ဘက်ကိုတော့ သာသာထိုးထိုး သဘော
ထားကြတယ်။ ကိုယ့်အပြစ်ကို ကိုယ်တတ်နိုင်သလောက်
ကြိုးစားပြီး ဖုံးတတ်တယ်။ အဲဒီလိုကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်လိမ်တာ
မဖြစ်ရအောင်မိမိကိုယ်မိမိဝေဖန်ဖို့ တိုက်တွန်းကြတာပေါ့။

သစ္စာဆိုတာ အမှန်တရား၊ သစ္စာဖောက်တယ်ဆိုတာ အမှန်တရားကို မကျင့်သုံးဘဲ ဖောက်ပြန်တာကို ဆိုလိုတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သစ္စာမဖောက်နဲ့။ မိမိကိုယ်ကို မိမိ အမှန်အတိုင်း မြင်တတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ မိမိအပေါ် မိမိသစ္စာရှိရမယ်။ **(Be true to yourself)** လို့ဆိုတာပါပဲ။ မိမိမှာ အမှားတွေ့ရင်၊ အပြစ်တွေ့ရင်၊ ထောက်ပြတယ်ဆိုရင် စေတနာမှန်နဲ့ ဝေဖန်တာဖြစ်လို့ ကျေးဇူးတင်ရမယ်။ ဆုံးမတယ်ဆိုတာ အဲဒါပါပဲ။ သတိပေးတယ်၊ အမှားကိုထောက်ပြတယ်၊ အမှန်ကို ညွှန်တယ်၊ အဲဒီလိုလုပ်ရာမှာ လုပ်တဲ့လူမှာ မှန်တဲ့ စေတနာရှိရမယ်။ အပြစ်ဖို့ပြီး တိုက်ခိုက်တာ၊ နှိမ်တာ၊ မတရားစွပ်စွဲတာတွေ ကိုတော့ လက်မခံနဲ့၊ ရှောင်သွားပါ။ ရန်တော့ မဖြစ်ပါနဲ့။

ရန်ဖြစ်ရင် နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံး လွန်ရာကျမယ်။ သူ့ဘက်က လွန်ကျူးတာကို တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်ပါ။ ပြန်ပြီး ရန်လုပ်ရင် သူ့အပြစ်ကို မျှယူတာနဲ့က တူနေလိမ့်မယ်။ သူ့ရဲ့ ရိုင်းပျစော်ကားခြင်းကို ကိုယ်က ရည်မှန်မှုနဲ့ တုံ့ပြန်ပါ။ အဲဒါမှ အဖိုးတန်တဲ့ အနိုင် ရပါလိမ့်မယ်။

လူငယ်တွေမှာ ပေါင်းအသင်းကောင်းတွေနဲ့ တွဲရတယ်။ ဆိုးသွမ်းတဲ့ လူငယ်တွေကို ရှောင်ပါ။ လိမ်လိမ်မာမာရှောင်ပါ။ ဘယ်သူတွေ ဘယ်လောက်ပဲ တရားပျက်၊ အကျင့်ပျက်စေဦးတော့ ငါတော့ အကျင့်အပျက်မခံနိုင်ဘူး

လို့ သဘောထားပါ။ အပေါင်းအသင်းကောင်းတွေ ရှိပါတယ်။ ကိုယ်က ကောင်းနေရင် ကောင်းတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေ ရမှာပါ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား လှူကျင့်ဝတ်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ တရားဟောဖို့ အညတရ နတ်သားယောင်ဆောင်တဲ့ သိကြားမင်းက လျှောက်ထားတော့ မြတ်စွာဘုရားက “၃၈-ဖြာ မင်္ဂလာ” တရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူတယ်။ အဲဒီမင်္ဂလာသုတ်တရားတော်မှာ အရေးပါဆုံး အချက်ကို ရှေ့ဆုံးက တင်ပြီးဟောတယ်။ “လူမိုက်နဲ့မပေါင်းနဲ့၊ လူလိမ္မာကို ချဉ်းကပ်ပါ” လို့ ဟောတော်မူတယ်။ **လူသားတို့မှာ အပေါင်းအသင်းဟာ အတော်အရေးပါတဲ့ အဓိပ္ပာယ်။ မင်းတို့လူငယ်တွေဟာ အပေါင်းအသင်းမှားမှာ စိုးရတယ်။ အပေါင်းအသင်း သူငယ်ချင်းမိတ်ဆွေတွေကို ကြည့်ပေါင်းကြပါ။ ဒါမှ မိမိတို့အချင်းချင်း လမ်းမှားမလိုက်မိအောင် သတိပေး ထိန်းသိမ်းသွားမှာပေါ့။ လူတစ်ယောက်အကြောင်းကို သိချင်ရင် သူ့အပေါင်းအသင်းတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် သိနိုင်ပါတယ်။**

ကိုယ်နဲ့ ဝါသနာတူတဲ့ လူကောင်းကလေးတွေနဲ့ ရင်းရင်းနှီးနှီးပေါင်းသင်းရင်းမှာပဲ ကိုယ်နဲ့ စရိုက်မတူသူတွေကို လည်း ဖော်ဖော်ရွေရွေ ပေါင်းသင်းသင့်ပါတယ်။ ဒါမှပဲ သူတို့ရဲ့ အတိုက်အခံ အန္တရာယ်နဲ့ ကင်းမယ်။ ဆိုလိုတာက

အားလုံးနဲ့သင့်အောင် ပေါင်းကြပါ။ ကိုယ်ပေါင်းစိတ်ခွာ
 သဘောမျိုးပေါ့။ ကိုယ်နဲ့ အဆက်တည့်မယ့် သူတွေကိုတော့
 ဝါသနာတူ လုပ်ငန်းများကို လုပ်ပါ။ ဝါသနာတွေထဲမှာ
 အကောင်းဆုံးကတော့ စာဖတ်ခြင်း ဝါသနာပါပဲ။ **အားက
 စားမှာ ဝါသနာရှိနေရင် အားကစားကိုလုပ်ပါ။ ဒါပေမယ့်
 စာကြည့်တဲ့ ဝါသနာကိုလည်း ပျိုးထောင်ပြုစုစေချင်ပါ
 တယ်။** “အလိမ္မာ စာမှာရှိ” ဆိုတဲ့ စကားကို ကြားဖူးမှာပေါ့။
 စာကောင်းစာမွန်တွေကို ဖတ်ရှုလေ့လာရင် အလိမ္မာ တိုးပါ
 လိမ့်မယ်။ စာဖတ်ဖို့ ကိစ္စကို နောက်တော့ ပြောပြပါဦး
 မယ်။

ရည်မွန်မှု ပြုစုပါ

“အပေါင်းအသင်း ကြည့်ပေါင်း” လို့ မိဘတို့က သတိပေးတတ်တယ်။ စိုးရိမ်လို့ သတိပေးတာ။ အသက် အရွယ်က ကျောင်းသွားရတဲ့ အရွယ်ဖြစ်လို့ နေ့စဉ်လိုလို အိမ်ထွက်ပြီး ကျောင်းတတ်ရတော့ ကျောင်းနေဖက်တွေ သူငယ်ချင်းဖြစ်ကြရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ မွေးကတည်းက အိမ်မှာနေပြီး မိဘရဲ့ မျက်စိအောက်မှာနေရာက ကျောင်း ရောက်သွားတော့ သူငယ်ချင်းတွေ ဖြစ်လာကြတယ်။ ဒါ ဓမ္မတာပဲ။

ကျောင်းမရောက်ခင်မှာလည်း အိမ်နီးချင်း သက်တူ ရွယ်တူတွေနဲ့ သူငယ်ချင်းဖြစ်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ သူငယ်ချင်းချင်း ရင်းနှီးကြလို့ “သူငယ်ချင်း” လို့ ခေါ်ကြတာပဲ။ သူငယ်ချင်းချင်း ခင်မင်ရင်းနှီးတာဟာ ကိုယ့်ညီအစ်ကို မောင်နှမတွေထက်တောင် ပိုတတ်သေးတယ်။ **လူဆိုတာ မွေးခါစက ကလေးသူငယ်အဖြစ်ရောက်တဲ့အထိ မိသားစုနဲ့ အတူနေရတယ်။ ကစားတတ်တဲ့အရွယ်ဆိုရင် အိမ်နီးချင်း သက်တူရွယ်တူတွေနဲ့ ကစားကြပြီး ခင်မင်ရင်းနှီးကြတယ်။ ကျောင်းသွားတဲ့ အရွယ်ကျပြန်တော့လည်း ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းတွေနဲ့ ရင်းနှီးကြရတယ်။ အဲဒါဟာ လူ့သဘာဝ တစ်ခုပဲ။ လူဆိုတာ တစ်ဦးတည်း တစ်ယောက်တည်း မနေသာဘူး။ အရွယ်အဆင့်ဆင့်မှ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်း တွေ ရှိကြတယ်။**

အဲဒီလို ဆက်ဆံပေါင်းသင်းမှုဟာ ဘဝရဲ့ ပထမဆုံး အတွေ့အကြုံပဲ။ “ဘဝသင်ခန်းစာ” တွေ စရတဲ့ အချိန် ကာလပဲ။ ရွယ်တူတွေကတော့ အများကြီးပေါ့။ ဒါပေမယ့် အပေါင်းအသင်းအဖြစ်နဲ့တော့ ဝါသနာတူ၊ စရိုက်တူတွေ အလိုလိုနီးစပ် ရင်းနှီးလာကြတယ်။ အနေနီးလို့ ရင်းနှီးတာလည်း ရှိတယ်။ စိတ်ချင်းနီးစပ်လို့၊ ဝါသနာချင်းတူလို့ ခင်မင်တာလည်း ရှိတယ်။ လူတိုင်းလိုလိုပါပဲ။ ငယ်သူငယ်

ချင်းတွေ၊ ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းတွေ ရှိကြတာပဲ။ အပေါင်းအသင်းနဲ့ နေရမှ လူ့ဘဝ အနေအထားမှန်တယ်။ အပေါင်းအသင်း မရှိပြန်ရင်လည်း အထီးကျန်နေရလို့ စိတ်ဓာတ်တစ်မျိုးဖြစ်သွားတတ်တယ်။ စိတ်နေစိတ်ထား တစ်မျိုးဖြစ်နေလို့ လူတောထဲမှာ မဝင်ဆံ့ဖြစ်တတ်တယ်။

ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးဟာ လူတို့ရဲ့ အဓိက အရေး တွေထဲမှာ ရှေ့တန်းကပါတယ်။ အပေါင်းအသင်းဆုံဖို့လို တယ်လို့ပြောကြတယ်။ မှန်တာပေါ့။ တစ်သက်လုံးမှာ လူ အမျိုးမျိုးနဲ့ ကြုံတွေ့ရမယ်။ ဆက်ဆံရမယ်၊ လူ့ကိစ္စအရပ် ရပ်မှာ သက်ဆိုင်သူတို့နဲ့ တွေ့ဆုံရမယ်။ ပြောဆိုပြုမူဖို့ လို တယ်။ အဲဒီအခါမှာ ကိုယ်က ဖော်ရွေမှုရှိဖို့ လိုတယ်။ **လူ အမျိုးမျိုးဆိုတာ သူတို့ရဲ့ ဘဝအခြေအနေအမျိုးမျိုး၊ သူတို့ ရဲ့ သဘောထားအမျိုးမျိုး၊ သူတို့ရဲ့ ဆက်ဆံမှုလည်း အမျိုးမျိုး၊ အဲဒီ အမျိုးမျိုးတွေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေ အဆင် ပြေအောင် ဆက်ဆံဖို့လိုတယ်။**

ငယ်ရာက ကြီးလာတဲ့အခါ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ လူ တစ်လုံးသူတစ်လုံး ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ လူအမျိုးမျိုးနဲ့ဆက်ဆံ တတ်ဖို့ လိုတယ်။ ဆက်ဆံရမယ့် လူတွေမှာ စိတ်အမျိုး မျိုး စရိုက်အမျိုးမျိုး၊ သဘောထားအမျိုးမျိုး၊ အဲဒါတွေနဲ့ ဆက်ဆံရမှာ။ “လိုက်လျောညီထွေ ကျင့်တတ်စေ” ဆိုတဲ့

ပညာရှိတို့ရဲ့ ဆုံးမစကားကို သတိပြုရလိမ့်မယ်။ လိုက်လျောညီထွေ ကျင့်တတ်ဖို့ အရေးဟာလည်း မလွယ်ပါဘူး။ အဲဒီ “ဆက်ဆံမှုပညာ” ဆိုပါတော့။ အဲဒီ ပညာကိုတတ်ဖို့ ကြိုးစားဖို့လိုတယ်။ တိုးတက်ကြီးပွားရေးလမ်းစဉ်မှာ ဒီပညာ အထူး လိုအပ်ပါတယ်။

ရှေးဆိုရိုးစကားတစ်ခု ပြောရဦးမယ်။ “ကိုယ်ပေါင်းစိတ်ခွာ၊ စိတ်ပေါင်းကိုယ်ခွာ” လုပ်ရမယ်တဲ့။ အဲဒီစကားက လူတွေကို သူတို့စရိုက်သဘာဝနဲ့ လိုက်လျောညီထွေပေါင်းတတ်စေဖို့ လမ်းညွှန်တာပဲ။ ရင်းရင်းနှီးနှီးပေါင်းသင်းဆက်ဆံ သူတွေကို ရင်းနှီးစွာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံပါ။ ရင်းနှီးစွာ မပေါင်းသင်းထိုက် မပေါင်းသင်းအပ်သူတွေကိုလည်း အလိုက်အထိုက် ရည်မွန်စွာ ဆက်ဆံပါ။ အဲဒီဟာ “နီတိ” စကားပဲ။ “နီတိ” ဆိုတာ “လမ်းညွှန်” ပါပဲ။

သာမန်နဲ့ အထူးဆိုသလိုပါပဲ။ မိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတို့နဲ့ လိုက်လျောညီညီ ဆက်ဆံတတ်မှ “ရည်မွန်တဲ့လူ” ဖြစ်မှာပါ။ ရည်မွန်မှုပြုနိုင်အောင် မိမိကိုယ်ကိုမိမိပြုပြင်ရမယ်။ ဘယ်အကြောင်း ဘယ်ကိစ္စမှာမဆို တစ်ဖက်သတ်အမြင်ကို ရှောင်ပါ။

တစ်ဖက်သတ်သမားကြားထဲမှာ ကိုယ်ပ အလယ်မှာ

နေပြီး နှစ်ဖက်စလုံးကို ကြည့်ရှုလေ့လာပါ။ လေ့လာရာမှာ ဘက်မလိုက်တဲ့ သဘောထားကို မွေးမြူပြုစုထားဖို့ လိုပါတယ်။ ကြိုတင် ဆုံးဖြတ်မှုဆိုတဲ့ (Prejudice) မရှိစေရပါ။ “ပွင့်လင်းတဲ့ စိတ်” (Open Mind) ကို အရင်းခံပြီး လေ့လာပါ။ နှစ်ဖက်လုံးမှာ အားသာချက်၊ အားနည်းချက်တွေရှိမှာပါ။ ပြီးတော့ စိတ်ရင်းသဘောထားတွေကို သေသေချာချာ လေ့လာဖို့လိုပါတယ်။ ဒါမှ ကိုယ့်မှာ အမြင်မှန်ရရှိပါလိမ့်မယ်။ ကိုယ့်မှာ ဩဇာရှိတယ်လို့ မထင်လိုက်ပါနဲ့။ နှစ်ဖက်လုံးမှာ အတ္တစွဲတွေရှိနိုင်တယ်။ အတ္တစွဲမရှိဘဲ နှစ်ဖက်မြင်တော့မှ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ အမှားအမှန် စွဲခြားသိမြင်နိုင်မှာပါ။ အဲဒီလို သိမြင်တဲ့ အခါမှာ အမှားဘက်ကို အပြစ်မဆိုပါနဲ့။ တကယ်တော့ ဘယ်သူ့ကိုမှ အပြစ်မဆိုနှင့်။ အမှားဘက်မှ ခပ်ခွာခွာရပ်တည်ပါ။ အမှန်ဘက်ကိုတော့ စိတ်ပေါင်း ကိုယ်ခွာ သဘာမျိုးသုံးရမလို့ ဖြစ်နေတယ်။ “ဘက်တော်သား” အဖြစ်မခံသင့်ပါ။ သို့သော် အမှန်ဘက်နဲ့ ပိုရင်းနှီး တဲ့ အနေမျိုးရှိပါစေ။

အမှားဘက်က ရိုးသားစွာ မှားတာလား၊ ဒါမှမဟုတ် မာန်မာနကြီးပြီးတစ်ယူသန်ဖြစ်နေတာလား၊ အမှားကို ရင်းနှီးဖော်ရွေစွာ ဖြေရှင်းဖျောင့်ဖျပေးလို့ ရနိုင်မလား။ အဲဒီလို စဉ်းစားဆင်ခြင်ဖို့ လိုပါတယ်။ အမှားဘက်က မိုက်မိုက်ကန်းကန်း ပြုမူနေရင် ထိပ်တိုက်မဖြစ်စေဘဲ အသာတကြည်

လက်ခံလာအောင် ကြိုးစားနိုင်ရင်လည်း ကြိုးစားပါ။ ဒါမှ မဟုတ်ဘဲ စေတနာကောင်းနဲ့ ပြုပြင်လို့ မရရင်၊ ရမှာ မဟုတ်ဘူးလို့သိရင် တဖြည်းဖြည်း ဝေးအောင်ရှောင်ပါ။ တကယ်တော့ ပဋိပက္ခမှုဟာ ကောင်းကျိုးမပေးပါ။

ကဲ . . . မင်းတို့တစ်တွေ လူ့အကြောင်းကို စိတ်ဝင် စားစွာ လေ့လာကြစေချင်ပါတယ်။ လူမှုရေးအထွေထွေမှာ အဆင်မပြေကြလို့ လူ့လောကတစ်ဝန်းမှာ အတိုက်အခံ အမျိုးမျိုးဖြစ် ဆိုးကျိုးတွေအများကြီး ဖြစ်နေကြတယ်လေ။

ခေတ်ရေစီးကြောင်း

အခု လူငယ်တချို့ဟာ စာဟောင်းကို သူတို့နဲ့ မဆိုင်သလို သဘောထားကြတယ်။ စာဟောင်းတွေပဲလို့ ဆိုကြတယ်။ အခုလို တိုးတက်နေတဲ့ ခေတ်ကြီးမှာ ရှေးခေတ်ဟောင်းကို လေ့လာနေရင် ခေတ်မမီဖြစ်တော့မှာပဲလို့ ထင်ကြတယ်။

အဲဒီ အတွေးအခေါ် အထင်အမြင်ဟာ မှားတယ်။ ရှေးခေတ်ဟာအခုခေတ်ရဲ့ မိဘပဲလို့ ဆိုနိုင်တယ်။ **ရှေးခေတ်နဲ့ အခုခေတ် မတူတာတွေ အများကြီးပဲ၊ ခေတ်အလျောက် အနေအထိုင်တွေ၊ အတွေးအခေါ် အထင်အမြင်တွေလည်း ပြောင်းလဲတယ်။ ဒါပေမယ့် ရှေးဟောင်းက ပညာတွေကို လွင့်ပစ်လိုက်ဖို့တော့ အသင့်ဘူး။** ရှေးခေတ်က “ပညာ” ဆိုတာ ရှေးခေတ်လူများဟာ သူတို့ အတွေ့အကြုံ၊ အတွေးအမြင်တွေကို အကြောင်းခံပြီးဆိုကြတဲ့ “ဆိုရိုးစကား” တွေမှာ ဘဝအသိပညာပါတယ်။

အကြောင်းသင့်လို့ ပြောလိုက်ရဦးမယ်။ ၂၀-ရာစုနှစ် အစကာလမှာ ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ခဲ့တယ်။ စစ်ကြီးဖြစ်ပြီးနောက်မှာ ရုရှားနိုင်ငံမှာ တော်လှန်ရေးကြီးဖြစ်ပြီး ကွန်ဖြူနစ်ဝါဒ ထွန်းကားလာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အဲဒီခေတ်ရဲ့

လူငယ်လူရွယ်တို့ ခေတ်ဟောင်းကို လုံးဝပယ်ချင်ကြတယ်။ ရှေးခေတ် စာပေအတွေးအခေါ် အမှုအကျင့်တွေဟာ မကောင်းဘူး။ ခေတ်သစ်နဲ့ မသင့်တော်ဘူး။ အားလုံးဟာ ခေတ်ကို လုံးဝပစ်ပယ်ရမယ်။ ပညာသင်ရာမှာ ရှေးခေတ်က စာပေတွေကို ဖယ်ပစ်ရမယ်။ ခေတ်နောက်ပြန် မဆွဲရဘူး လို့ ဆိုကြတယ်။ အဲဒီလို ခေတ်ဟောင်းကဟာတွေ မှန် သမျှပစ်လိုက်ရမယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆကို ကွန်မြူနစ်ဝါဒ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက ပညာရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဒီလိုဆို တယ်။ “အခုခေတ်လူငယ်တွေက ပညာသင်ရာမှာ ရှေးစာ တွေပယ်ပြီး အခုခေတ် လတ်တလောချင်း အဖြစ်အပျက်ကို သာ လေ့လာရမယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် ရှေးခေတ် က စာပေတွေကိုပယ်ပြီး လတ်တလောချင်း အဖြစ်အပျက် တွေသာ လေ့လာရမယ်ဆိုပြီး ခေတ်ပေါ်သတင်းစာတွေကို ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်အဖြစ် သုံးရမှာလား။ **ရှေးခေတ်က စာတွေ ထဲမှာ ခေတ်အဆက်ဆက် ကျော်ဖြတ်လာခဲ့တာတွေ ရှိ တယ်။ ရှေးခေတ်က ပညာတွေဟာ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ အစိစစ်ခံနိုင်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းတွေရှိတယ်။ အဲဒီပညာတွေ ကို ပယ်ရင် အခုခေတ်မှာ ပညာအဆောက်အအုံရှိတော့ မှာမဟုတ်ဘူး။**” စသဖြင့် ဆိုထားတာကို ဖတ်လိုက်ရပါ တယ်။

ရှေးခေတ်က ပညာတွေဟာ လက်တွေ့ကရတဲ့ အသိ တွေ၊ လေးလေးနက်နက် တွေးခေါ် ယူဆစစ်ဆေးပြီး ခံယူ လို့ရတဲ့ အသိတွေကို ပယ်ရင် ဘာမျှ ကျန်တော့မှာ မဟုတ်

ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပဲ။ ခေတ်တိုင်းမှာ တန်ဖိုးရှိတဲ့ အသိတွေ၊ အတတ်တွေ၊ အယူအဆတွေ ရှိတာပဲ။ တန်ဖိုး မည်မည် ရရ မရှိလှတဲ့ အခိုက်အကြုံလို့ သိလိုက်ရတာတွေကလည်း အများကြီးပေါ့။ ခေတ်ဟောင်းက ခေတ်သစ်ကို မွေးထုတ် လိုက်တာ၊ မိဘက သားသမီးတွေကို မွေးထုတ်လိုက်သလို ပါပဲ။ မိဘတွေရဲ့ အဆုံးအမခံယူပြီး ခေတ်သစ်က လူတွေ ဟာ အတွေ့အကြုံတွေ၊ အသိအတတ်တွေ ဆက်လက် ဆည်းပူးရတယ်။ **လူ့သမိုင်းစဉ်ဟာ ပြတ်သွားရင် လူမျိုး ပျောက်သွားနိုင်တယ်။ လူ့သမိုင်းမှာ ရှေးလူတွေရဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ အတွေးအမြင် ခံယူချက်၊ ယုံကြည်ချက်တွေထဲက ပညာသားပါတာတွေဟာ နှောင်းလူတွေအတွက် အဖိုး မဖြတ်နိုင်အောင် တန်ဖိုး ဥစ္စာတွေပဲ။ အမွေတွေပါပဲ။ အဲဒီအမွေတွေကို ခံယူဖို့ ငယ်စဉ်မှာ ပညာရှာကြရတယ်။**

ဘာမဆို ဟောင်းတိုင်းလည်း မကောင်းမဟုတ်ဘူး။ သစ်တိုင်းလည်း မကောင်းမဟုတ်ဘူး။ ခေတ်က စိစစ် ပေးတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အရာမရောက်တာတွေဟာ ကြာရှည် မခံဘူး မဟုတ်လား၊ ကောင်းတယ်ဆိုတာ ခဏတာကလေး မှာ ခေတ်စားတာကို ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။ အမှန်တရား ကို အရင်းခံတဲ့ အကြောင်းခြင်းရာတွေသာ ဖြစ်တယ်။ ခေတ်တိုင်းမှာ စာပေတွေ၊ အနုပညာတွေ၊ ခံယူချက်၊ ယုံ ကြည်ချက်တွေ အများကြီးပေါ်လာတာပဲ။ ဒါပေမယ့် အများ စုဟာ “ပေါ်ပင်” တွေပဲဖြစ်တယ်။ ကြာရှည်မခံဘူး၊ အလိုလို ပျောက်သွားတာပဲ။ ခေတ်အဆက်ဆက်က နောက်တစ်

ခေတ်ကို ကူးပြောင်းတဲ့အခါမှာ “ရိုးရာပညာ” တွေကို မပစ်ပယ်သင့်ဘူး၊ ပစ်ပယ်ရင် အမွေကောင်းတွေကို လွင့်ပစ် လိုက်သလို ဖြစ်မယ်။

အခုခေတ်မှာ အသစ်တွေ၊ အဆန်းတွေ ပေါ်တယ် ဆိုတာ မဆန်းပါဘူး၊ အရင်ခေတ်တွေတုန်းကလည်း ခေတ် အလျောက် သစ်တာ ဆန်းတာတွေရှိခဲ့တာပဲ။ အသစ် အဆန်းတွေကို ခေတ်က စိစစ်တယ်။ ခေတ်လူတွေက သုံးကြည့်ကြတယ်။ နောက်တော့ ကြာရှည်ခံတာတွေ ကျန် ခဲ့တယ်။ မခံတာတွေဟာ အထူးဂရုစိုက်ပြီး လွင့်ပစ်စရာ မလိုပါဘူး။ သူတို့ဘာသာ သူတို့ ပျောက်သွားတာပါပဲ။ “သင်္ခါရ” ဆိုတဲ့ အပြောင်းအလဲဆိုတာ အရင်းခံ အမှန် တရားပါပဲ၊ အချိန်တန်တော့ “လေနဲ့အတူ ပါသွားတာပါပဲ” (Gone with the wind) ပါပဲ။

အရင်းခံ အမှန်တရားတွေဟာ ကာလမရွေး မှန်နေ ကြတာချည်းပါပဲ။ အဲဒီအမှန်တရားဟာ စာပေမှာရှိတယ်။ ဆိုရိုးစကားတွေမှာ ရှိတတ်တယ်။ ခေတ်အခြေအနေအရ အသွင်သဏ္ဍန်ပြောင်းတာရှိတယ်။ အတွင်းခံ အမှန်တရား ကတော့ ရှိနေတာပါပဲ။

လူငယ်လူရွယ်တွေကို မှာကြားချင်တာကတော့ “ခေတ်ရေစီးကြောင်းထဲ မျောပါမသွားကြပါနဲ့။ ရေစီး အတိုက်ခံကြပါ။ ဒါပေမယ့် အောင်ခြေမလွတ်ကြပါနဲ့။”

ခေတ်မီသူ ဖြစ်ပါစေ

လူငယ်တွေ အောက်ခြေခိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ ခေတ်ရေစီးကြောင်းကတော့ အမြဲစီးနေမှာပဲ။ အဲဒီရေစီးကြောင်းကို အတိုက်ခံနိုင်အောင် အောက်ခြေခိုင်ရလိမ့်မယ်။ ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။

အောက်ခြေမလွတ်ဖို့ကတော့ အမြဲတမ်းတွေ့သမျှ ကြုံသမျှ အကြောင်းခြင်းရာတွေ၊ ကြားသမျှ ဖတ်မိသမျှ တွေကို ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောမထားဘဲ စိစစ်ကြည့်ရမယ်။ စိစစ်ပြီးတော့ ခွဲခြားဝေဖန်ရမယ်။ မှုမှန်မမှန်၊ အကောင်း အဆိုး၊ တရား မတရား ပိုင်းခြားသိမြင်အောင် ကြိုးစားရမယ်။ အဲဒီအတွက် စာကောင်းတွေကို ဖတ်ပါ။ စာကောင်းတာ စာဟောင်းလည်းဖြစ်မယ်၊ စာသစ်လည်းဖြစ်မယ်။ စာများများဖတ်ပြီး မိမိကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ကိုသုံး၊ ချင့်ချိန်မှု အမြဲပြု၊ မစဉ်းစား မဆင်ခြင်ဘဲနဲ့ လက်မခံနဲ့၊ ပစ်လည်း မပစ်လိုက်နဲ့၊ သေသေချာချာ စိစစ်ပြီးတော့ ကိုယ့်ထက် အတွေးအမြင်သန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ သတိပေးချက်၊ ဆုံးမချက်၊ ညွှန်ကြားချက်တွေကို စာဖတ်ပြီးရယူပါ။

စာဖတ်ရာမှာ အပေါ်ယံကိုသာ ဂရုထားပြီး ဖတ်တန်ရာကိုဖတ်ပါ။ ဖတ်ပြီး တွေးစရာရှိတယ်ဆိုတာ သိရင် တွေးတော မြော်မြင်ကြည့်ပါ။ ကိုယ့်ဉာဏ်က နှုသေးတော့ အတွေးအခေါ် ရင့်ကျက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ အဆိုအမိန့်

တွေကို ဖတ်ရှုနာကြားပါ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ရဲ့ သိပေးချက်၊ ဆုံးမချက်တွေကို နာယူမှတ်သားပါ။ ပြီးရင် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဆန်းစစ်ကြည့်ပါ။ အဆိုအမိန့် အဆုံးအမတို့ကိုခံယူပြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုဟာ ပညာရဖို့ လုပ်ရတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။ ဉာဏ်ဆိုတာ အသုံးပြုလေလေ ထက်မြက် သွက်လက် လာလေလေပါပဲ။ ဓားလိုပါပဲ။ ဓားသွေးကျောက် မှာ သွေးရင် ထက်သထက် ထက်လာတာပါပဲ။ ဓားသွေး ကျောက်ဟာ ဗဟုသုတနဲ့ နှိုင်းစာပါ။ ဗဟုသုတက မိမိ အတွေးအခေါ် အထင်အမြင်တို့ကို သွက်လက်ထက်မြက် စေပါတယ်။

“လူဆိုတာ တွေးတတ်တဲ့ ကျူပင်ပါပဲ” (Man is the thinking reed) ဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှာရှိတဲ့ ဆိုရိုးစကားကို ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ **သိပ္ပံပညာရှင်တို့ကလည်း ဉာဏ်ကို အသုံးပြုလေလေ ထက်မြက်လာလေလေဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဂျာမန်စာရေးဆရာကြီး “ဂီထား” က ဆိုတယ်။ ဖတ်ပြီး မှတ်စရာပါမှ စာပေဂုဏ်မြောက်တယ်တဲ့။** စာမှာ စရုဏတရားမပါရင် စာကောင်းပေကောင်း မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုလိုတယ်။

မှန်ပါတယ်။ အပေါ်ယံ အသိရစေတဲ့ စာတွေလည်း ဖတ်သင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် စာပေါ့နဲ့ချည်း အချိန်ကုန်မခံစေနဲ့။ စာပေါ့ဆိုတာ ပျော်ရွှင်စရာအတွက်ပါပဲ။ ဖတ်လို့ ကောင်းတယ်။ အချစ်ဝတ္ထုဆိုလည်း ဖတ်လို့ ပျော်စရာ အကြောင်းတွေ ဖတ်ရတာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မှတ်သားစရာသင်ခန်းစာ ယူစရာမပါဘူး။ တချို့ဝတ္ထုတွေ

မှာပါတဲ့ အကြောင်းခြင်းရာတို့ဟာ လူ့သဘာဝ၊ လူ့စရိုက်
 တွေ သရုပ်ဖော်ထားတာ ပါတယ်။ မှတ်သားစရာ၊ သတိ
 တရားရစရာ၊ ဘဝအခြေခံ အမှန်တရားတွေပါတယ်။ ဝတ္ထု
 ချင်း မတူဘူး၊ အပျော်ဖတ်ဖို့ဟာတွေလည်း ဖတ်ပါ။ ဒါပေ
 မယ့် ဘဝအမှန်တရားပါတာကိုတော့ ဂရုတစိုက်ဖတ်ပါ။
 ဘဝသင်ခန်းစာရတဲ့ စာ၊ အမှန်တရား သရုပ်ဖော်တာတွေ
 ပါတဲ့ စာတွေကို ဖတ်ကြပါ။ ဖတ်ပြီးရင် စဉ်းစားဆင်ခြင်
 ပြီး ပိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ ဝေဖန်သုံးသပ်ပါ။ **အင်္ဂလိပ်အက်ဆေး
 ဆရာကြီး ဖရန်ဆစ်ခ်-ဗေးကွန်းက "Reading maketh
 a full man" လို့ ဆိုတယ်။ "စာဖတ်ခြင်းဟာ ပြည့်ဝတဲ့
 လူတစ်ယောက်ဖြစ်စေတယ်" တဲ့။ စာဖတ်မှ ပညာပြည့်ဝ
 မယ်။ စိတ်ထားသဘောထား ပြည့်ဝမယ်။ လူတော်လူ
 ကောင်းဖြစ်မယ်။**

ဘဝပညာ ပြည့်ဝပါမှ ခေတ်ရေစီးကြောင်း တိုက်စီး
 တာကို အတိုက်ခံရမယ်။ အောက်ခြေတော့ မလွတ်စေနဲ့လို့
 ပြောတာပါ။ ပညာရှိတဲ့လူမှသာ ဘဝရေစီးမြောင်းထဲ မျော
 မပါဘဲ ရေစီးကြောင်းကိုကျော်ပြီး တည်ငြိမ်တယ်ဆိုတဲ့ မြစ်
 ကမ်းပေါ်ကို တက်နိုင်မယ်။ ဆရာကတော့ စာများများ
 ဖတ်ဖို့ပဲ ပြောနေတာပဲလို့ဆိုရင် မှန်ပါတယ်။ ခဏခဏ
 တဖွဖွပြောတာကို နားမငြီးကြနဲ့။ လူဖြစ်လာရင် လူတန်းစေ့
 အောင် ကြိုးစားရမယ်။ ခေတ်ဆိုတာ လှည့်စားမှုအမျိုးမျိုး
 လုပ်တတ်တယ်။ လူဆိုတာကလည်းအသစ်အဆန်းဆိုရင်
 ကြိုက်ကြတယ်။ ခေတ်မီဖို့ လိုတယ်။ ခေတ်ဆန်တာကို
 တော့ရှောင်ပါ။

အင်္ဂလိပ် အတွေးအမြင်၊ အက်ဆေးတွေရေးတဲ့ စာရေးဆရာကြီး “အော်လ်ဒက်စ်ဟက်စ်စလေး” (Aldous Huxley)က ခေတ်သစ်ကိုလိုက်ပြီး ဂုဏ်ယူနေတဲ့သူ။ “ခေတ်ဆန်သူ” တွေကို အင်္ဂလိပ်လို modernity Snob လို့ အဲဒီဆရာကြီးက ခေါ်လိုက်တယ်။ Snob ဆိုတာ မျက်နှာကြီးလိုက်တဲ့သူကို ခေါ်တယ်။ သူ့မှာ ဘာ ဂုဏ်မှ မရှိတော့ ဂုဏ်ရှိသူ၊ ငွေရှိသူ မျက်နှာကြီးတွေနဲ့ အကျွမ်း တဝင်ရှိတဲ့အနေနဲ့ ဟန်လုပ်ပြီး ကြွားနေတဲ့သူပေါ့။ “ဆရာကြီး ဟစ်စလေး” က ခေတ်သစ်ရဲ့ ဂုဏ်ရောင်လွှမ်းစေချင်တာနဲ့ ခေတ်သစ်မှာလုပ်တာတွေ လိုက်လုပ်တယ်။ မြန်မာတို့အနေနဲ့တော့ “ခေတ်ဆန်တယ်” လို့ ဆိုမှာပေါ့။

ခေတ်သစ်ရဲ့ အကြောင်းအကျိုး၊ အကောင်းအဆိုးကို သေသေချာချာလေ့လာပြီး ခေတ်သစ်မှာရှိတဲ့ ကောင်းတဲ့ အချက်တွေရအောင်ယူပြီး ခေတ်နဲ့အညီ လုပ်ဆောင်တဲ့သူကို “ခေတ်မီသူ” လို့ ခေါ်တယ်လေ။ ခေတ်ရေစီးကြောင်း အတိုက်ခံပြီး ပင်ကို အခြေအနေမပျက်ဘဲ၊ အောက်ခြေ မလွတ်ဘဲ မျောပါသွားရင်း သူများတွေလိုပဲ ဖြစ်နေမှာပေါ့။ ခေတ်ရေစီးကြောင်းပဲ။ ဘယ်တတ်နိုင်မှာလည်းလို့ ဆိုတဲ့ လူဟာ သူများလိုပဲ။ ကိုယ်ကတော့ အသိတရား ပွားများတဲ့လူ ဖြစ်ရမယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ချင်ရင် စာများများ ဖတ်၊ စာထဲက ဘဝအသိပညာ ရယူပါ။ အဲဒါမှ ခေတ်ဆန်သူတွေကြားထဲမှာ ခေတ်မီသူ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။

အပေါင်းအသင်း ဆိုရိုးစကား

လူတို့ဟာမိတ်ကောင်း ဆွေကောင်းလိုချင်ကြတာပေါ့။ မိတ်သင်္ဂဟ မလိုချင်သူတွေလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ ပေါင်းရသင်းရခက်တဲ့လူတွေ၊ ဆက်ဆံရေးမှာ ညံ့ဖျင်းပြီး မာတင်းတင်း လုပ်နေတတ်သူတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် အများအားဖြင့် လူတိုင်းဟာ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်း ရှိချင်ကြပါတယ်။ ရှိလည်း ရှိဖို့ သင့်ပါတယ်။

မိတ်ဆွေများများရှိတာ ကောင်းတော့ ကောင်းပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် လူဆိုတာ အမျိုးမျိုးပဲ၊ သဘောထား အမျိုးမျိုး၊ စရိုက်သဘာဝအမျိုးမျိုး အကျင့်စာရိတ္တအမျိုးမျိုးပဲ၊ ဒါတွေဟာ ဓမ္မတာပါ။ အဲဒီတော့ **လူငယ်တစ်ယောက်က မိတ်ကောင်းဆွေကောင်းနဲ့ ပေါင်းမိဖို့ ကြိုးစားရွေးချယ်ရလိမ့်မယ်။** လူငယ်တို့ရဲ့ပထမမိတ်ဆွေတစ်ယောက်ဟာ ကျောင်းနေဖက်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျောင်းမှာ နေ့စဉ်တွေ့နေရလို့ ရင်းနှီးသွားကြတာကြောင့် လူငယ်ချင်းချင်းဖြစ်လို့ သူငယ်ချင်းဖြစ်ကြတယ်။ ငယ်သူငယ်ချင်းဆိုတာ အရင်းနှီးဆုံးဖြစ်လို့ သူငယ်ချင်းကောင်း လိုအပ်တယ်။

ကျောင်းနေဖက်တွေအားလုံးက သူငယ်ချင်းတွေ ဖြစ်နိုင်ပေမယ့် တွေ့စကတည်းက အစပ်မတည့်တာတွေလည်း ရှိတယ်။ အဲဒီအခါမှာအပေါင်းအသင်းကောင်းနဲ့ သဘောဆိုးစရိုက်ဆိုးပြီး အစပ်မတည့်တာတွေလည်း တွေ့ရမှာပဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ အပေါင်းအသင်းမဖြစ်စေဘဲခပ်ခွာခွာ ရှောင်ရှောင်နေရလိမ့်မယ်။ လူငယ်တွေထဲမှာ စရိုက်အမျိုးမျိုး တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ ရွေးပြီးပေါင်းဖို့ ကြိုးစားရမယ်။ ရွေးတယ်ဆိုရာမှာလည်း ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်ဖို့ မလိုပါဘူး။ ကျောင်းနေဖက်တွေဟာ နေ့စဉ်လိုလို တွေ့နေကြရတာပဲ။ သူတို့ရဲ့ အပြောအဆို၊ အပြုအမူ၊ အနေအထိုင်တို့ကို အမြဲမြင်တွေ့နေရတာပဲ။ ကိုယ်နဲ့ အစပ်မတည့်မယ့်သူတွေကို ပိုပြီး

ရင်းရင်းနှီးနှီးပေါင်းဖို့ပါပဲ။ တချို့ အေးအေးဆေးဆေး ဖော်ဖော်ရွေရွေရှိကြတယ်။ သူတို့နဲ့တော့ အပေါင်းအသင်း ဖြစ်သွားကြတာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အားလုံးနဲ့အဆင်ပြေအောင် ဆက်ဆံရာမှာ သူတို့တစ်တွေက ဇာတိပြတတ်ကြတယ်။ ကောင်းတဲ့စရိုက်၊ ဆိုးတဲ့စရိုက်၊ ကောက်ကျစ်တဲ့သဘောထား တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်ထား၊ တင်စီးတဲ့အကျင့်၊ အနံ့ကြီးတာမျိုး၊ အထင်သေးတာမျိုး၊ အဲဒါတွေအားလုံးဟာ နေ့စဉ်နဲ့အမျှ နီးနီးကပ်ကပ်နေကြရရင် ပေါ်လွင်ပါတယ်။ ကိုယ်က အပေါင်းအသင်းကို ရွေးပေါင်းသလို သူ့ဘက်ကလည်း ရွေးပေါင်းကြမှာပါပဲ။

အကောင်းဆုံးက ဝါသနာချင်းတူ စိတ်ထား သဘောထားချင်း အလားတူဆိုရင် ပိုရင်းနှီးလာမှာပါပဲ။ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ စရိုက်ကောင်းတာ အရေးကြီးဆုံးပဲ။ ငယ်ငယ်က မကောင်းတဲ့ အလုပ်တွေ လုပ်တတ်တယ်။ အရက်သောက်တယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တယ် အသုံးကြီးတယ်၊ မာန်မာန ရှိတယ်။ အဲဒီလို အရေးပါတဲ့ အမှုအကျင့်တွေကို စိစစ်ပြီး သင့်သလို နေတန်နေပါ။ ရင်းနှီးဖို့ သင့်ရင်လည်း ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံပါ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ဘက်က စိတ်ခိုင်ဖို့ လိုတယ်။ ဆွဲဆောင်ရာ ပါမသွားစေနဲ့။ ဆွဲဆောင်မှုကို အထူးသတိပြုပါ။ **လူတစ်ယောက်ရဲ့ စရိုက်ကို သိဖို့မှာ သူပေါင်းနေတဲ့ မိတ်ဆွေစုကိုကြည့်ရင် သိနိုင်တယ်လို့**

ဆိုတဲ့စကားရှိတယ်။ အမွေးအတောင်ထူတဲ့ ငှက်တွေဟာ အတူတူတွဲပျံကြတယ်တဲ့။ အဲဒါတွေဟာ ဆိုရိုးစကားတွေပဲ။
ဆိုရိုးစကားနဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောရဦးမယ်။ လူမျိုးတိုင်းမှာ ဆိုရိုးစကားတွေရှိတယ်။ စကားပုံတွေရှိတယ်။ အဲဒါတွေက ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ တွေ့ကြုံရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ အပေါ်မူတည်ပြီး ပြောဆိုကြရာမှ ဖြစ်လာတယ်။

ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က လူမျိုးစုတွေမှာ အဲဒီလို ဆိုရိုးစကားတွေ၊ စကားပုံတွေရှိကြတယ်။ အဲဒီဟာတွေဟာဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်က လူကြီးသူမတို့က တွေ့ကြုံရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေအရဆိုကြတဲ့ ဆိုနေကျစကားတွေမို့ “ဆိုရိုးစကား” လို့ ခေါ်တယ်။ ဆိုလိုရာကို ပုံစံကျကျဆိုတဲ့ စကားပုံတွေကို ခေတ်လူငယ်တွေက ပြက်ရယ်မပြုကြနဲ့။ အဲဒါတွေထဲမှာ “ဘဝအသိပညာ” တွေပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ မျိုးရိုးစဉ်ဆက် အဆင့်ဆင့် လက်ဆင့်ကမ်းလာတဲ့ စကားတွေ၊ လူမျိုးရဲ့ ဂုဏ်ကိုဆောင်တဲ့ စာပေမှာ အဲဒါတွေဟာ တစ်ကဏ္ဍရှိကြတယ်။ နှောင်းခေတ်လူငယ်တွေက အထူးဂရုစိုက်ပြီး လေ့လာ ကြရလိမ့်မယ်။ ဘဝအသိပညာရဲ့ သင်ခန်းစာတွေပဲလို့ သဘောထားပြီး လေ့လာကြစေချင်ပါတယ်။

အပေါင်းအသင်း အကြောင်းကို ဆက်ပြောပါဦးမယ်။ အပေါင်းအသင်းမကောင်းလို့ စာရိတ္တပျက်စီးရတဲ့ သာဓက

တွေအများကြီးပါပဲ။ လူငယ်တွေလည်း သိနေကြပြီး ဖြစ်မှာပါ။

အိမ်အပြင် ထွက်သွားတဲ့အချိန်ဟာ ယောက်ျားတွေ က မိန်းကလေးတွေထက် ပိုတယ်။ ဒါဟာ ထုံးစံပါပဲ။ မိန်းကလေးတွေလည်း အပေါင်းအသင်းမမှားရအောင် သတိနဲ့ ကြည့်ပေါင်းလို့ ပြောရမှာပါပဲ။ သူတို့အဖို့ကတော့ ယောက်ျားလေးတွေလို မဟုတ်ဘူး။ အချင်းချင်း အတူအပြိုင်တွေ များတယ်။ မနာလို ဝန်တို့မှုတွေဟာ အကြောင်းကြီးကြီးကျယ်ကျယ် မရှိဘဲနဲ့ ဖြစ်နေကြတယ်။ **စိတ်ထား သဘောထားသေးတဲ့သူနဲ့ မပေါင်းနဲ့၊ ရှောင်နိုင်သလောက် ရှောင်ပါ။ မေးပြောခေါ်ထူးဆိုတဲ့ သဘောထားနဲ့ ရန်ငြိုး အဖက်မတင်အောင် သင့်သလို ဆက်ဆံရပေလိမ့်မယ်။**

အရင်တုန်းကဆိုရင် မိန်းကလေးတွေ စာရိတ္တပျက်တယ်ဆိုဦးတော့ အရက်သမားတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဖြစ်ဖို့ အကြောင်း မပေါ်ဘူး။ ယခုခေတ်မှာ ယောက်ျားကလေးနဲ့ မိန်းကလေးတို့ဟာ ဟိုခေတ်မှာတုန်းကလို မဟုတ်ဘူး။ ယောက်ျားအချင်းချင်း မိန်းမအချင်းချင်း ရင်းနှီးစွာပေါင်းကြတာမျိုး မဟုတ်တော့ဘဲ ယောက်ျားလေးနဲ့ မိန်းကလေးတို့ဟာမိန်းမချင်းချင်း ရင်းရင်းနှီးနှီး ပေါင်းကြသလိုယောက်ျားလေးတွေနဲ့လည်း တစ်သဘောတည်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကြတာမျိုး ရှိလာပြီး အဲဒီပုံစံမျိုးကို ရုပ်ရှင်၊ ဗွီဒီယိုတွေမှာ

အများကြီးပါတယ်။ ရှေးခေတ်နဲ့တော့ မတူဘူးပေါ့လေ။
အပြစ်မဆိုပါဘူး။ သင့်သလို နေကြပေါ့။

အပေါင်းအသင်းဟာ လူငယ်တို့အဖို့ အတော်အရေး
ပါတယ်။ လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာ စည်းကမ်းဘောင်ရှိတယ်။
ဘောင်ကျော်သွားရင် သောင်းကျန်းမှုဘောင်ထဲ ရောက်သွား
တယ်။ အပေါင်းအသင်းကောင်းရင် ဘဝအခြေလှတယ်။
မကောင်းရင်တော့ ပျက်စီးတဲ့အထိ ဆိုးကျိုးခံစားရတတ်
တယ်။ သတိထားပါ။

မိုက်တာ လွယ်ပါတယ်

လူတစ်ယောက်ကို လူမျိုးခြားတစ်ယောက်က ဘာလူမျိုးပါလဲလို့ မေးတယ်ဆိုပါတော့။ “ကျုပ် မြန်မာလူမျိုး” လို့ အသံမှန်မှန် ဟန်ခန့်ခန့် ပြန်ပြောရပေလိမ့်မယ်။ မြန်မာလူမျိုးဖြစ်ပါလျက် မြန်မာလူမျိုးလို့ပြောရမှာ မဝံ့မရဲဖြစ်နေရင် အဲဒီလူဟာ လူမပီသဘူးလို့ ဆိုရလိမ့်မယ်။ လူပီသတဲ့ လူဟာ ကိုယ့်အမျိုးဂုဏ်ကို ဖော်ထုတ်ရမယ့် တာဝန်ရှိတယ်။

ကိုယ် ဘာလူမျိုးလဲလို့ သိကြပြီးဖြစ်တဲ့အခါမှာ သူများ
 တွေက ကိုယ့်လုပ်ရပ်ကိုကြည့်ပြီး အပြစ်မြင်လို့ အပြစ်ပြော
 ရင် အပြောခံရသူမှာသာ ထိခိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်
 လူမျိုးကိုလည်း ထိခိုက်တယ်။ ကိုယ်မိုက်လို့၊ အသုံးမကျလို့
 ကိုယ့်လူမျိုး အထင်သေးခံရတာ ကိုယ့်အဖို့ ကြီးတဲ့အပြစ်ပဲလို့
 မှတ်ရမယ်။ ကိုယ့်ကြောင့် ကိုယ့်လူမျိုး ဂုဏ်ပျက်ရတာဟာ
 ကိုယ့်ရဲ့အကြီးဆုံး တာဝန်ပျက်မှုပါပဲ။ လူငယ်များ သတိ
 ထားကြပါ။ ကိုယ့်ရဲ့ မကောင်းမှု၊ ညံ့ဖျင်းမှုကြောင့် တခြား
 လူတို့က သိမ်းကျုံးပြီး “မြန်မာတွေဟာအလကားပဲ” လို့
 ပြောလိုက်ရင် ကိုယ့်အတွက် ကိုယ့်လူမျိုးမှာ နစ်နာမှုကြီး
 တစ်ခုပဲ။

**အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ကို ကိုယ့်မှာပိုပြီး မြင့်မားဖို့
 မစွမ်းသာချင်နေပါစေ ကိုယ့်ရဲ့လုပ်ရပ်တစ်ခုအတွက် အဲဒီ
 ဂုဏ်တွေ ထိခိုက်ရမယ်ဆိုရင် ကိုယ့်မှာ အကြီးဆုံးပြစ်မှု
 တစ်ခု ပြုလိုက်တာပဲ။**

အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ် မပျက်ပြားစေရေးနဲ့ တတ်နိုင်
 သမျှ မြင့်မားအောင် ကြိုးစားရေးဟာ အမျိုးသားရေးတာဝန်
 ကြီး တစ်ခုပဲ။ လူတိုင်း အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ကို စောင့်
 ထိန်းရမယ်။ တတ်နိုင်ရင် ကိုယ့်ရဲ့စွမ်းရည်ကို အကြောင်းပြု
 ပြီး ကိုယ့်အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်တက်သွားရင် ကိုယ့်ကိုယ်
 ကို ချီးမွမ်းသင့်ပါတယ်။ ဂုဏ်ယူသင့်ပါတယ်။

အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ဆိုတာ တို့တစ်တွေ တို့အဖို့ ပြောရရင် မြန်မာလူမျိုးများ၊ အဲဒါအမျိုးဂုဏ်။ မြန်မာနိုင်ငံ အဲဒါကတော့ ဇာတိဂုဏ်။ ကိုယ်က မြန်မာနိုင်ငံသားမို့ ကိုယ့်ရဲ့ ဇာတိဒေသဟာ မြန်မာနိုင်ငံဖြစ်လို့ ကိုယ့်လုပ်ရပ် တစ်ခုခုကို အကြောင်းပြုပြီး အများက ချီးကျူးကြတယ် ဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံသား၊ မြန်မာလူမျိုး၊ ဘယ်သူဟာ ဘယ် ကိစ္စမှာ ထူးချွန်ထင်ရှားတယ်လို့ ပြောဆိုချီးကျူးရင် အဲဒီ မြန်မာပြည်သားဟာ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်ကို မြင့်မား စေတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် မင်းတို့တစ်တွေဟာ အမျိုးဂုဏ်ပျက်စေ မယ့် အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုနဲ့ လုပ်ရပ်တွေကို ရှောင်ရ မယ်။ တော်အောင်၊ ကောင်းအောင် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုး စားပြီး အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်ကို မြှင့်တင်ရမယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ဘဲ အမှတ်မထင်နေရင် ကောင်းတော့ မကောင်းဘူး။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်စွမ်းရည် အဆင့်မမီပေးလို့ပဲလို့ ဆိုရပေ လိမ့်မယ်။ တတ်နိုင်သလောက် ကြိုးစားကြရမယ်။ **အနည်း ဆုံး မြန်မာတွေဟာ ရိုးသားပွင့်လင်းတယ်။ လုပ်ရည်ကိုင် ရည် မညံ့လှဘူးလို့ ဆိုနိုင်စေဖို့ ရိုးသားကြိုးစားရမယ်။** ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် တို့လူမျိုးအားလုံး တစ် ယောက်မကျန် ထူးချွန်ထင်ရှားကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒါ မဆန်းပါဘူး အားငယ်စရာ စိတ်ဓာတ်ကျစရာ မဟုတ်ပါ

ဘူး၊ ဘယ်လူမျိုး၊ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ အားလုံးတော်ကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူတွေဟာ အားလုံး လူတော်တွေဖြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီအတွက်ကြောင့် အားမငယ်နဲ့၊ စိတ်ဓာတ် မကျနဲ့။ မတော်ပေမယ့် မှန်တမ်းတော့ ရှိကြတာချည်းပါပဲ။ ကုသိုလ်ကံအားနည်းလို့ မွေးကတည်းက ချို့တဲ့လာသူတွေ နိုင်ငံတိုင်း၊ လူမျိုးတိုင်းမှာ ရှိကြတယ်။ အဲဒါ သူတို့ကို အပြစ်မတင်သင့်ဘူး။ သနားဖို့သာ ရှိတယ်။ ဝိုင်းဝန်းကူညီ ပြီး သူတို့ရဲ့ ဘဝကို သာယာစိုပြည်စေဖို့ ထောက်ပံ့ကြရ မယ်။ အဲဒါ အမျိုးသားတာဝန်တစ်ခုပဲ။ အဲဒီလို မစွမ်းမသန် သူတွေဟာလည်း အသုံးမကျတော့ဘူး မထင်နဲ့၊ သူတို့ စွမ်းတဲ့ဘက်က စွမ်းကြသေးတယ်။

ဆွံ့အ နားမကြားသူတွေထဲက နိုင်ငံခြားမှာ ကမ္ဘာ ကျော်တဲ့ အမျိုးသမီးကြီး “ဟဲလန်ကဲလား” (Helen Keller) ဟာ ပြုစုထောက်ပံ့မှုရလို့ သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ စာရေးဆရာ မကြီးဖြစ်သွားတယ်။ သူ့လို နာမည်မကျော်တဲ့ အညတရ ဝေဒနာရှင်တွေဟာလည်း လူမှုရေးတာဝန်ယူသူတွေရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် တက္ကသိုလ်ဘွဲ့ရတဲ့ အဆင့် အထိ ရောက်သူတွေ ရောက်ကြတယ်။ တချို့ဆိုရင် လက်မှု ပညာကောင်းစွာ တတ်မြောက်ကြတယ်။ အဲဒါတွေမင်းတို့ သိတန်သလောက်တော့ သိပြီးရောပေါ့။ **မသန်စွမ်းတဲ့သူ**

**တွေကို တတ်နိုင်သမျှ ကူညီဖို့၊ ထောက်ပံ့ဖို့ ကြိုးစားကြပါ။
အဲဒါလည်း လူမှုရေး တာဝန်တစ်ခုပဲ။**

လူတွေဟာ လူအဖြစ် မွေးဖွားလာကြတာတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တချို့ဟာ လူနဲ့မတူအောင် ဆိုးကြ၊ မိုက်ကြ၊ ယုတ်ကြတယ်။ မင်းတို့ ကြည့်တတ်ရင် မြင်နိုင်ပါတယ်။ **အဲဒီတော့ မင်းတို့မှာ သဘောထားတစ်ခု ရှိရမယ်။ ဘယ်သူတွေ ဘယ်လို တရားပျက်ပျက်၊ တာဝန် ပျက်ပျက် ငါတော့ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူးဆိုတဲ့ သဘောထားရှိကြပါစေ။**

မိုက်တာ လွယ်ပါတယ်။ လိမ္မာဖို့သာ ခက်တာပါ။ အဲဒီစကား အမှန်ပဲ။ မိုက်ချင်ရင် အခုထွက်ပြီး မဟုတ်တာ၊ မကောင်းတာတစ်ခုခု လုပ်မလား၊ လုပ်လိုက်၊ လုပ်နိုင်တယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒီမိုက်ပြစ် ချက်ချင်း ခံရင် ခံရမယ်။ နောက် မိုက်ကြွေးဆပ်ရမှာတော့ သေချာတယ်။ အဲ . . . လိမ္မာဖို့ ကတော့ လိမ္မာအောင် ကိုယ့်စိတ်ကိုကိုယ် ဆုံးမရမယ်။ ဆုံးမတတ်အောင် စာကောင်းတွေကိုဖတ်ပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်ပြီး ပညာယူရမယ်။ ဆရာကောင်းထံ ချဉ်းကပ်ရမယ်။ မလွယ်ဘူး၊ မင်းတို့သိကြမှာပေါ့။

လူ့ကျင့်ဝတ်ကို ဟောပြောတော်မူတဲ့ ငါတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဝင်တွေရဲ့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက “မင်္ဂလာသုတ်” တရားတော်မှ

အစဦးဆုံး ဟောတာက “လူမိုက်ကို ရှောင်ပါ။ လူလိမ္မာ ပညာရှိကို ဆည်းကပ်ပါ” တဲ့။ (အသေဝနာစ ဗာလနံ ၊ ပဏ္ဍိတာနဉ္စသေဝနာ)။

တခြား ဘာသာတရားတွေမှာလည်း အလားတူ ဆုံးမချက် ပါ ပါတယ်။ လူမိုက်နဲ့ လူလိမ္မာကို ခွဲခြားပြီး လူမိုက်ကို ရှောင်၊ လူလိမ္မာကို ဆည်းကပ်ဖို့ ဆိုဆုံးမကြမှာပါပဲ။

အဖိုးတန်ဆုံး ဥစ္စာ

လူတွေမှာ ပစ္စည်းဥစ္စာ ပိုင်ဆိုင်ချင်စိတ်ဆန္ဒ ရှိကြတာချည်းပဲ။ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိမှ ဘဝအခြေလှပြီး စိုးရိမ်မှုကင်းနိုင်မယ်။ ဥစ္စာမရှိဘဲ အားကိုးပြီး ဥစ္စာတွေပိုရအောင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း လုပ်ကြရတယ်။ စီးပွားရေးဟာ လူသားတို့အဖို့ အလုပ်မဖြစ်တဲ့ ကိစ္စပဲ။ ငွေတွေရပြီး စားဝတ်နေရေးအတွက် အသုံးပြုကြတယ်။ အဲဒီလို ဘဝအခြေလှအောင်၊ ပေါကြွယ်ဝအောင် ပစ္စည်းဥစ္စာတွေရဖို့ တစ်သက်လုံး ကြိုးစားရတယ်။ ဥစ္စာမရှိဘဲတာကတော့ ပစ္စည်းထက်ပိုပြီး အဆင့်မြင့်တယ်။ ဥစ္စာမရှိပိုင်ရရင် ဂုဏ်တတ်တယ်။ အမွန်အမြတ်ထားရတဲ့ ပစ္စည်းပဲပေါ့။

အဲဒီ ဥစ္စာတွေထဲမှာ အဖိုးအတန်ဆုံး အမြတ်နိုးသင့်ဆုံးကတော့ (မင်းတို့လည်း သိပါတယ်) ပညာနေပါပဲ။ ပညာတတ်မှ လူတောထဲမှာ တင့်တယ်တယ်။ လူအများက လေးစားကြတယ်။ အဲဒီပညာဆိုတာဟာ အခုအနေပြောရရင်တော့ “အတတ်ပညာနဲ့” “အသိပညာ” ပဲ။ **အတတ်ပညာ တစ်ခုခုတက်ကျွမ်းရင် လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ လူအများက အားကိုးစရာဖြစ်တယ်။ ကိုယ်တတ်တဲ့ ပညာကို အသုံးပြုပြီး လူအများအတွက် အကျိုးဆောင်ရင် ကိုယ့်မှာ စီးပွားဖြစ်တယ်။**

အတတ်ပညာရှင်တွေဟာ သူတို့တတ်တဲ့ပညာနဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ အကျိုးဆောင်တဲ့အတွက် သူ့အဖို့ ငွေကြေး ဥစ္စာရပြီး ဘဝအခြေအနေ ကောင်းတယ်။ အတတ်ပညာရှင်တွေရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေအတွက် လူ့လောကကြီးမှာ ရုပ်ပစ္စည်းတွေ ပေါများကောင်းမွန်လာတယ်။ လူသားတို့ရဲ့ ဘဝဟာ စိုပြည်တယ်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တယ်။ ယဉ်ကျေးမှုအဆင့် မြင့်လာတယ်။ အရင်တုန်းက လူတွေဟာ နေထိုင်မှု ပြုလုပ်မှု အခြေအနေတွေဟာ ညံ့တယ်။ ချို့တဲ့တယ် ချို့ယွင်းတယ်။ နေရာတိုင်းမှာ ပြည့်စုံမှုမရှိဘူး။ လူ့သမိုင်းအစမှာဆိုရင် ဂူကြီးတွေထဲမှာ နေကြရတယ်။ နောက်တော့မှ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ လူ့လောကကြီးမှာ ကြီးကျယ်ထည်ဝါ ဖွံ့ဖြိုးလာတယ်။

အဲဒီ အရိုင်းဘဝမှ အယဉ်ဘဝကို ရောက်လာတဲ့ ဘဝ အခြေအနေ တိုးတက်မှုကို “ယဉ်ကျေးမှု” လို့ခေါ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Civilization လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို မင်းတို့ သိနှင့်ပြီးရောမယ်။ အဲဒါက ရုပ်ပိုင်းတိုးတက်မှုပဲ။ နောက် တိုးတက်မှုကတော့ စိတ်ပိုင်းတိုးတက်မှုကောင်းတာ၊ ဆိုးတာ၊ တရားတာ၊ မတရားရာဆိုတဲ့ သဘောတရားတွေဘက်မှာ အမြင်သန်ဖို့၊ အမြင်မှန်ဖို့တော့ စိတ်မှာ ပေါ်ထွန်းလာတဲ့ “ဉာဏ်” စွမ်းရည်ပဲ။ အစစအရာရာမှာ မျက်စိအမြင်နဲ့ ဉာဏ်အမြင်ရယ်လို့ အမြင်နှစ်မျိုးရှိတယ်။

မျက်စိအမြင်က ရုပ်ပစ္စည်းတွေကို မြင်တယ်။ အဲဒီအမြင်အတိုင်း ကောင်းအောင် လုပ်ချင်တဲ့ဆန္ဒ၊ ကောင်းစေချင်တဲ့ စေတနာ၊ တစ်ဖက်မှာလည်း မိုက်တဲ့စိတ်နဲ့ အဖျက်အစီးကို လုပ်ချင်တဲ့ဆန္ဒ။ အဲဒီနှစ်မျိုးကို “အသိပညာ” ဆိုတဲ့ သဘောတရားကို သိမြင်တဲ့ဉာဏ်၊ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးအောင် ပြုစုပြုပြင်ပေးမှ လူတို့ရဲ့ အတွင်းစိတ်မှာ မကောင်းတဲ့ စိတ်အာရုံတွေကိုပယ် “အသိပညာ” က ရှောင်ခိုင်းတယ်။ ပြီးတော့ ကောင်းတဲ့စိတ်ဆန္ဒ စေတနာတွေ ပွားများစေဖို့ အသိဉာဏ်၊ အသိစိတ်တွေ ဖွံ့ဖြိုးစေတယ်။

အတတ်ပညာနဲ့ အသိပညာတို့ လူသားတို့မှာရှိနေရင် လူ့လောကကြီးဟာ ရုပ်ပစ္စည်းတွေ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမယ်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကောင်းတာ၊ မှန်တာ၊ တရားတာ၊ စာနာတတ်တာတွေ ပေါ်ထွန်းပြီး “စိတ်ယဉ်ကျေးမှု” ဆိုတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု ဖြစ်ထွန်းလာတယ်။ အဲဒီလို ရုပ်ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ စိတ်ယဉ်ကျေးမှုရှိမှ လူ့ဘဝက နေချင်စရာဖြစ်မယ်။ နေရ ကျိုးလည်းနပ်မယ်။

ဒီအကြောင်းတွေကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး ကိုယ်တိုင်လုပ်ဆောင်နိုင်မှ လူ့တာဝန် ကျေမယ်။ လူဖြစ် ကျိုးလည်းနပ်မယ်။ အဲဒါကြောင့် မင်းတို့တစ်တွေကို ကလေးအရွယ်ကတည်းက ပညာသင်ခိုင်းတာပေါ့။ မိဘတွေ ဟာ “လက်ဦးဆရာ” များပါပဲ။ ငယ်ငယ်ကတည်းက လိမ္မာ ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမကြတယ်။ အပြောအဆို အမှုအကျင့် ကောင်းကလေးတွေကို စတင်သင်ကြားပြီးမှ ကျောင်းကို ပို့လိုက်ကြတယ် မဟုတ်လား။

အခုဆို မင်းတို့ဟာ အကောင်းအဆိုး ခွဲမယ်ဆို ခွဲ တတ်ကြပြီ။ အဲဒီအချိန်အခါမှာ ကျောင်းရောက်တော့ အတတ်ပညာကို မှုတည်ပြီး သင်ပေးတယ်။ အတတ်ပညာ အတွက် သင်ခန်းစာတွေထဲမှာပဲ အသိပညာရဲ့ အစကလေး တွေ ပါလာတာပဲ။ ကောင်းတယ်၊ ဆိုးတယ်ဆိုတာကို ခွဲ ခြားဝေဖန်တတ်စပြုပြီး။ ကျောင်းစာတွေထဲမှာ အတတ် ပညာကိုပေးရင်း အသိပညာကိုလည်း ပေးမှန်းမသိ ပေး လာပြီ။ ဆရာက တတ်ဖို့သင်ရင်း သိဖို့ပါ သင်နေပြီလေ။

ဆရာသင်တာကအစပဲ။

အသိပညာကိုတော့ ဆရာကရော၊ မိဘများကရော၊ လူကြီးသူမတွေကရော စကားပြောရင်း သင်ပေးကြတယ်။ သင်ပေးတယ်လို့ မသိနိုင်ဘူး။ တစ်ခုခုလုပ်လို့ မှားသွားရင် လူကြီးတွေက အခိုက်အလှည့်ကြုံရင် ဒါမလုပ်သင့်ဘူး၊ ရိုင်းရာ ကျတယ်၊ မိုက်ရာကျတယ်လို့ ဆိုချင်မှတော့ ဆိုကြမယ်။ မလုပ်သင့်ဘူးလို့ပဲ ဆိုကြပေမယ်။ ကျောင်းက ဆရာက စာသင်ပေးလို့ အတန်းငယ်က အတန်းကြီးရောက်လာပြီ၊ မင်းတို့လည်း အသက်အတော်အတန် ရလာကြပြီ။ အသက်ရလာသမျှလည်း ဘဝအတွေ့အကြုံတွေ ခံစားကြရပြီ။ ကောင်းတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဆိုးဝါးတဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေပေါ့ကွယ်။ အဲဒီလိုပဲ နည်းနည်းခွဲခြားသိတဲ့ စိတ်အားကိုးလောက်လာပြီ။ အဲဒီအခါမှာ စာတတ်လာတဲ့ အလျောက် ကျောင်းက စာအပြင် စာအမျိုးမျိုးဖတ်လာကြပြီ။ အဲဒီစာတွေထဲက အသိပညာ အတော်အတန် ရနိုင်ပြီ။

ကဲ... ဒီတော့ မင်းတို့မှာ စာဖတ်ကျင့် အမြစ်တွယ်ပြီမို့ အကြံပေးချင်တာက စာများများ ဖတ်ပေတော့။

ကိုယ်လက်ကျမ်းမာ သန်စွမ်းဖို့ လမ်းများများ လျှောက်၊ အားကစားဘက်မှာလည်း လုပ်နိုင်သလောက်လုပ်၊ စိတ်ကျန်းမာသန်စွမ်းဖို့ စာများများဖတ်၊ ဖတ်ပြီးတော့

ဆင်ခြင် တွေးခေါ်တဲ့ ဉာဏ်လုပ်ငန်းကို လုပ်၊ အဲဒီလို
 သာဆိုရင် မင်းတို့ဘဝမှာ ပျော်စရာတွေ များလာမယ်။
 ကိုယ်ကျန်းမာ သွက်လက်သလို ဉာဏ်ထက်လာမယ်။
 သွက်လာမယ်။ နောက်တော့လည်း အကြောင်းသင့်ရင်
 စာဖတ်တတ်အောင် ပြောပြမယ်။

သိက္ခာ သမာဓိ ဂုဏ်ရှိရှိ

“သိက္ခာ” ဆိုတဲ့ ပါဠိဝေါဟာရရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်က “ကျင့်ဝတ်”။ ကျင့်ဝတ်ဆိုတာ လူတိုင်းမှာ ရှိရမယ်။ ကျင့်ဝတ်အတိုင်း လုပ်ဆောင်ရမယ်။ ဒါမှ လူ့တန်ဖိုး ရရှိမယ်။ အခုဆိုရင် များသောအားဖြင့် “သိက္ခာ” ဆိုတဲ့ စကားကို အသုံးမပြုတော့တော့ဘဲ တစ်ခုခုမှာ ကိုယ်က အလျော့ပေးလိုက်ရမယ်။ အရှုံးခံလိုက်ရမယ်ဆိုရင် “သိက္ခာကျမှာပေါ့” လို့ ဆိုပြီး ငြင်းပယ်လိုက်ကြတယ်။

ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ် အယူမှားသလဲဆိုတော့ “သိက္ခာ” ကို ဂုဏ်နဲ့ တွဲနေတော့ ဂုဏ်ပျက်မယ်လို့ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ သုံးနေကြတာပါပဲ။ တကယ်တော့ သိက္ခာရှိတာ ဂုဏ်ရှိတာဆိုတာ မှန်ပါတယ်။ ကျင့်ဝတ်အတိုင်း မှန်ကန်စွာ လုပ်ဆောင်တယ်ဆိုမှသာ “သိက္ခာရှိတယ်” လို့ ဆိုရမှာပဲ။ သိက္ခာမဲ့တယ်ဆိုရင်တော့ ဂုဏ်မရှိနိုင်တော့ဘူး။ အခု အလျော့ပေးတယ်။ အရှုံးခံလိုက်တာဟာ ကိုယ့်ဘက်က ပဋိပက္ခ မဖြစ်ချင်လို့ လုပ်လိုက်တာပဲ။ ရန်ဖြစ်မှာစိုးလို့၊ ဒေါသထွက်မှာစိုးလို့ သည်းခံလိုက်တာပါ။ အဲဒါ သိက္ခာမကျပါဘူး။ သိက္ခာတက်တယ်လို့ပဲ ဆိုရမယ်။

သိက္ခာရှိမှ ဂုဏ်ရှိမှာ။ သိက္ခာဟာ သူ့ဘာသာသူ

ဂုဏ်ရှိနေတာပါ။ ကိုယ့်မှာ ဂုဏ်ရှိချင်ရင် သိက္ခာရှိမှ ဖြစ်မယ်။ သိက္ခာရှိတယ်ဆိုတာ ကျင့်ဝတ်ကို စောင့်စည်းပြီး သိက္ခာ အတိုင်း လုပ်ဆောင်ရမယ်။ သိက္ခာမဲ့တဲ့ အလုပ်မျိုး ဘယ် တော့မှ မလုပ်နဲ့။

“သိက္ခာ” ဆိုတဲ့ ကျင့်ဝတ်တွေဟာ လူတိုင်းမှာ ရှိ ရမယ်ဆိုရာမှာ လူဝတ်ကြောင်တို့ရယ်၊ သာမဏေတို့ရယ်၊ ရဟန်းတို့ရယ် ကိုယ်စီကိုယ်၎င်း သိက္ခာကို ကျင့်ဝတ်မှာရှိတဲ့ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ကြရမယ်။ **သိက္ခာဆိုတာ ဟာ “သီလ” ပါပဲ။ သိက္ခာက ညွှန်ကြားချက်၊ သီလက အဲဒီညွှန်ကြားချက်တွေအတိုင်း မှန်ကန် လုံခြုံစွာ ဆောက် တည်ကြရမယ်။**

သာမဏေတွေမှာ “ရှင်ကျင့်ဝတ်” ရှိတယ်။ ရဟန်း တော်တွေမှာ “ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်” တွေ ရှိတယ်။ လူတွေ မှာတော့ “နီတိ” ရှိတယ်။ စာတွေထဲမှာရှိနေတဲ့ နီတိ တွေရှိတယ်။ လူတွေမှာလည်း သူတို့ဘဝအခြေအနေအရ အဆင့်ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ရှေးခေတ်အဆက်ဆက်မှာ ရေးသားပြုစုထားတဲ့ နီတိတွေရှိတယ်။ “နီတိ” ဆိုတာ မြန်မာလိုတော့ “လမ်းညွှန်” ပါပဲ။ နီတိတွေထဲကမှ လူအများ လူ့လောကမှာ လိုက်နာကျင့်သုံးသင့်တဲ့ အချက်တွေကို မိမိနဲ့ သက်ဆိုင်သမျှကို ကာလဒေသအလျောက် လက်ခံရာမှ မူမပျက်စေဘဲ ခေတ်နဲ့အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြ ရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတွေထဲမှာ “လောကနီတိ” နဲ့ “ပြည်သူ့

နီတိ” တို့ ထင်ရှားပါတယ်။ ဘဝနေထိုင်ရေးမှာ အဆင်ပြေ
ဖို့၊ လမ်းမှန်ဖို့၊ လေ့လာထားကြဖို့ သင့်ပါတယ်။ ကျင့်ဝတ်
တွေရှိရာမှာ တချို့ဟာ အခုခေတ် အနေအထားနဲ့ မလို
တော့တာတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေကို ချန်ထားပြီး လေ့လာ
ကြည့်ပါ။ ဗဟုသုတ ရမှာပေါ့။ ရှေးခေတ်အခြေအနေနဲ့
အခုခေတ် အခြေအနေတွေ အယူအဆတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်
ကြည့်ပြီး လေ့လာနိုင်ရင် ခေတ်အကြောင်း လေ့လာနိုင်
တာပေါ့။

ဆရာကြီးကတော့ အမြဲတမ်း တည်မြဲနိုင်တဲ့ လောက
လမ်းညွှန်မျိုးကိုပဲ ဖော်ပြမယ်။ အချုပ်ကတော့မင်းတို့လူငယ်
တွေ လက်တွေ့ကျင့်သုံးရမှာက **တစ်ခုခုလုပ်မယ်ဆိုရင်
အဲဒီလုပ်ရပ်ဟာ မှန်ရဲ့လား။ မှန်တယ်ဆိုတာ ကိုယ့်မှာ
လည်း အကျိုးရှိ သူတစ်ပါးကိုလည်း မထိခိုက်စေရ။
ပြီးတော့ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တဲ့ လုပ်ရပ်လားလို့ စိစစ်
ဝေဖန်ပြီးမှ ကောင်းတာကို လုပ်၊ မကောင်းတာကို ရှောင်။**

ကောင်းတာ မကောင်းတာ၊ သင့်တာ မသင့်တာ၊
တရားတာ မတရားတာ၊ မသမာတာ သမာတာကို သေသေ
ချာချာ စိစစ်ရလိမ့်မယ်။ မင်းတို့အရွယ်မှာ အဖြူနဲ့ အနက်၊
အချိန်နဲ့အခါ လိုလားအပ်တာနဲ့ မလိုလားအပ်တာကိုသိတန်
သလောက် သိကြပါပြီ။ ဘာမဆို မလုပ်ခင် ဆင်ခြင်
သုံးသပ်ပါ။ မင်းတို့ ပညာသင်တာ ဒီလို ခွဲခြားတတ်ဖို့
သင်နေကြတာ မဟုတ်လား။

အကျင့်သိက္ခာဆိုတာ လူတွေကျင့်သုံးရမယ့် ကိစ္စတွေကို ဆောင်ရွက်၊ မကောင်းတာတွေကို ရှောင်ဖယ်ဦးမယ်ဆိုတာကို အစဉ်သတိထားကြဖို့သာ လိုတယ်။ အကျင့်သိက္ခာတွေကို ငြိကာချဲ့ရင်တော့ အကျယ်ကြီးပေါ့။ ခြံပြီး ပြောရရင် မင်းတို့တစ်တွေမှာ စောင့်စည်းကျင့်သုံးရမယ့် သီလနှစ်မျိုးကို ဖော်ပြလိုက်တယ်။ ပြုကျင့်ရမယ့် စာရိတ္တသီလနဲ့ ရှောင်ကြဉ်ရမယ့် ဝါရိတ္တသီလတို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဝါရိတ္တသီလဆိုတာ မကောင်းတာကို ရှောင်ကြဉ်ဖို့ စောင့်ထိန်းခြင်းပဲ။ အဲဒီလို ရှောင်ကြဉ်ပြီး ကုသိုလ်တရားတွေကို ဆောင်ရွက်ရင် ဝါရိတ္တသီလနဲ့ စာရိတ္တသီလ စောင့်ထိန်းရာကျတာပါပဲ။

အဲဒီလို မကောင်းတာ ရှောင်၊ ကောင်းတာဆောင်ရင်လူ့ သိက္ခာ လူ့ကျင့်ဝတ် ဆောင်ရွက်တာပဲ။ သိက္ခာရှိတယ်လို့ ဆိုရပေမယ်။

သိက္ခာရှိရင် စိတ်မှာတည်ကြည်မှု ရှိလာမှာပဲ။ အဲဒါ သမာဓိပဲ။ သိက္ခာသမာဓိရှိရင် ဂုဏ်ရှိတာပဲပေါ့။ အပေါ်ယံ ဂုဏ်တွေကို မဆိုလိုပါဘူး။ လူ့တန်ဖိုးရှိအောင် ကျင့်သုံးနေထိုင် ပြုမူဆက်ဆံတယ်ဆိုရင် လူတော်လူကောင်း တစ်ယောက်ဖြစ်လာမှာပါပဲ။

ဖော်ရွေ ရည်မွန်မှု

သိက္ခာရှိရှိ နေမယ်ဆိုတာနဲ့ ဝါတော်ခြောက်ဆယ် ဆရာတော်ကြီးလို ကုန္ဒြေသမ္ပတ္တိနဲ့ နေရမှာလားလို့ မထင် လိုက်ပါနဲ့။ သိက္ခာစောင့်ထိန်းတာနဲ့ ကုန္ဒြေအထူးဆောင်နေ ဖို့ မလိုပါဘူး။ ကိုယ်နေမြဲ နေပါ။ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ဖျက်ဖျက် လတ်လတ် နေစေချင်ပါတယ်။ မင်းတို့ လူငယ်တွေဟာ သန်တုံးမြန်တုံးမို့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေချင်ကြတာပဲပေါ့။ ကိုယ်ချင်းစာတတ်ပါတယ်။

ဖော်ဖော်ရွေရွေ ရည်ရည်မွန်မွန်နေဖို့ လိုပါတယ်။ သိက္ခာဆိုတာ အကျင့်စာရိတ္တနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ **အကျင့် မပျက်ဘဲ ဖော်ဖော်ရွေရွေ နေတာဟာ မှန်ကန်တဲ့ အနေ အထိုင်မျိုးပါပဲ။** လူငယ်လူရွယ်များသာမက လူကြီးတွေ လည်း ဖော်ရွေမှုရှိဖို့ လိုပါတယ်။ “ငါ လူကြီးပဲ” ဆိုတဲ့ မာနကြီး တစ်ခွဲသားနဲ့ တင်းတင်းမာမာကြီး ပြောဆို ဆက်ဆံတာဟာ အလွန် အရုပ်ဆိုးပါတယ်။ လူကြီးလူငယ် ဆက်ဆံရေးမှာ လူငယ်တွေဘက်ချည်း ပြောဆို ဆုံးမရုံနဲ့ မပြည့်စုံပါဘူး။ လူကြီးတွေဘက်လည်း တောင်းပန်ပြီး

သတိပေးဖို့ လိုပါတယ်။ လူကြီးတွေထဲမှာ မာန်မာနနဲ့ အထီးကျန်ဖြစ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိတယ်။ သူတို့ကို လူငယ် လူရွယ်တွေက မကပ်ရဲဘူး။ မလွဲသာမှ ကပ်ချင်ကြတာ။ လူငယ်တွေ ဆရာကြီးကလည်း လူကြီးတွေကို ဘာမှ မပြောလိုပါဘူး။ ပြောဖို့ လည်း မလိုပါဘူး “သူ့သဘော သူဆောင်” ဆိုတဲ့ သဘောထားနဲ့ သင့်မြတ်အောင် နေတာပါပဲ။

မင်းတို့ကို ဆိုဆုံးမရမယ်။ မင်းတို့က အဆုံးမ ခံရမယ့်အ ရွယ်ပဲ။ ငါတို့လည်း မင်းတို့လို အရွယ်တုန်းက အဆုံးမ ခံခဲ့တာပဲ။ ကဲ . . . ထားပါတော့။

သိက္ခာရှိရှိနေဖို့အရေးမှာ ဣန္ဒြေဟန်ဆောင်မှု မလို ပါဘူး။ လူအများနဲ့ ဆက်ဆံရေးဟာ လူ့လောကမှာ အရေး ကြီးတဲ့ ကိစ္စတစ်ခုပါပဲ။ ဖော်ရွေမှု၊ ရည်မွန်မှုဆိုတာ အရေး ပါပါတယ်။ ဒါပေမယ့် **ဖော်ရွေမှုမှာ ဣန္ဒြေရှိရမယ်။ ဣန္ဒြေ မရှိ အရမ်းဖော်ရွေတာ မဟန်ဘူး။ ရွင်ရွင်လန်းလန်းနဲ့ ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံရလိမ့်မယ်။ အဲဒီနေရာမှာ ကိုယ့်ရဲ့ စေတနာ မှန်ဖို့လိုတယ်။ တချို့က ကိုယ်ကျိုးကြည့်ပြီး အကြိုက်လိုက်ပြောတတ်ကြတယ်။ အရိုသေ လွန်ကြတယ်။ သိပ်ပြီး ခယဝတ လုပ်ပြတယ်။ အဲဒါ ဖော်ရွေမှုအစစ် မဟုတ်ဘူး။ ဖော်ရွေမှုခံရတဲ့ တစ်ဖက်သားက “သူ ငါ့ဆီက ဘာလိုချင်လို့လဲ” ဆိုတာကို စိတ်မှာပေါ်ပြီး မသင်္ကာဖြစ် လိမ့်မယ်။**

ဖော်ရွေရာမှာ ရိုးသားဖို့ လိုပါတယ်။ ကိုယ့်စေတနာ မှန်ဖို့ လိုပါတယ်။ အပြောအဆိုမှာ တည်ကြည်မှုနဲ့ လို လားခြင်းတို့ လိုတယ်။ စေတနာမှန်မှန်နဲ့ ရိုသေလေးစားမှု ရှိရမယ်။ တစ်ဖက်သားရဲ့ အလိုဆန္ဒကို ကိုယ်က တတ်နိုင် သမျှ လိုက်လျော ဆက်ဆံတာကို ကိုယ်က သိက္ခာရှိရှိနဲ့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ပြောဆိုဆက်ဆံရင် သူ့ဘက်က လျော့ သွားလိမ့်မယ်။ ဒါမှ မဟုတ်ရင်၊ စော်စော်ကားကား ပြော လားဆိုလားလုပ်ရင် ကိုယ်က ဒေါသထိန်းပြီး တုံ့ပြန်သင့် သလို တုံ့ပြန်ရမယ်။

ဘဝမှာ တက်တမ်းအောင်မြင်တဲ့ လူတွေမှာ ဖော်ရွေမှု၊ ရည်မှန်မှု ရှိတာပါပဲ။ ကိုယ့်နေဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ရာထူးဂုဏ်တွေ မွန်နေတဲ့ လူမျိုးကို ရှောင်နိုင်ရင် ရှောင် ပါ။ မရှောင်နိုင်ရင် ကိုယ့်ဘက်က သည်းခံမှုအပြည့်နဲ့ ပြောဆိုပြုမူရမယ်။ ရိုင်းစိုင်းမှုကို ရည်မှန်မှုနဲ့ အနိုင်ယူပါ။ လူတွေထဲမှာ ရိုင်းစိုင်းသူတွေ ရှိမှာပဲ။ အဲဒီ မာနသားကောင် တွေကို မလွဲမရှောင်ရင် သည်းခံမှုနဲ့ ရည်ရည်မှန်မှန်ဆက်ဆံ ပါ။ သူ့ရိုင်းချင်သလောက် ရိုင်းပါစေ။ ငါက ခပ်တည်တည် နဲ့ ပြောသင့်ပြောရာ ပြောပြရလိမ့်မယ်။ မင်းတို့တစ်တွေ ရိုင်းသူတွေ၊ ယဉ်သူတွေ တွေ့ဖူးမှာပေါ့။ သေသေချာချာ လေ့လာပါ အတုယူသင့်တာ ယူပါ။ နမူနာနဲ့ ပညာယူပါ။

(Learn by example) အဲဒီလိုစံထားပြီး အတုယူတာလည်း ပညာဆည်းပူးခြင်း နည်းတစ်မျိုးပေါ့။

ဖော်ရွေတယ်၊ ရည်မွန်တယ်ဆိုတာ လူကြီးရော လူငယ်တွေရော အားလုံးနဲ့ ဆိုင်တယ်။ ဖော်ရွေ ရည်မွန် တဲ့လူဟာ မိတ်ဖြစ်ချင်စရာ ကောင်းပါတယ်။ သူတို့ဟာ နဂိုသဘောထားကိုက ရိုးသားတယ်။ စေတနာမှန်တယ်။ မေတ္တာတရား ရှေ့ထားတယ်။ အဲဒါဟာ ကျင့်ယူလို့ ရပါတယ်။ ဒေါသကို ထိန်းနိုင်သလောက် ထိန်းရမယ်။ မာနကို ချိုးနှိမ်ရမယ်။ အရာရာမှာ ငုံ့ခံဖို့ မဟုတ်ဘူး။ **ကိုယ်က တုံ့ပြန်ရာမှာ သူဆိုသလို ပြန်မဆိုဘဲ ကိုယ်က သိက္ခာရှိရှိ တည်တည်ကြည်ကြည် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ပြောဆို ပြုမူရလိမ့်မယ်။ ဒီလိုမှ မဟုတ်ရင် သူနဲ့ကိုယ် အတူတူပါပဲလို့ အများက အထင်မှားတာ မှန်တာကို ပဓာန မထားပေမယ့် အထင် မမှားစေဖို့ ကိုယ့်ဘက်က လွန်တာမှားတာ ကင်းဖို့ လိုပါတယ်။**

မင်းတို့တစ်တွေ လူကြီးတွေကို ရိုရိုသေသေ ဆက်ဆံ ပြောသင့်ပြောရာ ပြောစရာကို တည်ကြည် ရည်မွန်စွာ ပြောရမယ်။ ဖော်ရွေတာ ရည်မွန်တာဟာလည်း ဆောင် ရွက်ရမယ့် လူ့ကျင့်ဝတ် လူ့တာဝန်ပါပဲ။

အမြင်မှန် ရှိပါစေ

လူနှစ်ယောက်ရှေ့မှာဖန်ခွက်တစ်ခွက်ရှိသည်။ ဖန်ခွက်ထဲ၌ ရေတစ်ဝက်ရှိသည်။ ပထမလူက “ဖန်ခွက်တစ်ဝက်ပြည့်နေတယ်” ဟု ဆို၏။ ဒုတိယလူက “ဖန်ခွက်တစ်ဝက်လျော့နေတယ်” ဟု ဆို၏။

သူတို့သည် အပြုဝါဒီနှင့် အပျက်ဝါဒီများ ဖြစ်ကြသည်။ (အင်္ဂလိပ်လို Optimist နှင့် Pessimist ခေါ်ကြသည်) ဘယ်သူက မှန်သလဲ၊ နှစ်ယောက်လုံးမှန်သည်။ ဖန်ခွက်၌ ရေတစ်ဝက်ရှိသည်မှာ မငြင်းသာပေ။ သို့သော် သူတို့၏ အမြင်မှာ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သည်။

ဆိုလိုတာကတော့ အကြောင်းခြင်းရာ၊ အရာဝတ္ထု စသည်ကို အမြင်ခြင်း မတူပေမယ့် သူတို့အမြင်နဲ့ သူတို့ပြောကြတာ မှန်တာပဲ။ ဘယ်သူ့ကို အမှန်အမှတ် ပေးရမလဲ၊ နှစ်ယောက်လုံး သူ့အမြင်နဲ့သူ မှန်ကြတာမို့ အမှတ်ငါးဆယ်စီ ခွဲပေးရလိမ့်မယ်။

သူတို့အမြင် နှစ်မျိုးလုံးကို ခြုံမြင်တဲ့ လူတစ်ယောက် ရှိရင် သူ့ကို အမှတ်တစ်ရာ ပေးရမယ်။ သူက ဖန်ခွက်ကို ကြည့်ပြီး “ဖန်ခွက်ထဲမှာ တစ်ဝက်သာရှိသေးတယ် ပြည့်အောင် ဖြည့်လိုက်ပါ” လို့ ပြောတယ်။ အဲဒါ အမှန်ဆုံးပဲ။ အဲဒီလို နှစ်ဖက်မြင်တာ အမှန်ဆုံးပေါ့။

တစ်ဝက်ပြည့်နေတယ်ဆိုပြီး ကျေနပ်နေတာရော၊ တစ်ဝက်လျော့နေတယ်ဆိုတာပါ နှစ်မျိုးမြင်တတ်တဲ့တတိယ လူသား အမြင်မှန်နဲ့ အဖြေမှန်ကို ရှာတတ်တယ်။ အပြုမြင် ဝါဒီက ဖြစ်သမျှ၊ ရသမျှနဲ့ ကျေနပ်နေတာဟာ ဘဝပြဿနာ တွေကို မှန်တဲ့အဖြေ မပေးနိုင်ဘူး။ ဖြစ်သမျှအကြောင်း အကောင်းချည်းပဲ ဖြစ်သလိုနေပြီး အထူးအထွေ မကြိုးစား ရင် တိုးတက်မှုရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ရတာနဲ့ ကျေနပ်ရောင့်ရဲ တာနဲ့ ပေါ့ပေါ့နေ၊ ပေါ့ပေါ့စားတာမျိုးနဲ့ မတူပါဘူး။ **လူ့ဘဝ မှာ လူတွေဟာ ဘဝအခြေအနေ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် အလုပ်လုပ်ပြီး တိုးတက်ရေးအတွက် ကြိုး စားရမယ်။ ကြုံသလိုနေပြီး ပျော်ပျော်နေကာ ပေါ့နေရင် ဘဝအခြေအနေ တိုးတက်မှုရှိမှာ မဟုတ်ဘူး။**

ပြီးတော့ တစ်ဖက်က အပျက်မြင်ပြီး စိတ်ဓာတ်ကျ နေရင်လည်း တိုးတက်မှု ဘယ်ရှိမှာလဲ။ အပျက်မြင်ရင် အပျက်ကို အပြစ်အခြေအနေရောက်အောင် ကြိုးစားရလိမ့် မယ်။ ကိုယ့်အတွက်ရော၊ သူတစ်ပါးအတွက်၊ ကိုယ့်

တိုင်းပြည် ၊ ကိုယ့်လူမျိုးအတွက် နည်းများမဟူ တတ်နိုင် သလောက် ကြိုးပမ်းအားထုတ် အလုပ်လုပ်ရမယ်။

အပျက်မြင်ရော အဖြစ်ကိုပါ တွဲပြီးမြင်တဲ့ ဖြစ်ပျက်မှု နှစ်မျိုးလုံးကို တွေ့မြင်သုံးသပ်ပြီး အပြုလျော့မသွားအောင် ထိန်းသိမ်း အပျက်ကို အပြုအဖြစ်ရောင်အောင် ကြိုးပမ်း ဆောင်ရွက်ရမယ်။ ဒါမှ “တကယ့်လူ” လူသားတွေဟာ ပြည့်စုံတဲ့ဘဝကို ရကြတာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ဖက်မှာ ပြည့်စုံ တယ်ဆိုပြီးတော့ တစ်ဖက်မှာ လျော့နေတတ်တယ်။ ငွေကြေး ရှိတိုင်း ပြည့်စုံတာ မဟုတ်ဘူး၊ ပညာတတ်ရမယ်၊ အလုပ် အကိုင် ကျွမ်းကျင်ရမယ်၊ လုံ့လဝီရိယ ရှိရမယ်။ ဉာဏ်ရှိ ရမယ်။ အဲဒါတွေကို တစ်ဘဝလုံး ဖြည့်ဆည်းနေရမယ်။ **“လူ့သမိုင်းကို လူတွေက အလုပ်လုပ်ပြီး ပြုစုရမယ်” လို့ပညာ ရှင်ကြီးတစ်ဦးက ဆိုဖူးပါတယ်။ “ငှက်က ယုံရင်း သေရတယ်၊ လူက ကြံရင်း သေရတယ်” ဆိုတဲ့ မြန်မာ ဆိုရိုးစကား ရှိပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က အမြဲတမ်း ဉာဏ်နဲ့ ဝီရိယနဲ့ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပဲ။**

လူတွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းဟာ ဉာဏ်နဲ့ ဝီရိယပါပဲ။ ဝီရိယကို အများဆုံးထုတ်ရင် ဉာဏ်ကလည်း ထက်မြက် သွက်လက်လာပါလိမ့်မယ်။ ကြိုးစားတဲ့သူဟာ အောင်မြင် တာပဲ။ ဉာဏ်ကိုလည်း ကြိုးစားပြီး မှန်မှန်ကန်ကန် တွေးတောပြီး အသုံးပြုရင် ဉာဏ်ထက်မြက်ပါလိမ့်မယ်။ ကြိုးစားရမှာကကိုယ့်တာဝန်ပါ။ ဘယ်သူကမျှ ကိုယ့်အတွက်

ကြိုးစားလို့ မရနိုင်ဘူး၊ အလွန်ဆုံး အကူအညီ၊ အထောက်အပံ့ပေးနိုင်ရုံပဲရှိတယ်။

ဉာဏ်တူတယ်ပဲထား၊ ဝီရိယကောင်းသူဟာ ဝီရိယအကျိုးတော့ ခံစားရတာပဲ။ ဉာဏ်လည်း ထက်မြက်လာနိုင်တယ်။ သိပ်ကံဆိုးတဲ့သူသာ မွေးရာပါမို့ ဉာဏ်ထိုင်းနေတာဖြစ်မယ်၊ ရှားပါးတယ်။ လူတိုင်းမှာ အထိုက်အလျောက် ဉာဏ်ရှိတာပဲ၊ သုံးပါးများရင် ထက်မြက် သွက်လက်လာပါတယ်။

လူငယ်လူရွယ်တွေဟာ ကိုယ့်ကိုကိုယ် အထင်မသေးရဘူး၊ အထင်လည်း မကြီးသင့်ဘူး၊ မာနကြီးရင် ရူးရာကျလိမ့်မယ်။ မာနကြီးတဲ့သူဟာ သူမကြားအောင် ပြောရရင် အရူးပဲ။ သူကြားသွားရင် ဒေါပွနေဦးမယ်၊ အခြေအနေအရ အမြင့်ရောက်ချင် ရောက်မယ်။ အဲဒီအခါ လူသာရောက်ပါစေ။ စိတ်မှာ မာနမြင်းမိုရ်မမောက်ဖို့ ကြိုးစားနှိမ်ပါ။ အနိမ့်မှာ နေရ နေရ၊ အမြင့်တက်ရ တက်ရ စိတ်က မူမှန်ဖို့ လိုတယ်။ နိမ့်ချခြင်းဟာ အကောင်းဆုံးပဲ။ မြင့်လည်း အကြောင်းမထူးဘူး။ နိမ့်လည်း မထောင်သာဘူး။ အနေမှန်တော့ လူရှိသေတာပေါ့။ လောကဓံရဲ့ အမြင့်ဒဏ်နဲ့ အနိမ့်ဒဏ် နှစ်မျိုးလုံးကို ခံနိုင်ရည် ရှိတာပေါ့။

အင်္ဂလိပ်လိုပိုတတ်စေချင်တယ်

မြန်မာစာတော့ တတ်ပြီးသားဖြစ်လို့ ဆိုစရာ မရှိလှပါဘူး။ “မရှိလှပါဘူး” လို့ဆိုတာ ရှိတော့ ရှိတာပဲ။ အခုတော့ “ခဏထားလိုက်ဦး” လို့ ဆိုလိုရာရောက်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာကို တတ်အောင် ကြိုးစားဖို့ လိုသေးတယ်လို့ ဆိုချင် ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ စကားဟာ အခု မင်းတို့ခေတ်မှာ “နိုင်ငံတကာ အရန် ဘာသာစကား” (International Auxiliary Language) ဖြစ်နေပြီ။ တကယ်တော့ **အခုအခါမှာ အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ စာဟာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးရဲ့ တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကား ဖြစ်ပေမယ့် အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ စကားကို နိုင်ငံတကာမှာ အနှံ့အပြားသုံးနေရပြီ။ နိုင်ငံ အချင်းချင်း၊ လူမျိုးအချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှုတွေ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြုနေကြရပြီ။**

ခေတ်ပြောင်းချိန် ရောက်နေပြီ။ အခြားနိုင်ငံ လူတွေနဲ့ တွေ့ ကြုံဆက်ဆံနေကြရပြီ။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ထွန်းကားလာတော့ နိုင်ငံတကာ ဆက်သွယ်ရေးစနစ် ထွန်းကားလာတော့ နိုင်ငံတကာ ဆက်သွယ်ရေးဟာ ပိုပြီး ကျယ်ပြန့်လာတယ်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးအတွက်ချည်း မဟုတ်ဘူး။ တခြားအရေးကိစ္စတွေမှာလည်း နိုင်ငံတကာ နဲ့ ဆက်သွယ်မှု ပြုနေကြရပြီ။ မရှောင်သာဘူး။ ဒီတော့

မင်းတို့ကို အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ စကားကို အထူးဂရုစိုက် လေ့လာ သင်ကြားစေချင်တယ်။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်ရုံကလေးမဟုတ် ဘူး။ တတ်ကျွမ်းမှုရနိုင်သမျှ ရအောင် ကြိုးစားကြရမယ်။

ပညာရေးဘက်မှာ တက္ကသိုလ်ပညာ ဘွဲ့ရရုံနဲ့ ပညာ ရေးကိစ္စ မပြီးသေးဘူး။ ပညာဆိုတာက တစ်သက်လုံး သင်ယူဆည်းပူးမှု ပြုရလိမ့်မယ်။ ဆည်းပူးစပြုပြီဆိုရင် ဆက်လက် ဆည်းပူးရမှာဖြစ်တယ်။ ပညာကို အာရုံစူးစိုက် မိပြီဆိုရင် အထူးတိုက်တွန်းဖို့ မလိုတော့ဘူး။ ကိုယ့်ကို တိုင်က အမြဲတိုက်တွန်းနေမှာပါ။ ပညာဆည်းပူးရတဲ့ အလုပ် ဟာ အလွန်ပျော်စရာကောင်းပါတယ်။ တာဝန်အလုပ်မဟုတ် တော့ဘဲ “ဝါသနာအလုပ်” ဖြစ်သွားမှာသေချာပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ စကားကို လေ့လာခါစမှာ နည်းနည်း ဝန်လေးသလို ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ နောက် အရှိန်ရတော့ တာဝန်အလုပ်ရယ်လို့ မဟုတ်တော့ဘူး။ ပျော်စရာ ဝါသနာအလုပ်ဖြစ်ပြီး မလုပ်ရ မနေနိုင်ဖြစ်လာပါလိမ့် မယ်။ ကြိုးစားလုပ်စမ်းပါ။

အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ စကားမှာ စာကို အလေးထားပြီး သင်ယူ လေ့လာပါ။ စကားက နောက်ကလိုက်လာပါလိမ့်မယ်။ အင်္ဂ လိပ်စာကို သင်ယူရာမှာ အဘိဓာန်ရယ်၊ သဒ္ဒါရယ်၊ အီဒီယမ်ရယ်။ အဲဒီ သုံးမျိုးကို အရင်းခံထားပါ။ တာရှည် အလုပ်ဖြစ်လို့ စိတ်ဝင်စားလာအောင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အမြဲ တိုက်တွန်းပါ။

အင်္ဂလိပ်စာ တတ်သည်ထက် တတ်အောင် ကြိုးစား

ပါ။ အခုတင်ကပြောတဲ့ မဏ္ဍိုင်သုံးခုကို တည်ဆောက်ကြပါ။
ဝေါဟာရတစ်လုံးကို မသိရင် အဘိဓာန် လှန်ကြည့်ဖို့
မနှောင့် နှေးပါနဲ့၊ ဝေါဟာရတွေဟာ အဘိဓာန်စာအုပ်ထဲမှာ
အောင်းနေတာ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်အောင်
လေ့ကျင့် ဖို့ လိုပါတယ်။

စာများ အခွင့်ကြုံတိုင်း ကိုယ့်မှတ်စု စာအုပ်ထဲ ရေး
ထည့်ထားပါ။ စာကိုတော့ ဆက်ဖတ်၊ ဆက်ဖတ်ပြီးတော့ မှ
အဘိဓာန်ထဲမှာ မှတ်ထားတဲ့ ဝေါဟာရကိုရှာပြီး ဝေါဟာရ
နဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်စုစာအုပ်ထဲ ရေးမှတ်ထား။
ဥဒါဟရုဏ်လေးတည်း ရေးမှတ်ထား၊ နောက်တော့ အချိန်
ရတဲ့အခါမှာ ပြန်ဖတ်ပြီး မှတ်မိအောင် လုပ်ထား၊ အဲဒီ
ဝေါဟာရတွေဟာ ကိုယ့်ဝေါဟာရတွေ ဖြစ်သွားမယ်။
အဲဒီလို ကိုယ် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အသုံးပြုနိုင်တဲ့ ဝေါဟာရအစု
အဝေး (Vocabulary) တိုးပွားလေလေ အင်္ဂလိပ်စာတတ်
ကျွမ်းမှု တိုးတက်လေလေ ဖြစ်မယ်။

**အင်္ဂလိပ်စာတွေ များများဖတ်တဲ့ အကျိုးတစ်ခုက
ဖတ်ရတဲ့ စာတွေဟာ ဝါကျတွေ အစီအစဉ်နဲ့ စုစည်း
ရေးသားထားတာမို့ “ဝါကျပုံစံများ” (Sentence
Patterns)တွေမှာ ကျွမ်းကျင်လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီဝါကျပုံစံ
တွေကို လေ့လာရင် အင်္ဂလိပ်လို ရေးတတ်လာလိမ့်မယ်။
ရေးစမ်းကြည့်ပါ။ အစတော့အက်ဆေးတို့ လေးတွေ
ရေးကြည့်။ ကျင့်သားရတော့ ကိုယ်ရေးချင်တာ ရေးကြည့်
ပေါ့။ တတ်နိုင်ရင် ကိုယ့်ထက်တတ်တဲ့ လူကို စစ်ကြည့်ဖို့**

တောင်းပန်။ သူက အမှားတွေ ပြင်ပေးတာကို သေသေ
ချာချာ မှတ်သားထား။

အချိန်ရတိုင်း အဘိဓာန်ကို အပျော်တမ်းသဘောမျိုး
နဲ့ ကြည့်ပါ။ ပျော်စရာကောင်းပါတယ်။ အဘိဓာန် စာမျက်
နှာ တစ်မျက်နှာမှာ ဝေါဟာရတွေဟာ အကြောင်းအမျိုးမျိုး
နဲ့ သက်ဆိုင်တယ်။ အသုံးအနှုန်း အမျိုးမျိုးကို တွေ့ရပါ
လိမ့်မယ်။ တို့ အခုထက်ထိ ပျင်းရင် “အဘိဓာန် ဖတ်တယ်”
တခြားစာအုပ် ဖတ်ရတာထက် ပိုပြီး အကြောင်းမျိုးစုံ သိ
နိုင်တယ်။

ဝေါဟာရတွေ၊ ဘယ် ဘာသာစကားမှာပဲဖြစ်ဖြစ်
အားလုံးဟာ အနက်အဓိပ္ပာယ်တွေ ထွက်လာတာမို့ သိပြီး
သားဖြစ်ရင်လည်း ပိုသိ၊ ပိုမှတ်မိတယ်။ မသိရသေးတဲ့
ကိုယ့်အဖို့ အသစ်ဖြစ်တဲ့ ဝေါဟာရတွေ တွေ့ရတော့
မိတ်သစ်ဆွေသစ် မိတ်ဆွေဖြစ်ရသလို ဝမ်းသာရတယ်။
အဲဒီလိုနဲ့ တဖြည်းဖြည်း ရင်းနှီးလာလိမ့်မယ်။ ကိုယ်ပိုင်
ဝေါဟာရဆိုတာ ကိုယ်တိုင် အသုံးပြုနိုင်တဲ့ စကားလုံးတွေ
ဖြစ်လာတော့ စာရေးရတာ အားရစရာဖြစ်တယ်။

**အင်္ဂလိပ်စာတတ်ရင် စကားပြောတတ်ပါတယ်။
အင်္ဂလိပ်စာကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း မတတ်ဘဲ စကားပြောတွေ
ကျက်ထားရုံနဲ့ ကိစ္စမပြီးဘူး။ အဲဒီအကြောင်း နောက်
တစ်ပတ် ဆက်ပြောပါဦးမယ်။**

ရိုးသားခြင်းနှင့် ရိုးသားမှု

“ရိုးသားခြင်း” ဆိုတာ နဂိုအတိုင်းက ရိုးသားတဲ့ အဖြစ်။ “ရိုးသားမှု” ဆိုတာကတော့ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု ကို ပြုခြင်း၊ ဆိုလိုတာက နဂိုရိုးသားခြင်းကို “ရိုးတယ်” လို့သာ ဆိုတယ်။ ရိုးတာကို အတာနဲ့ အဓိပ္ပာယ်တူတဲ့ သဘောနဲ့ ပြောကြတာပါ။ ရိုးတယ်ဆိုတာ မရိုးသားတာ မလုပ်တတ်လို့ မလုပ်ဝံ့လို့ဆိုတဲ့ သဘောသက်ရောက်တယ်။ ဖောက်ပြန်နိုင်တယ်၊ ဖောက်ပြန်တဲ့အခါ ရိုးသားမှုမရှိတော့ ဘူး။ “ရိုးသားမှု” ကတော့ မရိုးမသား မပြောမဆို၊ မပြု မမှုဖို့ထိန်းတဲ့သဘော သက်ရောက်တယ်။ ရိုးသားခြင်းဆို တာဟာ သိပ်အားမထားလောက်ဘူး။ လူလည် မဟုတ်သေး ခင်သာ၊ ရိုးတော့ မရိုးသားသေးဘူး၊ မယုံနိုင်သေးဘူး၊ အတဲ့သူ ပျက်စီးပြီး လူလည်ဖြစ်လာရင် ပိုဆိုးတယ်။

ရိုးသားမှုရှိသူကတော့ ကိုယ့်အကျင့်သိက္ခာကို အသိ စိတ်ဓာတ်နဲ့ ထိန်းသိမ်းလို့ မရိုးသားခွင့်သာစေဦးတော့ မရိုးမသားမလုပ်ဘူး။ အဲဒီလူကမှ စရဏဆိုတဲ့ ကိုယ်ကျင့် တရားလို လေးလေးစားစား ထိန်းသိမ်းတဲ့လူ။ ယုံကြည် အားထားနိုင်တယ်။ မင်းတို့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရိုးအတဲ့လူတွေ ရှိတယ်။ သူ့ရှုပ်မှ တကယ်ရှုပ်တာ၊ အဖက်ဆယ်မရအောင် ဆိုးဝါးတာ၊ ရိုးအတဲ့လူဆိုတာဟာ အလို့ မဖောက်ပြန်တတ်

လို့ ကောင်းနေတာ၊ စာရိတ္တမခိုင်ဘူး၊ မရိုးမသားလုပ်တယ် ဆိုရင် လုပ်နိုင်တဲ့လူ။ ဒါပေမယ့် မရိုးမသားလုပ်တာကို ရွံ့မုန်းတဲ့လူ။ မရိုးသားမှ စားရမယ်ဆိုလည်း အငတ်ခံမယ်၊ မရိုးမသားတော့ မလုပ်ဘူးဆိုတဲ့ သဘောရှိတဲ့ “စာရိတ္တ အာဇာနည်” တစ်ဦးလို့ ဆိုရပေမယ်။ အဲဒီမှာ “ရိုးသား ခြင်း” ဆိုတဲ့အဖြစ်နဲ့ “ရိုးသားမှု” ဆိုတဲ့အလုပ် ကွာခြား သွားတာထင်ရှားတယ်။ မင်းတို့လည်း တွေ့ဖူးကြမှာပေါ့။ ရိုးအညံ့တဲ့လူဟာ အပေါင်းအသင်း မကောင်းရင် ပျက်စီး တယ်။ ပျက်စီးပြီဆိုမှဖြင့် နဂိုကတည်းက မရိုးသားသူထက် ပိုဆိုးတယ်။

စာရိတ္တဆိုတာ “အကျင့်” အကျင့်ကောင်းဖို့က အကောင်းအဆိုး ခွဲခြားနိုင်တဲ့ ဉာဏ်ရှိမှ ဖြစ်မယ်။ အတဲ့ လူဟာ ဉာဏ်နဲ့တော့ အပေါင်းအသင်းက ဆွဲဆောင်ရင် ပါလွယ်တယ်။ အရောက်မသောက်တတ်ဘူးဆိုတာကို မယုံ လိုက်နဲ့ဦး။ သောက်ကြည့်ဖူးတယ်။ အရက်သောက်တာ ကောင်းကျိုးမပေးဘူး။ **အရက်သမားဆိုတာ အရူးလိုပဲ။ ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက်နဲ့ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ပြောတတ် လုပ်တတ်တယ်။ အဲဒါ ဘယ်ကောင်းမှာလဲ။ ငါတော့ အဲဒီလိုအရူးအမိုက် အဖြစ်စေရဘူးလို့ အရက်နဲ့ ဆိုကျိုး ကိုသိပြီး အရက်ကို ရှောင်တဲ့လူမှ လူတော်လူကောင်း၊ အကောင်းအဆိုး ခွဲခြားမသိဘဲ ဆွဲဆောင်ရာပါတဲ့လူဟာ လူတော်လူကောင်း မဟုတ်နိုင်ဘူး။ အရက်ဆိုတာ စာရိတ္တပျက်ဖို့ အကြောင်းတစ်ခုပဲ။ အခြားအကြောင်းတွေ**

ရိုသေးတယ်။ ဘိန်းစွဲရင်တော့ အရက် ထက် ပိုပြီး ဆိုးသေးတယ်။ ဘိန်းစွဲတာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ညှဉ်းပြီး သတ်တာနဲ့ အတူတူပဲ။

လူ့တန်ဖိုးဟာ အရေးပါတယ်။ လူတော်လူကောင်း ဆိုတာ လူတိုင်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဉာဏ်ကြီးရှင် ပါရမီရှင်ဖြစ် ဖို့ မလိုပါဘူး။ ရှေးကံ အကျိုးပေးလို့ဖြစ်ရင် ကောင်းတာ ပေါ့။ ဘာပြောစရာရှိလဲ။ ဒါပေမယ့် လူအများဟာ သာမန် လူသားတွေပဲ။ သာမန်လူသားဖြစ်ရလို့ စိတ်အား မငယ်နဲ့။ သာမန်လူသားတွေထဲက လူတော်လူကောင်းတွေပါတယ်။ အများကြီးပဲ။ လူတော်လူကောင်းဖြစ်အောင် ဝီရိယကို တတ်နိုင်သမျှ ထုတ်ပြီး ကြိုးစားရမယ်။ ဝီရိယဆိုတာ လူရဲ့ အဖိုးတန်ဆုံး ဥစ္စာတစ်ခုပဲ။ ဝီရိယရှိမှ စွမ်းရည်ထက်မြက် မယ်။ ကြိုးစားလေ့လာသုံးသပ်ရင် ဉာဏ်ကောင်းလာမှာ သေချာတယ်။ ဉာဏ်ဆိုတာလည်း မင်းတို့သိနေပြီးသားပဲ။ ဉာဏ်ကို ဓားနဲ့ နှိုင်းတယ်၊ ဓားဟာ သွေးနိုင်မှ ထက်မယ်။ ဉာဏ်လည်း သွေးနိုင်မှ ထက်မယ်။

တွေးတယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုလဲ၊ လူတိုင်းဟာ တွေး တတ်တာချည်းပဲ။ လူဆိုတာ တွေးတတ်တဲ့ သတ္တဝါပဲလို့ ဆိုတယ်။ အတွေ့အကြုံ၊ အကြောင်းခြင်းရာ၊ ပြဿနာတွေ ဟာ လူတိုင်းမှာ အသီးသီးရှိကြတာပဲ။ အဲဒီလို တွေ့ကြုံရတဲ့ အခါမှာ ကိုယ်က တွေးတောဆင်ခြင်ပြီး အခက်အခဲတွေကို ကျော်နင်းဖြတ်သန်းရမယ်။ ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းရမယ်။

ဘဝက စိန်ခေါ်တာတွေကို လက်ခံတုံ့ပြန်ရမယ်။ လူ့ဘဝရဲ့ မလွဲမရှောင်သာတဲ့ တာဝန်ဝတ္တရားပဲ။

အခိုက်ကြုံလာတိုင်း ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ ဉာဏ်နဲ့ ကိုယ်က အမြဲမှတ်သား ဆည်းပူးထားတဲ့ အတွေ့အကြုံ၊ ဗဟုသုတ တွေကို အရင်းခံပြီး တွေးရမယ်။ အတွေးကို အတွေးနဲ့ စခေါ်တာကို “အတွေးအခေါ်” လို့ခေါ်တယ်။ မင်းတို့ ကျောင်းမှာ ပုစ္ဆာတွေဟာ ပြဿနာတွေပဲ မဟုတ်လား၊ အဲဒီပုစ္ဆာပြဿနာတွေကို မင်းတို့ အဖြေရှာတာဟာ အတွေး အခေါ် အမြော်အမြင်တွေ ပွားများမှန်ကန်အောင် ဉာဏ် ထုတ်ပြီး စိစစ်ဝေဖန်သုံးသပ်ရမယ်။ အဲဒီပုစ္ဆာတွေ ပြဿနာ တွေဟာ မင်းတို့ဉာဏ်ကို ထက်သည်ထက် ထက်အောင် သွေးစေဖို့လို့ ပေးတာပဲ။

တွေးခေါ်မြော်မြင်ဆိုတဲ့ စကားကို သတိပြုပါ။ တွေးဖို့ အတွေးအရင်းခံပြီး သက်ဆိုင်တဲ့ အတွေးတွေကို ခေါ်ရ မယ်။ ခေါ်ပြီး စိစစ်ဝေဖန်ပြီး အဖြေရှာရတယ် မဟုတ်လား **ပြဿနာ တစ်ခုပေါ်လာရင် (What) ဘာလဲ၊ (When) ဘယ်တုန်းကလဲ၊ (Why) ဘာကြောင့်ဖြစ်တာလဲ။ အဲဒီ ဘ ငါးလုံးလမ်းစဉ်အတိုင်း တွေးတောဆင်ခြင်ရမယ်။** စောစော ကတည်းက အကြောင်းခြင်းရာတွေ၊ ကိုယ်တွေ့၊ သူတွေ့၊ စာတွေ့တွေကို ဆည်းပူးထားရမယ်။ အဲဒီဗဟုသုတကို အရင်းခံပြီး ပြဿနာ ဖြေရလိမ့်မယ်။

ပညာရှာတာ ပျော်စရာ

“လူဆိုတာ တွေးတတ်တဲ့ သတ္တဝါ” လို့ဆိုတယ်။
မင်းတို့ မြင်ဖူးမှာပေါ့။ လူတစ်ယောက်ထိုင်ပြီး တွေးနေတဲ့ပုံ။
အဲဒီပုံဟာ အတွေးအခေါ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းအရာ
တွေကို ရေးသားထားတဲ့ ဆောင်းပါး။ ကြော်ငြာစာတန်း
တို့ရဲ့ထိပ်မှာ ထည့်ထားတယ်လေ။ Man Thinking လို့
စာတန်းထိုးထားတယ်လေ။ လူတစ်ယောက် ခုံပေါ်မှာထိုင်ပြီး
လက်တစ်ဖက်က နဖူးကိုကိုင်ပြီး ခေါင်းအောက်စိုက်နေ
တယ်။ တွေးနေတဲ့ ပုံပါပဲ။

လူနဲ့ တိရစ္ဆာန်တို့ရဲ့ ကွာခြားချက်ကတော့ အတွေးအခေါ်ပါပဲ။ လူမှာသာ အတွေးအခေါ်ရှိတယ်။ အဲဒီလို တွေးတတ်ပြီး သင့်မသင့်၊ မှန်မမှန် ခွဲခြားတတ်မှသာ လူပီသတယ်။ အဲဒီလို ခွဲခြားသိမြင်တာဟာ “အသိစိတ်ဓာတ်” ကြောင့်ပဲ။ အဲဒီလို အသိမျိုးရဖို့ လူမှာဉာဏ်ရှိတယ်။ ဉာဏ်ကို အသုံးပြုပြီး စဉ်းစားတာ၊ တွေးတောတာ၊ တွေးတောလို့ သာမန်အနေနဲ့ အမြင်နိုင်တဲ့ သဘောတရားတွေကို မြင်တတ်တာကို အသိစိတ်ဓာတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အသိစိတ်ဓာတ်ဟာ လူရဲ့ ထူးခြားတဲ့ ဝိသေသတစ်ခုပဲ။ အလွန် အဖိုးတန်တဲ့ ဥစ္စာတစ်ခုဖြစ်တယ်။

ဦးနှောက်မှာ အတွေးအမြင်တွေ၊ အသိတွေ၊ ဆန္ဒတွေ၊ စေတနာတွေဟာ စိတ်အနေအထားကို ပြုပြင်ပေးတယ်။ စိတ်ဆိုတာ မြင်ရတဲ့ ဥစ္စာမဟုတ်ပေမယ့် စိတ်ဟာ ဘဝမှာ အဓိကပဲ။ ရုပ်ရှိရင် နာမ်ရှိရတယ်။ သတ္တဝါတွေမှာ စိတ်ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် စိတ်က တွေ့၊ ထိတွေ့၊ ကြားသိရတာတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါတွေဟာ နာမ်ရဲ့ ပစ္စည်းတွေပဲ။ အဲဒီပစ္စည်းတွေကို ဦးစီးတာက ဉာဏ်ဖြစ်တယ်။ လူသားတွေမှာ ဉာဏ်ရှိကြတယ်။ ဉာဏ်က အသိကို ဖြစ်စေတယ်။ ဉာဏ်အင်အား ကောင်းတယ်ဆိုရင် အသိစိတ်အားလည်း ထက်သန်တာပဲ။

ဉာဏ်ဟာ လူတွေမှာ ရှိကြတာချည်းပဲ။ ဒါပေမယ့် ဉာဏ်မှာ အဆင့်ဆင့်ရှိတယ်။ ဉာဏ်ကောင်းတယ်၊ ဉာဏ်ညံ့တယ်ဆိုတာဟာ မွေးရာပါမို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကတော့ ရှေးရှေးဘဝတွေက ပါလာတဲ့ ကောင်းမှုကုသိုလ်အင်အား အနည်းအများပေါ်မှာ တည်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ယုံကြည်ကြတယ်။ အခြားဘာသာဝင်တွေမှာလည်း သူတို့နည်းအရ အသိအမှတ်ပြုကြတယ်။

မင်းတို့လည်း ကျောင်းမှာ တွေ့ဖူးမှာပေါ့။ တစ်ချို့ဟာ ဉာဏ်ထိုင်းတယ်။ တချို့ကတော့ ဉာဏ်ထက်တယ်။ များသောအားဖြင့် ဉာဏ်သာမန်အဆင့် ရှိကြတာပါပဲ။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် အသိစိတ်ရှိအောင် ကြိုးစားရင် ဉာဏ်အဆင့်လည်း တတ်လာနိုင်မှာပါ။ သင်လို့မရတဲ့ လူမျိုးတစ်ယောက် တလေရှိတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရှားပါတယ်။ လူဖြစ်လာတယ်ဆိုကတည်းက များသောအားဖြင့် သာမန်ဉာဏ်အဆင့်တော့ ရှိကြတာပါပဲ။

ဆိုလိုတာကတော့ ဉာဏ်ဟာ လူတိုင်းအဖို့ အဖိုးတန်တဲ့ မွေးရာပါ ဥစ္စာပါပဲ။ လူကြီးများက ဉာဏ်ကို ဓားနဲ့ နှိုင်းကြတယ်။ မှန်ပါတယ်။ ဉာဏ်ကို ဓားလိုသွေးရင် ထက်လာပါတယ်။ သွေးဖို့ကတော့ အားထုတ်ရမယ်။ တစ်နည်းဆိုရင် ဉာဏ်ကို ဝီရိယနဲ့ သွေးရလိမ့်မယ်။

လူတွေဟာ လူမမည်ဘဝ လွန်ခါစကတည်းက ကျောင်းသွားကြရတယ်။ မိဘတွေ ဆင်းရဲလွန်းလို့ သူတို့ သားသမီးကို ကျောင်းမထားနိုင်ဘူးလို့ မရှိရအောင် လူ့အဖွဲ့အစည်းမှာပညာရေးအတွက် လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်ကြရတယ်။ နိုင်ငံတိုင်းရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုတာဝန်တွေ ထဲမှာ ပညာရေးဟာ အဓိကကိစ္စတစ်ခု ဖြစ်တယ်မဟုတ်လား။ အဲဒါမင်းတို့ သိပြီးသားလေ။ မင်းကိုယ်တိုင် အခု ကျောင်းနေကြရပြီး ကျောင်းငယ်၊ ကျောင်းလတ်၊ ကျောင်းကြီးတတ်ပြီးတဲ့အခါမှာလည်း အတတ်ပညာတွေ ဆက်သင်ကြရတယ်။ အသိပညာအတွက်လည်း စာပေဗဟုသုတတွေ ဆည်းပူးကြရတယ်။ **လူပီသဖို့အရေးမှာ ပညာတတ်မြောက်ရေးဟာ ဘဝရဲ့ ထာဝရ အဓိကလုပ်ငန်းတစ်ခုပဲ မဟုတ်လား။**

ကျောင်းစာတွေဟာ ပညာရေးမှာ အခြေခံပဲ။ ကျောင်းစာက အစပျိုးပေးတာပါပဲ။ ကျောင်းပညာသင်ပြီးလို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့အတိုင်း အတန်းတွေကို ကျော်လွန်ပြီး ဘွဲ့တွေရကြပြီ၊ စာမေးပွဲတွေ အောင်ပြီးပြီ။ ဒါနဲ့ ပညာရေးကိစ္စပြီးရောလို့ မမှတ်လိုက်နဲ့က၊ ပညာရေးဆိုတာ တစ်သက်လုံး အဆက်မပြတ် လုပ်ဆောင်ရမယ့် ကိစ္စဆိုတာ သိကြစေချင်တယ်။ အနောက်တိုင်းက ကမ္ဘာကျော်စာရေးကြီး “ဂျွန်မစ်ချနား” ဟာ ဒေါက်တာဘွဲ့ နှစ်ထပ်ကွမ်း သုံး

ထပ်ကွမ်းရပြီးပါပြီ။ သူတေသနလုပ်တာလည်း အများကြီး (Thesis) ကျမ်းပြုလုပ်ရတာလည်း တပင်တပန်းပဲ။ ဒေါက်တာအတွက် ပါမောက္ခ ကြီးသုံးယောက်နဲ့တွေ့ပြီး အစစ်ခံရပြီးနောက် ဒေါက်တာဘွဲ့ပေးဖို့ ထောက်ခံရာမှာ ပါမောက္ခကြီးတစ်ဦးက ပြောတယ်တဲ့။ “အခု မင်း ပညာ ဗဟုသုတ ရတန်သလောက်ရပြီ၊ အခု အခြေအနေအတိုင်း ဆိုရင် မင်း ပညာဆက်ဆည်းပူးဖို့ သင့်တော်ပြီ” လို့ ဆိုသတဲ့။

ပါမောက္ခကြီးရဲ့ စကားမှာ အလွန်လေးနက်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ရှိတယ်။ ဆိုလိုတာက တကယ့်ပညာရှိဖြစ်ဖို့ မင်း တစ်သက်လုံး ဆက်လုပ်ဖို့ အခြေခံကောင်းတွေ ရပြီ၊ ဆက် လုပ်ပါလို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။ ဒေါက်တာဘွဲ့ဆိုတဲ့ အမြင့်ဆုံး ဘွဲ့ရပြီး တစ်ကြိမ်မက နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ရပြီ။ ဒါနဲ့တောင် ပညာရှိ မဖြစ်သေးဘူးလား၊ ဆက်ပြီး ဆည်းပူးရန် လိုသေး တယ်တဲ့။ အဲဒီစကားဟာ ပညာဆိုတာ တစ်သက်လုံး ဆည်းပူးရမယ့် ကိစ္စပါပဲ။

ဒီလိုဆိုတော့ မင်းတို့ အတော်ဟိုက်သွားမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီစကားဟာ အမှန်ပါပဲ။ ပညာဆိုတာ သင်လို့ မကုန်နိုင်ဘူး။ ဘွဲ့ရရုံနဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဟုတ်လှပြီ မမှတ် လေနဲ့လို့ ဆိုလိုလိုက်တာပါပဲ။ ဘွဲ့ရပြီး မာနတတ်နေတဲ့ လူတွေ မနည်းဘူး။ သူတို့ သိချင်ပါတယ်။ မင်းတို့လည်း

ပညာကို တစ်သက်လုံး ဆည်းပူးကြပါ။ စာများများ ဖတ်ပြီး
 မှတ်ပါ။ တွေးတောဆင်ခြင်ပါ။ အဲဒီအလုပ်ဟာ မင်းတို့ရဲ့
 အလုပ်အကိုင်တွေအတွက် အချိန်မထိခိုက်ပါဘူး။ ဝါသနာ
 လုပ်ငန်းအတွက် အားလပ်ချိန်ဟာ ဝါသနာအတွက် အချိန်
 ပါပဲ။ စာများများဖတ်၊ တွေးအားကောင်းအောင် တွေးပါ။
အတွေးပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ စာတွေကို အထူးဂရုစိုက်
ဖတ်ပါ။ ပညာရှာတဲ့အလုပ်ဟာ အားရကျေနပ်စရာပါ။
ပျော်မွေ့စရာပါ။

ဘဝဦးတည်ချက်များ

အခြေခံ ပညာသင်ကျောင်းတွင် အထက်တန်းသို့ ရောက်စက ဆရာက အက်ဆေးရေးကျင့်ရာတွင် My Ambition ဆိုတဲ့ အက်ဆေးကို ရေးကြရတယ်။ အဲဒီ အက်ဆေးမှာ ကိုယ်ကြီးလာတဲ့အခါမှ ဘာဖြစ်စေချင်သလဲ လို့ မေးတဲ့သဘောမျိုးပေါ့။ I want to become a doctor, an engineer, a teacher စသည်ဖြင့် အက်ဆေးအစ မှာ ရေးတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ရေးတာဟာ ကိုယ့်ဆန္ဒကို ဖော်ပြခြင်းပဲပေါ့။ အဲဒီ ကြီးပြင်းလာတဲ့အခါ ကြီးပွားချင်တဲ့ ဆန္ဒပဲ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီရည်ရွယ်ချက် ထက်ပိုပြီး အသေးစိတ်သဘောနဲ့ ပြည့်စုံအောင် ကြိုတင် စီစဉ်ဖို့လည်း လိုသေးတယ်။

အဲဒီလို ကြိုတင်စီစဉ်ပြီး လုပ်ငန်းစဉ်ချမှတ်တဲ့ သဘော ကိုလည်း စဉ်းစားလျာထားနိုင်ရန် ကောင်းမှာပဲ။ အဲဒီလို ကြိုတင်စီစဉ်မှုတွေဟာ တကယ်တော့ ကိုယ့်ဘဝ ကြီးပွား

တိုးတက်စေဖို့ချမှတ်တဲ့ “ဦးတည်ချက်” တွေ ဖြစ်တယ်။
အဲဒီ ဦးတည်ချက်တွေကို အင်္ဂလိပ်လို Objectives
လို့ခေါ်တယ်။ Ambition ထက်ပိုပြီး လက်တွေ့ကျ တယ်လို့
ဆိုရလိမ့်မယ်။

ဒီစကားတွေဟာ “စကားလုံးကြီးပဲ” ပေါ့။ ဒါပေမယ့်
ဟိတ်ဟန်ထုတ်တာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ လူ့ဘဝရောက်လာ
တော့ လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားရတယ်။ **ဘဝရဲ့
အောင်မြင်ခြင်းဟာ အလကားရတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်
ဝီရိယ၊ ကိုယ့်ဉာဏ်စွမ်းတို့ စိုက်ထုတ်ပြီး လုပ်ရတယ်။
ဦးတည်ချက်ဆိုတာ ကိုယ်ရည်မှန်းတဲ့ အခြေအနေကို
ရောက်အောင် ဖောက်လုပ်တဲ့လမ်းစဉ်လို့ ခေါ်ရမလား
မသိဘူး။** အဲဒီလို ကိုယ့်လမ်း ကိုယ်ဖောက်တာမှ လိုရာ
စခန်းကို ရောက်တော့မှာပေါ့။ ရည်ရွယ်ချက် ရှိရမယ်။
အဲဒီရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ဖြစ် မြောက်အောင် ကြိုးပမ်းရ
မယ်။ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ လမ်းစဉ်တို့ဟာ ဦးတည်ချက်စခန်းကို
ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်အောင် လျှောက်လှမ်းနိုင်မှ
လူ့ဘဝ လူဖြစ်ရကျိုးနပ်ပေလိမ့်မယ်။

ရည်ရွယ်ချက်၊ ဥပမာ - I want to become a doc-
tor ဆိုပါတော့။ ဆရာဝန်ဖြစ်ဖို့ ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်း က
“ပါရမီ” ဖြည့်ရမယ်။ ရိုးရိုးအခေါ်ကတော့ ရည်မှန်း ချက်
ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားရမယ်လို့ ဆိုတာပဲ။ ဆိုခဲ့တဲ့
အတိုင်း “ဖြစ်ချင်တယ်” ဆိုတဲ့ သာမန်ဆန္ဒရှိရုံနဲ့ မပြီး

သေးဘူး၊ ဖြစ်ချင်တာကို ဖြစ်အောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ရမယ်။ အဲဒီလို ကြိုးစားရာမှာ လမ်းမှန်လျှောက်ဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အရမ်းကြိုးစားပေမယ့် လမ်းမှန် မလျှောက်ရင် စခန်း မရောက်ဘူး။

ဘဝဦးတည်ချက်ကို သေသေချာချာ လေ့လာစုံစမ်း ပြီး ကိုယ့်ရှေ့က လူကို လှမ်းကြည့်ပါ။ သူ့လုပ်ရပ်တွေကို စိစစ်ပါ။ သူ့အောင်မြင်တယ်ဆိုတာနည်းမှန်လမ်းမှန် အတိုင်း ပဲလား၊ ကလိန်ကကျစ်လုပ်ပြီး လမ်းမမှန်ဘဲ ရောက်သွားတာလား၊ **လမ်းမှန်မဟုတ်ရင် တကယ်အောင်မြင်တာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ခဏပန်းရတဲ့ အောင်မြင်မှုဟာ မူမမှန်ဘူး။ အောင်မြင်မှုအစစ် မဟုတ်ဘူး။ အစစ်မဟုတ်တာဟာ အစစ်ပေါ်ရင် ပျောက်သွားတာပဲ။**

“ဦးတည်ချက်” ဆိုတာ အတည်ပြုပြီးတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ပါပဲ။ သာမန်ဆန္ဒမျိုးကအစဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဆန္ဒကို ကျကျနန ပြည့်စုံအောင်ပြုစုပြီးမှ စေတနာမှန်မှန်နဲ့ အားကြိုးမာန်တက် လုပ်ရလိမ့်မယ်။ လမ်းဆိုတာ ဖြောင့်တန်းမယ်လို့ အာမခံချက် မရှိဘူး။ အကွေ့အကောက်တွေ ရှိတယ်။ ခလုတ်ကန်သင်းတွေ ကြုံရမယ်။ အနှောင့်အယှက်တွေ၊ အခက်အခဲတွေ ရှိမှာပဲ။ အဲဒီ ကြုံတွေ့ရတာတွေကို **ဦးတည်ချက်ရှိသူဟာ တွန်းလှန် ကျော်လွှာနိုင်ရလိမ့်မယ်။**

ဦးတည်ချက် ခိုင်ခိုင်မာမာရှိတဲ့လူဟာ အခက်အခဲ အနှောင့် အယှက်တွေကို ခုခံတိုက်ဖျက်နိုင်တဲ့ သတ္တိရှိရမယ်။ စိတ် ဓာတ်ခိုင်မြဲရမယ်။ အဲဒီလို ကြိုးပမ်းမှုဟာ အများပြောလေ့ ရှိတဲ့ “ပါရမီဖြည့်မှု” ပဲပေါ့။

အဲဒီတော့ လူငယ်လူရွယ်တွေမှာ ဘဝဦးတည်ချက် ကို တည်ဆောက်ရမယ်။ ဦးတည်ချက် ပြည့်မြောက်တဲ့ “အောင်မြင်ခြင်း” စခန်းကို ဆိုက်တဲ့အထိ ကြိုးပမ်းရ မယ်။ မှန်ကန်သင့်လျော်တဲ့ ဦးတည်ချက်ထားရှိပြီး ကိုယ့် ရဲ့လက်နက်ဆိုတဲ့ (ကိုယ့်လက်မှာရှိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်တဲ့) ဝီရိယ ကို အစွမ်းကုန်အသုံးပြုရမယ်။ လူ့လောကမှာ အချောင် ရတဲ့ အောင်မြင်မှုဆိုတာ ကြာရှည်မခံဘူး။ ကိုယ့်ကိုထူးချွန် သူတစ်ယောက်အဖြစ်ကို မပေးဘူး။ “ကြက်ကန်း ဆန်အိုး တိုး” ဆိုသလို ဖြစ်နေမှာပဲ။

ကဲ... ဒီတော့ နောင်လာနောင်သား လူငယ်လူရွယ် များကို တိုက်တွန်းပါရစေ။ ဘဝဦးတည်ချက်ကို အခု ကတည်းက စပြီး တည်ဆောက်ပါ။ “ဦးတည်ချက်” ဆိုတာ ထည်ထည်ဝါဝါ စကားလုံးလို့ မထင်လိုက်ပါနဲ့။ လူတိုင်း ရှိရမယ့် အရာပါ။ လူတိုင်း လုပ်နိုင်ပါတယ်။

ကျေးဇူးနဲ့ သစ္စာ

ကျေးဇူးနှင့် သစ္စာ။ ဒီစကားနှစ်လုံးကို တွဲသုံးလေ့ ရှိကြတယ်။ တကယ်တော့ ခွဲခြားလက်ခံသင့်တယ်လို့ ယူဆ ပါတယ်။ ကျေးဇူးဆိုတာ အထောက်အပံ့ပြုခြင်းလို့ ဆိုရ လိမ့်မယ်။ လူတွေဟာ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ကူညီရမယ်၊ ကောင်း ကျိုးဖြစ်ဖို့ တတ်အားသမျှ ထောက်ပံ့ရမယ်။ အဲဒါ လူ့ ဝတ္တရားပဲ။ ကိုယ်က ကူညီထောက်ပံ့ပါလျက်နဲ့ မျက်နှာ လွဲသွားတာမျိုးဟာ တစ်ကိုယ်ကောင်းသဘော ဖြစ်တယ်။ သူတစ်ပါးကောင်းကျိုးကို အာရုံပြုပြီး တတ်နိုင်သမျှ ကူညီ ထောက်ပံ့မှုဟာ လူဝတ္တရား ဆောင်ရွက်မှုပဲ။ အခက်အခဲ ကြုံတယ်၊ ဒုက္ခရောက်နေတယ်၊ ဘေးအန္တရာယ်မှ ကယ် ဆယ်တယ်၊ မိမိကောင်းစားစေဖို့ လိုအပ်သမျှ အကူအညီ အထောက်အပံ့ပေးတယ်၊ မိမိကို အတတ်ပညာ သင်ပေး တယ်၊ အဲဒါတွေဟာ ကျေးဇူးပြုခြင်းတွေပါပဲ။

ကျေးဇူးဆိုတာ ပြုသူက စေတနာကောင်းရမယ်။ သန့်ရှင်းရမယ်။ ကိုယ်က အသုံးပြုချင်လို့ သူတစ်ပါးကို ကြည့်ရှုထောက်ပံ့တာဟာ မသန့်ဘူး၊ ကျေးဇူးပြန်ဆပ်ရ အောင်လို့ ကျေးဇူး အတိုးချ ပေးတာပဲ။

တစ်ဖက်ကလည်း ကျေးဇူးသိတတ်ဖို့ လိုတယ်။ တစ်

ယောက်ကျေးဇူးကို တစ်ယောက်ကသိပြီး ပြန်လည်ပြုစု
 တာဟာ ကျေးဇူးဆပ်တာပဲ။ ကိုယ့်မှာ လိုအပ်နေတာရှိ
 တာကို ဖြည့်ဆည်းပေးတာ ကျေးဇူးပြုတာပဲ။ အဲဒီ ကျေးဇူး
 ကို ကျေးဇူးခံစားရတဲ့သူက ကျေးဇူးကြွေးတင်နေလို့ ပြန်ပြီး
 တစ်နည်းနည်းနဲ့ ကျေးဇူးပြုတာဟာ ကျေးဇူးဆပ်တာပဲပေါ့။
 ကျေးဇူးရှိတာကို မသိမမြင်တဲ့အနေနဲ့ မျက်နှာလွှဲသွားတာ
 ဖြစ်စေ၊ **တချို့ကတော့ ကျေးဇူးရှင်ကို မကောင်းကြံတာ**
တွေလည်းရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ ကျေးဇူးကန်းတာပဲ။
အလွန်ယုတ်မာတဲ့ အလုပ်ဖြစ်တယ်။ ကျေးဇူးမသိတတ်
တာဟာ အပြစ်ပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျေးဇူးကန်းတာကတော့
အယုတ်ဆုံး အလုပ်ပဲ။

မင်းတို့ လူငယ်တွေဟာ ကျေးဇူးသိတတ်ဖို့ လိုတယ်။
 ကိုယ့်ကို ကူညီစောင့်မပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အနည်းဆုံးတော့
 လေးစားရိုသေရမယ်။ ကျေးဇူးဆပ်နိုင်တဲ့ အခြေအနေမှာ
 ရှိနေသေးရင်တောင်မှ ကျေးဇူးတင်တဲ့အကြောင်းကို ကျေး
 ဇူးရှင်ကို အသိပေးရမယ်။ အခုလူတွေက “ကျေးဇူးတင်
 ပါတယ်” ဆိုတဲ့ စကားကို ယဉ်ကျေးမှုအနေနဲ့ နှုတ်က
 ဆိုကြတယ်။ နှုတ်နဲ့ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြောတဟာ
 ယဉ်ကျေးမှု စကားပါပဲ။ စကားနဲ့အညီ အခါသင့် အခိုက်ကြုံ
 တိုင်း ကျေးဇူးဆပ်တာမှ အားလုံးက ကျေနပ်လေးစား
 ကြလိမ့်မယ်။ အဲဒီတော့ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ကို ကျေးဇူး
 ပြုမယ့်သူ၊ အရင်က ကျေးဇူးပြုခဲ့ဖူးတဲ့သူကို ကျေးဇူးတင်

တဲ့အကြောင်း နှုတ်နဲ့ဆပ်ဖို့တော့ လိုအပ်တယ်။ ကျေးဇူး မသိတတ်ရင်တော့ လူတွေက အပြစ်ဆိုလိမ့်မယ်။ ခွေးလို တိရစ္ဆာန်ကတောင် ကျေးဇူးသိတတ်တယ်လို့ ပြောဆို ကဲ့ရဲ့ ကြလိမ့်မယ်။ ကျေးဇူးမိသတတ်သူဟာ ခွေးထက် ယုတ်ညံ့ တယ်လို့ ပြောမယ်ဆို ပြောနိုင်တယ်။

ကျေးဇူးနဲ့ သစ္စာကို တွဲဖက်လေ့ရှိပေမယ့် တကယ် တော့ တစ်မျိုးစီပါ။ သစ္စာဆိုတာ အမှန်တရားလို့ အဓိပ္ပာယ် ရတယ်။ သစ္စာဆိုတာ မှန်တဲ့အကြောင်းခြင်းရာ၊ မှန်တဲ့ လုပ်ရပ်ဖြစ်တယ်။ ကျေးဇူးပြုပေးပြီး မသင့်လျော်တဲ့အလုပ် ကို ကျေးဇူးရှင်က လုပ်ခိုင်းတာဟာ ကျေးဇူးပြုတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီလို ခိုင်းချင်လို့ ကျေးဇူးပြုတာဟာ ယုတ်မာတဲ့ သဘောထားနဲ့ ခိုင်းတာပဲ။

ပမာဆိုရင် လူဆိုးကြီးတစ်ယောက်ဟာ ဒုက္ခရောက် လာတဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ကို အပြစ်မပေးဘဲ ကျွေးမွေး ထားတယ်။ ပြီးတော့ လူယက်တိုက်ခိုက်တတ်အောင် လေ့ကျင့်ပေးမယ်။ တိုက်ခိုက်ပုံတွေကို လေ့ကျင့်ပေးမယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါး အသယ်အပွို လုပ်တတ်တော့ လူဆိုးကြီးရဲ့ ရာဇဝတ်မှုလုပ်ငန်းမှာ အသုံးပြုတယ်။ အဲဒီလို လုပ်တာကို သူငယ်က မြင်လာတော့ လူဆိုးဂိုဏ်းဆရာကြီးကို ပစ်ပြေးပြီးတရား ဥပဒေဘောင်ထဲ ဝင်သွားတယ်။ အဲဒီလို လုပ်တာ သူငယ်က သစ္စာဖောက်တယ်လို့ လူဆိုးတွေဘက် မှ စွပ်စွဲကြတယ်။

အဲဒါ သစ္စာဖောက်တာလား၊ မှန်ပါတယ်၊ ကျေးဇူးပြု
 ထားတာမှာ ကျေးဇူးဆပ်တဲ့အနေနဲ့ သူ့ကို ပြုစုခဲ့တဲ့
 ဆရာကြီးဆီက အသာလေးရှောင်ထွက်သွားမယ်၊ ပြီးတော့
 သူ့အနေနဲ့ သစ္စာရှိရမှာက တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးအတွက်
 အဲဒီလူဆိုးဂိုဏ်းကို ဖမ်းနိုင်ဖို့ တရားဥပဒေဘက်ကို ကူညီ
 တာဟာ လူဆိုးကြီး သစ္စာဖောက်တယ်လို့ဆိုမလား လူဆိုး
 တွေဘက်ကတော့ သစ္စာဖောက်တယ်လို့ဆိုမှာပေါ့။ သူငယ်
 က လူဆိုးဂိုဏ်းပေါ် သစ္စာစောင့်ရမှာလား။ ပြည်သူတွေ
 အပေါ် သစ္စာစောင့်ရမှာလား စဉ်းစားကြည့်ပေတော့၊ ကျေးဇူး
 ရှိတာတော့ ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့် **ကျေးမွေးထားတဲ့ ကျေးဇူး**
က အသုံးချချင်လို့ လုပ်တာမို့ ကျေးဇူးအစစ် မဟုတ်ဘူး။
စေတနာ မမှန်ဘူး။ တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးအပေါ် သစ္စာစောင့်
ရမှာက တိုင်းရင်းသားအားလုံးအဖို့ သစ္စာစောင့်ရမယ့်
တာဝန် မဟုတ်ပါလား။ အမှန်တရားဟာ ဘယ်ဘက်မှာ
ရှိပါသလဲ။

မင်းတို့လူငယ်တွေ အတွေးမှန်အောင် ကြိုးစား
 လေ့ကျင့်ကြဖို့ လိုတယ်။

တရားမှု၊ မတရားမှု ခွဲခြားပြီး တရားမှုရှိတာမှ သစ္စာ၊
 အသုံးပြုချင်လို့ ပေးကမ်းပြုစုတာ ကျေးဇူးအစစ် မဟုတ်
 ဘူး။ ကျေးဇူးနဲ့ သစ္စာကို ခွဲခြားတတ်နိုင်ကြပါစေ။

စာရေးဆရာ နာလေးနာ

အခု ဆရာကြီးက မင်းတို့လူငယ်တွေကို ဘဝမှာ တိုးတက်ရေးအတွက် တက်နိုင်သလောက် အကြောင်းအကျိုးတွေ အကြောင်းခြင်းရာတွေကို ရေးသားဖော်ပြ ဆိုဆုံးမ နေတာကို စိတ်ပါဝင်စားစွာ ဖတ်ကြတယ်လို့ ကြားရလို့ ဝမ်းသာပါတယ်။

ဝမ်းသာတာကတော့ ဆရာကြီးရဲ့ စာကို ဖတ်လို့ လည်းတစ်ကြောင်းပေါ့။ စာရေးဆရာဆိုတာ ကိုယ့်စာကို အရေးယူ ဂရုစိုက်၊ ဖတ်တယ်ဆိုတာကို သိရရင် ရေးရကျိုး နပ်တယ်လို့ ယူဆပြီး ရေးရကျိုးနပ်လို့ ဝမ်းမြောက်တာပါပဲ။

စာရေးဆရာဟာ သူ့စိတ်စေတနာက တိုက်တွန်းလို့ သူ့စာကို ဖတ်တဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်ကို ကိုယ်က မိတ်ဆွေ ရင်းလို့ သဘောထားပြီး ကိုယ်သိတာ၊ တတ်တာ၊ ထင်မြင် ယူဆတာတွေကို အပြောင်းအလှည့်တိုင်း ရေးတဲ့လူပါပဲ။ ကိုယ့်စာကို သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း (စာနယ်ဇင်းမှ) ထုတ်ဝေသူက ထည့်ပေးလို့ စာရေးခ (စာမူခ) ကို ပေးတာနဲ့ စားဝတ်နေရေးအတွက် သုံးရတာကို ကျေနပ် ကျေးဇူးတင် ရမယ်။

စာရေးဆရာမှာလည်း ကျောင်းဆရာလိုပဲ၊ ကျောင်း ဆရာက ကျောင်းသားတွေကို စာသင်ရာမှာ ဆိုလေ့ရှိတဲ့ စကား “နာသုံးနာ” ရှိတယ်။ ဝါသနာ၊ စေတနာ၊ အနစ် နာ။ အဲဒီ “နာသုံးနာ” ကို အရင်းခံပြီး သင်ကြားရတယ်။ စာရေးဆရာမှာလည်း “နာသုံးနာ” ရှိတာပဲ။ ဘာတွေလဲ ဆိုတော့ “ဝေဒနာ၊ ဝါသနာ၊ စေတနာ” လို့ ဆိုချင်ပါ တယ်။ ကျောင်းဆရာလို အနစ်နာခံသင့် သမျှလည်း ခံရတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ကျောင်းဆရာထက် နာတစ်နာ

ပိုသွားရောပေါ့။ ဒါပေမယ့် အနစ်နာခံရတာတော့ ထားပါတော့။ ထားပါဆိုလည်း ထားပေါ့။ ဒါပေမယ့် အနစ်နာခံရတာတွေလည်း ရှိတော့ရှိတယ်၊ နောက်မှ ပြောမယ်။

အခုအနေနဲ့တော့ ဝါသနာ၊ ဝေဒနာ၊ စေတနာတို့ကို ဦးစွာ ရှင်းပြပါမယ်။ ဝါသနာအရင်းမခံရင် စာရေးဆရာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဝါသနာကြီးလွန်းလို့ စာရေးတတ်အောင် အတော်ကြီးကို ကြိုးစားရတယ်။ စာရေးဖို့ “စာရေးစရာ” ရှာတတ်ဖို့ လေ့ကျင့်ရတယ်၊ စာရေးပြီး ပြုပြင်နိုင်သလောက် ပြုပြင်ချင်တဲ့ စေတနာ၊ စာရေးပြီး မသိသေးတာတွေကို သိစေဖို့ စေတနာ၊ သိပြီးဖြစ်ပေမယ့် အမှတ်မဲ့နေမှာစိုးလို့ အကောင်းအဆိုး၊ အကြောင်းအကျိုးကို ဖော်ထုတ်ပြဖို့ ဗဟုသုတရှာမှီးဆည်းပူးရတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ၊ အတွေ့အကြုံတွေ၊ အထင်အမြင်တွေကို စာဖတ်သူတို့မှာ အကျိုးတစ်ခုခုရပါစေဆိုတဲ့ စေတနာ၊ အဲဒီစေတနာတွေနဲ့ ပြည့်စုံမှသာ စာရေးဆရာဖြစ်လာနိုင်တယ်။

ဝါသနာအရင်းခံ၊ စေတနာအပြည့်နဲ့ စာရေးတယ်ဆို ရာမှာ “ဝေဒနာ” ဆိုတဲ့ ခံစားမှုလည်းရှိမှ ဖြစ်မယ်။ စာရေးဆရာမှာ စာဖတ်သူတွေကို အဲဒီခံစားချက် ဝေဒနာတွေကို ဝတ္တု၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါးဆိုတဲ့ စာပေပုံစံတစ်ခုခုနဲ့ ဖော်ပြရတယ်။ လူ့လောကကြီးမှာ လူသားတို့ဟာ ဘဝအခြေ

အနေတွေ အမျိုးမျိုးရှိတယ်။ ချမ်းသာသူတွေ၊ ဆင်းရဲသူတွေ၊ မရှိမရှားဆိုသလို ချောင်လည်သူတွေ ရှိကြတယ်။

အဲဒါက ရုပ်ပစ္စည်း အခြေအနေဆိုပါတော့။ နောက်ဟာက ပိုအရေးပါတယ်။ လူတွေရဲ့ စိတ်အနေအထား စိတ်ကောင်းရှိတာရယ်၊ စိတ်ဆိုးရှိတာရယ်၊ စိတ်ယုတ်ရှိတာရယ်။ စိတ်အနေအထားနဲ့ ဆက်စပ်တဲ့ အကျင့်စရိုက်တွေ၊ လူ့လောကမှာရှိနေတဲ့ အကြောင်းခြင်းရာတွေ၊ အခြေအနေတွေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စိတ်ထား၊ သဘောထားတွေ၊ အဲဒီလို ရုပ်ပိုင်းဘဝ၊ စိတ်ပိုင်းဘဝတို့ကို အမြဲဂရုပြုပြီး လေ့လာရတယ်။ အဲဒီလို လေ့လာရာမှာ “ငါတွေ၊ သူတွေ၊ စာတွေ” လို့ အတွေ့အကြုံသုံးမျိုးကို ဆည်းပူးရမယ်။ အဲဒီမှာ ခံစားချက်ဝေဒနာနဲ့ လေ့လာမှသာ ရသမြောက်တယ်။ အကြောင်းခြင်းရာတွေကို ဖော်ပြတဲ့ “သုတ” ၊ ခံစားချက်အထွေထွေကို ဖော်ပြတဲ့ “ရသ” ၊ ဘဝအမြင် လောကအမြင်တို့နှင့် ပတ်သက်တဲ့ “ဒဿန” ၊ အဲဒီသုံးမျိုးကို ဖော်ပြဖို့ လိုအပ်တယ်။ ခြုံပြောရရင်တော့ စာရေးဆရာဟာ လူအကြောင်းကို ဘက်စုံဖော်ပြတဲ့စာတွေ ရေးတဲ့လူပါပဲ။

စာနာစိတ်ရှိမှ စာရေးဆရာ ပီသတယ်။ လူတွေ အမျိုးမျိုးမှာ ခံစားချက် (ဝေဒနာ) အမျိုးမျိုးဖြစ်နေတာကို စာရေး ဆရာက ကိုယ်တိုင်ခံစားရသလို စာနာစိတ်ရှိမှ စာရေးရာမှ ထူးခြားစွာ ရေးနိုင်တယ်။

ဆရာကြီး ပြောတာတွေကို အနှစ်ချုပ်လိုက်ရင် “ဝါသနာ” မရှိသူဟာ စာရေးဆရာဖြစ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ရေးတဲ့စာက စာဖတ်သူကို တစ်နည်းနည်းနဲ့ အကျိုး ပြုနိုင်ပါစေဆိုတဲ့ “စေတနာ” မရှိရင်၊ “စေတနာ” မမှန်ရင် စာတွေ ဘယ်လောက်များများ ၊ ရေးထုတ်နေပေမယ့် စာရေးဆရာအစစ်တော့မဟုတ်နိုင်ဘူး။ လူတွေအကြောင်းကို အပြင်သိတွင်မကဘဲ အတွင်းသိဖြစ်အောင် သူတို့ခံစားချက် တွေကို စာနာစိတ်နဲ့ ထပ်တူထပ်မျှ ခံစားတဲ့ “ဝေဒနာ” လည်း ရှိရမယ်။

“အနစ်နာ” ခံတယ်ဆိုရာမှာ စာရေးဆရာအလုပ်ကို အသက်မွေးမှုအလုပ်အဖြစ် လုပ်ရာမှာ စာဖတ်ပရိသတ်က အသိအမှတ် မပြုမချင်း ဝင်ငွေဆိုတာ အာမခံ မရှိဘူး။ ကိုယ့်စာကို ထုတ်ဝေသူက လိုလိုချင်ချင် ထုတ်ဝေပေးပါမှ ကိုယ့်အဖို့ ငွေကလေး၊ ကြေးကလေးရမှာ။ အဲဒီတော့ စာရေးဆရာအလုပ်ဟာ အာမခံချက်မရှိလှဘူး။ စာရေး ဆရာတို့ကအသိအမှတ်ခံယူရသည့်အတိုင်း “အနစ်နာ”ခံပြီး ကြိုးစားရမယ်။

စာရေးဆရာဟာ လူကြိုက်များတဲ့ စာရေးဆရာဖြစ်ရင်တော့ ဝင်ငွေကောင်းတန်သလောက် ကောင်းမယ်။

ဒါပေမယ့် အာမခံချက် မလုံလောက်မှဘူး၊ စာဖတ်ပရိသတ်
 ရဲ့ အာရုံက တခြားတစ်ဖက် ပြောင်းချင်ပြောင်းသွားတတ်
 တယ်။ အဲဒီအခါမှာ စာရေးဆရာမှာ ချို့တဲ့တတ်တယ်။
 ဒါကြောင့်မို့ အနောက်တိုင်း စာရေးဆရာကြီးတစ်ယောက်
 က ပြောတယ်။ “စာပေအလုပ်ကို အပျော်တမ်းသဘော
 လုပ်ပြီး တခြားအလုပ်ကို ဝမ်းရေးအတွက် လုပ်သင့်တယ်”
 တဲ့။

အရမ်း အရမ်း ဗန်းစကား

“ဗန်းစကား” ဆိုတာ ဘာသာစကားများမှာ ရှိတယ်လို့ သိရပါတယ်။ “ဗန်းစကား” ဆိုတဲ့စကား ဘယ်လိုပေါ်လာသလဲ၊ ငါတော့ မသိပါ။ မှန်းပြီး ပြောခွင့်ပြုရင်တော့ ပြောရမှာက **“ဗန်းစကားဆိုတာ ကျပန်းပြောရာမှာ တစ်ယောက်ယောက်က အထူးအထွေ မကြံစည်၊ မကြိုးစားဘဲ ကျသလို ပြောလိုက်”** တဲ့ ကျပန်းစကားလုံးပဲ ပြောလိုက်တာ ဖြစ်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို နှုတ်က ထွက်လာတဲ့စကားကို ကြားရသူတွေက သဘောကျလို့ ယူပြီးသုံးကြတာလား မသိပါဘူး။

“ဗန်းစကား” ကို အင်္ဂလိပ်လို Slang လို့ခေါ်တယ်။ Slang ဆိုတာ ပြောစကားအနေမျိုးဖြစ်တယ်။ ပညာသားပါပါ ယဉ်ကျေးမှုပြည့်စုံသည့် ပုံမှန်စကား အသုံးအနှုန်းထက် ကျသည်။ Slang သည် ရှေးဦးစွာ လူ့ဘဝ လူဆိုးတို့၏ လက်သုံးစကားဖြစ်သည်။ ဗန်းစကားဖြစ်လာသည့် မူလကို သေချာစွာ မသိရချေ။

ဗန်းစကားဆိုတာ တကယ်တော့ အဆင့်အတန်းရှိတဲ့ စကားမျိုး၊ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘယ်ကဘယ်လို ပေါ်လာသလဲ ဆိုတာ ဘယ်သူကမျှ အထောက်အထား ခိုင်ခိုင်မာမာနဲ့ ဖော်ပြ နိုင်တာမဟုတ်ပါ။

ဗန်းစကားကို အသုံးများလာတာ ဒီမှာ သိပ်မကြာလှပါ။ အခုခေတ် လူငယ်တချို့က ဗန်းစကားပြောမှာ ခေတ်မီတယ်လို့များ ထင်သလား မသိပါဘူး။

ဗန်းစကားတွေဟာ ခပ်ဆန်းဆန်းတွေ များပါတယ်။ ငါတော့ အဲဒီစကားလုံးတွေထဲမှာ နားကလောတဲ့ စကားလုံးတစ်လုံးရှိတယ်။ အဲဒီ စကားလုံးကတော့ “အရမ်း” ဆိုတာပါပဲ။ “ကျွန်မတော့ အရမ်း အရမ်းကို ကြိုက်တာပါပဲရှင်” ဆိုတဲ့ အသံကို တစ်ခုက ကြားလိုက်ရတယ်။ ဘယ်သူဆိုတဲ့ စကားလဲဆိုတာ မမှန်မိပါဘူး။ မှတ်လည်း မှတ်မထားပါဘူး။ **လူကို မှတ်ထားရင် မကောင်းဘူး။ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန် မဟုတ်၊ ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်တာက ပိုကောင်းတယ်။ ဘယ်သူ့ကိုမှ အပြစ်မဆိုချင်၊ မကဲ့ရဲ့ချင်၊ မပုတ်ခတ် မဝေဖန်ချင်ပါဘူး။ အဲဒီစကားကိုသာ အာရုံပြုပြီး ပြောပြချင်တာပါပဲ။**

“အရမ်း” ဆိုတဲ့ ဗန်းစကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ရှေးခေတ်မှာ ပေါ်ပေါက်သုံးစွဲကြတဲ့ “ပြောစကား” တွေ “အလွန်”၊ “အလွန်အမင်း” ၊ “သိပ်”၊ “အင်မတန်”၊ “တစ်အား” စတဲ့အဓိပ္ပာယ်တူ စကားလုံးတွေ အဲဒီ စကားလုံးတွေဟာ “အရမ်း” လို့ မဟုတ်ဘူး။ နားဝင်သာတယ်လို့ ဆိုရပေမယ်။ “အရမ်း” ဆိုတဲ့ စကား “ရမ်းရမ်း ကားကား” ၊ “မဆင်မခြင်”၊ “စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့”၊ “တာဝန်မဲ့” ၊ “ပရမ်းပတာ” အပြုအမူတွေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်တွေ ဝင်နေတယ်။ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းတဲ့ စကားလုံးပဲလို့ ဆိုရပါ

လိမ့်မယ်။ ကောင်းတဲ့ အဓိပ္ပာယ် မပါရှိဘူးလို့ ဆိုရမယ်။
အရမ်း အရမ်း ကောင်းတာပါပဲဆိုတာက ရင့်သည်းတယ်
လို့ ဆိုချင်ပါတယ်။

“မင်းက ထင်ရာ အရမ်း ပြောနေတာပဲ” “မင်းဟာ
မဆင်မခြင် အရမ်း လျှောက်လုပ်နေတာပဲ” “ဒီကောင်ဟာ
အတော်ရမ်းကားတယ်” စတဲ့ ပြောစကားဖြစ်တဲ့ “အရမ်း”
ဟာ အပြစ်တင်တဲ့ သဘော။ ရိုင်းစိုင်းတဲ့သဘောတွေကို
ညွှန်းပါတယ်။ တကယ်တော့ ဗန်းစကားတွေဟာ အတော်
များများဟာ ရမ်းကားတဲ့ စကားလုံးတွေချည်းပါပဲ။ လူကြီး
တွေကို ဘဲအိုကြီး၊ ဘဲနာကြီးလို့ ခေါ်ကြတယ်။

ငါပြောချင်တာကတော့ မင်းတို့ လူငယ်လူရွယ်တွေ
ဟာ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တဲ့ အပြောအဆို၊ အမူအရာကို
ဂရုစိုက်ပြီး သုံးသင့်တယ်။ ဒါလည်း မျိုးဂုဏ်မပျက်
အောင် ထိန်းတဲ့ သဘောပဲ။ စကားအပြောအဆိုမှာနှုတ်ပွေ
ဆိုတာ ရိုင်းဆိုင်းတာပဲ။ မြန်မာစာဟာ သိမ်မွေ့ပါတယ်။
သိမ်မွေ့တဲ့ စကားအသုံးအနှုန်းကို သုံးမှ လူငယ်လူရွယ်
တွေဟာ ယဉ်ကျေးရည်မွန်တော့မှာပေါ့။ ငါတို့ မြန်မာတို့ရဲ့
ဆိုရိုး စကားတစ်ခုရှိတယ်။ “လူမိုက်သား ရမ်းကား လူလိမ္မာ
သား ယဉ်ပါး” တဲ့ မင်းတို့ ကြားဖူးကြမှာပေါ့။ ရှေးဆိုရိုး
စကားတွေထဲမှာ လိမ္မာယဉ်ကျေးစေဖို့ ညွှန်ကြားထားတဲ့
စကားတွေ အများကြီးပဲ။ ဆိုရိုးစကားဆိုတာ အဓိပ္ပာယ်
လေးနက်တယ်။ ပညာပါတယ်။ ကိုယ့်ဘာသာစကား ကိုယ့်

ရိုးရာ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ လမ်းညွှန်စကား ရှေး
လူကြီးတို့က သူတို့အတွေ့အမြင်ကို မိုးပြီးဆိုကြတဲ့ စကား
တွေဟာ နောင်လာနောက်သားတို့ မှတ်သားနာယူကြရမှာ
ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ကို ခံယူတာပါပဲ။

တခြားနိုင်ငံက လူမျိုးတွေဟာ အရင်ခေတ်မှာ ဗန်း
စကားကို စာရေးရာမှာ သုံးနေကြတယ်။ တကယ်ပြောရာ
မှာ သုံးတာတော့ ခပ်စောစောကတည်းကပါပဲ။ အခုတော့
အလွန်ကို များလာပြီး၊ ဗန်းစကားတွေလည်း နေ့စဉ်နဲ့အမျှ
ဆိုသလို ပွားပွားလာကြတယ်။ သူတို့တိုင်းရင်းသားတွေ
တောင် လိုက်မမီကြဘူး၊ အဲဒီလို “အရမ်း အရမ်း” များလာ
တာကြောင့် Slang Dictionary (ဗန်းစကားအဘိဓာန်)ဟာ
ထူသထက် ထူနေပြီလေ။

ဘာသာစကားမှာ ခေတ်အသုံးအဆောင်တွေ၊ ပညာ
ရပ်တွေ တိုးတက်လာလို့ ဝေါဟာရသစ်တွေလည်း
များသထက် များလာနေပြီ။ ဒါကြောင့်မို့ ခေတ်သုံး
ဝေါဟာရတွေ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေးစတဲ့ အရေး
တွေမှာ ဝေါဟာရသစ်တွေကိုတော့ ခေတ်မီအောင်
သိသင့်သလောက် သိတန်သလောက် လေ့လာမှတ်သား
ထားကြပါ။ အရမ်းကာရောဖြစ်နေတဲ့ အရမ်း ဗန်းစကား
တွေကို သတိထားသုံးပါ။

ခြိုးခြံချွေတာပါ

“ခြိုးခြံချွေတာပါ” လို့ ပြောလိုက်ရင်ပဲ ကြားရသူတို့ ထဲက တစ်ယောက်လောက်က “အခုလို အခါကြီးမှာ ခြိုးခြံချွေတာလို့ ဘယ်ဖြစ်ပါ့မလဲ။ ဝင်ငွေနဲ့ ထွက်ငွေမှာ မမျှသေးတာပဲ” လို့ ပြောချင်ပြောမှာပါ။

ပြောနိုင်ပါတယ်။ ငွေကြေးပြဿနာဟာ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ဖြစ်နေတာပဲ။ တချို့နိုင်ငံမှာ အကုန်အကျ အလွန်များတယ်လို့ သိရတယ်။ နိုင်ငံကြီးက မြို့ကြီးတွေမှာ တော်ရုံတန်ရုံနဲ့ နေလို့မရတာတွေ ကြားသိရတယ်။

အရင်ခေတ်နဲ့ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ မတူတော့ဘူး၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးမှာ ကုန်ဈေးနှုန်းတွေ တတ်ကြတယ်။ ကုန်ဈေးနှုန်းမတတ်တဲ့ နိုင်ငံရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အကြောင်းကြောင်းတွေကြောင့် တတ်တာပဲ။ ဒါဟာ ခေတ်ရဲ့ အခြေအနေပဲလို့ ဆိုရမယ်။

ခြိုးခြံချွေတာတယ်ဆိုတာ ရှားပါးခေတ်မှာချည်းမဟုတ်ဘူး။ ပေါများတဲ့ခေတ်မှာလည်း ကျင့်သုံးသင့်တာပဲ။ ခြိုးခြံချွေတာတယ်ဆိုတာ ကိုယ်ကျင့်တရားတစ်ခုပဲ။ ဆိုလို

တာက လောဘမကြီးနဲ့၊ လောဘကြီးရင် ပစ္စည်း ပြုန်းတီး တယ်၊ အချုပ်ဆိုရရင် ခြိုးခြံပါ။ ချွေတာပါဆိုတာဟာ အသုံး နဲ့ အဖြုန်းခွဲခြားသိပြီး အဖြုန်းကို ရှောင်ပါ။ အသုံးကိုသာ ဆောင်ပါလို့ သတိပေး ဆုံးမတာပါပဲ။

ပိုက်ဆံမရှိလို့ မချွေတာနိုင်ဘူးဆိုတာကို ဘယ်သူကမှ အပြစ်မဆိုပါဘူး၊ ဆိုလည်း မဆိုသင့်ပါဘူး၊ ပြီးတော့လည်း ခြိုးခြံချွေတာပါဆိုတာ ငွေကြေးကိုချည်း ဆိုလိုတာမဟုတ် ပါဘူး၊ သည့်ပြင် ပစ္စည်းတွေရှိသေးတယ်။

ပစ္စည်းဆိုတာ “ပစ္စယ” ဆိုတဲ့ ပါဠိဝေါဟာရက ဆင်းသက်လာတာပါ။ အထောက်အပံ့လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဘယ်ကိစ္စမှာမဆို အထောက်အပံ့ရှိရမယ်။ ခွန်အားလိုတဲ့ ကိစ္စမှာ ခွန်အားဟာ ပစ္စည်းပဲ။ အတွေးအမြင်အတွက်ဆိုရင် စဉ်းစားဆင်ခြင်မှုဟာ ပစ္စည်းပဲ။ လောဘဟာ လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းများရယူရာမှာ တွန်းအားပေးတဲ့ဆန္ဒ။ အဲဒါလည်း ပစ္စည်းပဲ။ အဲဒီတော့ **ခြိုးခြံချွေတာပါဆိုတာ အရမ်းကာရော အလွန်အကျွံပြုတာ အားလုံးကို တွေးတောဆင်ခြင်ပြီး လွန်ကဲမှုကို ထိန်းသိမ်းပြုတာဟာ ခြိုးခြံတာပဲ။**

ချွေတာတယ်ဆိုတာကတော့ သုံးရမှာ ဆင်ခြင်ပြီး စနစ်တကျသုံးတာကို ဆိုလိုတယ်။ လောဘဆိုတဲ့ ဆန္ဒကို အများကြီးသုံးပြီး လုပ်တာဟာ လွန်ကဲမှုဖြစ်တယ်။ အဲဒီ လောဘကို ခြိုးခြံချွေတာဖို့ လိုတယ်၊ ချွေတာပါမှ ဘောဘ

မှာ နှစ်မျိုးရှိတယ်၊ မျှတတဲ့လောဘ၊ လွန်ကဲတဲ့ လောဘ၊
အဲဒီလောဘနှစ်မျိုးမှ အသင့်အတင့် အားထုတ်တဲ့ သမ
လောဘနဲ့ လွန်ကဲတဲ့ ဝိသမလောဘ။ လူတွေဟာ လောဘ
တော့ရှိကြတာချည်းပါပဲ။ တရားသဖြင့်ရှိတဲ့ သမလောဘနဲ့
စည်းကမ်းဘောင်အတွင်းမှာ လုပ်ဆောင်ရယူတဲ့ သမ
လောဘဆိုတာ ခြိုးခြံချွေတာတဲ့လောဘမို့ အပြစ်မဆို
သာပါဘူး၊ အဲဒီလိုဘောကကို ခြိုးခြံချွေတာရင် တရားမျှတ
တဲ့အလုပ် လုပ်နိုင်တယ်။

အခုဖြစ်နေတာတွေဟာ လောဘကို မခြိုးခြံလို့
မကောင်းတာတွေဖြစ်နေတာ၊ လောဘကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ကြ
ရင် လူ့ဘဝဟာ သာယာအေးချမ်းမယ်၊ အခုတော့ လောဘ
တွေ လွန်ကဲနေတယ်။ **လောဘကြောင့် ဒေါသပွားပြီး
ပဋိပက္ခ ကမ္ဘာအနှံ့ဖြစ်နေတယ် မဟုတ်လား။ လောဘကို
အားလုံးက ထိန်းသိမ်းနိုင်မယ်ဆိုရင် အကျပ်အတည်းဖြစ်ဖို့
အခါအခွင့် နည်းသွားမယ်။**

ဒါတွေဟာ ကြီးကျယ်တဲ့ စကားတွေပဲ။ လူငယ်တို့
နဲ့မတန်သေးပါဘူးလို့ ပြောချင်ပြောကြမယ်။ လူ့ဘဝမှာ
အသေးအဖွဲ့တွေထဲမှာ နစ်မြုပ်နေရင် ဘယ်တော့မှ မတိုး
တက်နိုင်တော့ဘူး၊ တိုးတက်တယ်ဆိုတာ ရုပ်ပိုင်းဘဝမှာ
ချည်းရှိရမှာ မဟုတ်ဘူး၊ စိတ်ပိုင်းကလည်း အရေးပါတယ်၊
ပိုပြီးတော့ အရေးပါသေးတယ်၊ ခြိုးခြံချွေတာမှုအကြောင်း

ပြောရာမှာ “ရောင့်ရဲမှု” ကို အထူးပြု ပြောရလိမ့်မယ်။
 ရောင့်ရဲမှုဟာ လောဘကို ချေဖျက်တဲ့ ဆေးပါပဲ။ **ရောင့်ရဲမှု**
ပြုတဲ့လူမှာ လောဘနည်းလို့ ဒေါသလည်း နည်းမယ်။
 လောဘ၊ ဒေါသဆိုတဲ့ မီးတွေနည်းနေရင် ဘဝအေးချမ်း
 မယ်။ အစစအရာရာမှာ ရောင့်ရဲမှုရှိရင်ကောင်းတဲ့အလုပ်ကို
 ကောင်းကောင်းလုပ်နိုင်မယ်။ မပူလောင်တော့ ခေါင်းအေး
 အေး ၊ စိတ်အေးအေးနေရလို့ ကိုယ်ခံအင်အား တိုးတက်
 မယ်။ **အဲဒီလိုဖြစ်မဖြစ် စမ်းကြည့်၊ အကြောင်းသိလိမ့်**
မယ်။ ရောင့်ရဲမှုကြောင့် စိတ်မပူလောင်ဘဲ အေးချမ်းရင်
 ဉာဏ်ထွက်မည်။ ဉာဏ်အားကောင်းမယ်၊ အကောင်း၊ အဆိုး
 ကို မြင်တတ်လာမယ်။ လောဘ ၊ ဒေါသတွေကြောင့်
 ပူလောင်နေတာ၊ ထူမွန်နေတာ၊ စိတ်အေးချမ်းတယ်ဆိုရင်
 ဉာဏ်အားကောင်းမယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ်အင်အားလည်း
 ကောင်းမယ်။ အဲဒီတော့ ကောင်းတဲ့မှန်တဲ့ အလုပ်တွေ၊
 ကိုယ့်အကျိုးသာမက သူတစ်ပါး လူအများအတွက် အကျိုး
 ဖြစ်စေမယ့် အလုပ်မျိုးကိုလည်း တတ်နိုင်သလောက် လုပ်
 နိုင်လိမ့်မယ်။

အဲဒီလို ရိုးရိုးမှန်မှန်၊ အေးအေးနဲ့မှန်မှန် လုပ်သင့်ရာ
 လုပ်တဲ့ လူငယ်တွေဟာ ကြီးရင့်လာတဲ့အခါ ဘဝမှာ နေရ
 ကျိုးနပ်မယ်၊ အခုလို ငယ်ရွယ်စဉ်ကတည်းကလုပ်ကြစမ်းပါ။

ရင့်ကျက်မှု ပြုစုပါ

မင်းတို့အရွယ် ငယ်ပါသေးတယ်။ ငယ်တယ်ဆိုတော့ “စိမ်းဆက်ဆက်” ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒါအပြစ် မဟုတ်ပါဘူး သဘာဝပါပဲ။ **ငယ်သေးတော့ နုသေးတယ်။ အဲဒီတော့ သွေးသားဆူဖြိုးတိုးတက်နေတယ်။ လှုပ်ရှားမှု မြန်ဆန်ဖျက်လက်တယ်။ အမြဲလိုလို တက်ကြွနေတယ်။ ဒီတော့လည်း စိတ်လိုက်မာန်ပါ ပြောမိ လုပ်မိမှာပေါ့။ အဲဒါလည်း သဘာဝပဲကွယ်။**

ဒါပေမယ့် အဲဒီလို ငယ်သေးတဲ့ အရွယ်မှာပဲ “ရင့်ကျက်” လာဖို့အစချီရလိမ့်မယ်။ ဒါမှ အသက်ရလာလေ၊ ရင့်ကျက်မှု တိုးတက်လာလေ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ငယ်စဉ်က “စိမ်းဆတ်ဆတ်” ဖြစ်တာ အပြစ်မဟုတ်ပေမယ့် ကြီးလာ တော့ ရင့်မလာရင် အပြစ်ပဲကွယ်။ အချိန်က စကားအများ ကြီးပြောတယ်။ အချိန်တန်ရင် အရွယ်ရောက်လာတဲ့ အလျောက် ကိုယ့်ကိုကိုယ်ပဲ ထိန်းရမယ်။

ကိုယ့်ကိုကိုယ် ထိန်းရမယ်ဆိုတာ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စပဲကွယ်။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ထိန်းရမှာမို့ ခပ်စောစော ကတည်းက စိတ်ကိုပြုပြင်ပြီး အသင့်ပြင်ထားရမယ်။ အသင့်ပြင်ထားရမယ်ဆိုတာ ပြင်ပြီးစောင့်နေဖို့အတွက် မဟုတ်ဘူး။ ပြင်ရင်းပဲ လုပ်ရမယ်။ ငယ်ရွယ်သူဖြစ်ပေမယ့် ထင်သလို ပြော၊ ထင်သလို လုပ်ဆိုတဲ့ စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ မလုပ်ဖြစ်အောင် ထိန်းရမယ်။

ဘယ်လိုထိန်းမလဲ။ သတိနဲ့ ထိန်းရမယ်။ သတိဟာ လူသားတွေရဲ့ မိတ်ဆွေကောင်း မိတ်ဆွေစစ်ဖြစ်တယ်။ သတိရှိရင် ဖြစ်သင့်တာ မဖြစ်စေရဘူး။ မဖြစ် မမှားဘူး၊ မမှားတော့ ဖြစ်သင့်ရာ လုပ်သင့်ရာကို လုပ်မိမှာပေါ့။ လုပ် တတ်အောင် ကြိုးစားရမှာပေါ့။ လောကကြီးမှာ သတိဟာ

အရေးပါဆုံးပဲ။ သတိလစ်လို့ အသက်သေရတဲ့ သာဓက တွေအများကြီးပဲ။ ကိုယ်တစ်ယောက်တည်း ခံရတာလည်း ရှိတယ်။ ကိုယ့်ကြောင့် အများဒုက္ခရောက်ရတာ ကိုယ့်မှာ အကြီးဆုံး အပြစ်ပဲ။

“အမှတ်တမဲ့” ဆိုတဲ့စကားကို မကြခဏ ကြားရ တယ်။ အမှတ်တမဲ့ လုပ်လိုက်မိလို့ မပျက်စီးသင့်တာ ပျက်စီး ရတယ်။ အမှတ်တမဲ့ဆိုတာ သတိလက်လွတ်တာ၊ သတိ မထားမိတာ၊ **သတိဟာ ဘဝမှာ အရေးအပါဆုံးပဲ။ သတိ ရှိရင် တရားပေါက်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်တယ်။ သတိမရှိ လွန်းရင် အကုသိုလ်တွေပြုမိပြီး ငရဲရောက်တယ်။ မြတ်စွာ ဘုရားက သတိမြဲစေဖို့ ဆုံးမတယ်။ ဖြစ်သမျှအာရုံတွေကို သတိနဲ့ထိန်းမှ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ ပြုနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် မင်းတို့ သတိကို အထူးသတိပြုပါ။**

သတိရှိအောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲလို့ မေးမလား၊ အဖြေက လွယ်ပါတယ်။ သတိကို သတိနဲ့ ခေါ်ယူ။ သတိ ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အသိစိတ်ကလေးရှိရင် အရာရာမှာ လိုရာ ဖြစ်မယ်။ သတိရှိမှ ရင့်ကျက်မှုရမယ်လို့ ဆိုရပေလိမ့်မယ်။ သတိနဲ့ ရင့်ကျက်မှုပြုစုရမယ်။ နှုစဉ်အခါကတည်းက ရင့်ကျက်မှုကို စပြီး ပြုစုပျိုးထောင်ရလိမ့်မယ်။

“ရင့်ကျက်မှု” ဆိုတာ ဘာလဲ၊ ရင့်ကျက်မှုဆိုတာ အသက်ရလို့ ရင့်ရင့်လာတဲ့အခါ စိမ်းဆတ်ဆတ် မဖြစ် တော့ဘဲ “ကျက်” တယ်ဆိုတဲ့ ပုံမှန်ရင့်ခြင်းကို ရအောင်လုပ် ကြရမယ်။ ထမင်းဟင်း အစားအစာတွေကို ကျက်အောင် ချက်သလို ထိုစိတ်ကို ကျက်အောင်လုပ်ရမယ်။ အဲဒီတော့မှ စိတ်ဟာ မှန်ကန်တဲ့ နည်းလမ်းအတိုင်း ရင့်ကျက်လာမယ်။

ရင့်တယ်ဆိုတာ သဘာဝပဲ။ ဘာမဆို အရာရာမှာ သော်လည်းကောင်း သတ္တဝါတို့မှာသော်လည်းကောင်း၊ အချိန် ရလာလေလေ ရင့်လာလေလေပဲပေါ့။ သစ်သီးတွေဟာ နုရာ က ရင့်လာရတယ်။ အရာဝတ္ထုတွေဟာ သစ်ရာက ဟောင်း လာတယ်။ လူတွေဟာ ငယ်ရာက ကြီး၊ ကြီးရာက ရင့် တော့တာပဲ မဟုတ်လား။ ဘယ်သူ ဘယ်အရာမှ မရင့် ဘဲ မနေနိုင်ဘူး။ ရင့်ဖို့ဆိုတာ မသေကျေ၊ မပျက်စီးသေး သမျှ ရင့်သည်ထက် ရင့်ရင့်လာလေ့တာပဲ။

**ရင့်တယ်ဆိုရာမှာ ရင့်ကျက်တာလည်း ရှိတယ်။
ရင့်ရော်သွားတာလည်း ရှိတယ်။** ပုံမှန် အခြေအနေမှန် ကောင်းတယ်ဆိုရင် ရင့်လာလေလေ ကျက်လာလေလေ ဖြစ်တယ်။ ပုံမှန်ဘဲ ဖောက်ပြန်မှုတွေ ဖြစ်နေရင်တော့ “ရင့်ရော်သွားတယ်။ သစ်သီးဝလံတွေကို ပမာပြုပြီး ဖြေ

ရရင် အချိန်တန်လို့ ရင့်လာရင် ရင့်ကျက်လာတဲ့အခါမှာ သစ်သီးဟာ အရည်တွေပြည့်ပြီး ချိုတဲ့အရသာရှိလာတယ်။ ရင့်ရော်တာကတော့ ပုံမမှန်ဘူး။ ဖောက်ပြန်မှုတစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာရင် မမှည့်တော့ဘဲ ပစ်လိုက်ရတဲ့ **အဖြေဆိုတာပဲ မဟုတ်လား။ လူတွေမှာလည်း ကြီးရင့်လာရင် အရည်အချင်းနဲ့ ပြည့်စုံသူဟာ အသက်ကြီးလာလေလေ သမ္ဘာရင့်လာပြီး သစ်သီးချိုမှည့်သလို လူ့တန်ဖိုး မြင့်လာလေလေဖြစ်တယ်။** အဲဒီလို လူအိုတို့ကို ငယ်ရွယ်သူ၊ လူငယ်တွေ၊ ကြီးရင့်စပြုတဲ့ လူရွယ်လူလတ်တွေက ကန်တော့ ကြရတယ်။ စေတနာ သဒ္ဓါတရား ရှေ့ထားပြီး ပူဇော်ကန်တော့ ဂုဏ်ပြုကြတယ် မဟုတ်လား။

ငယ်စဉ်ကတည်းကကြီးရင့်လာတဲ့အခါ ရင့်ကျက်မှုဖြစ်အောင် သီလဆိုတဲ့ စောင့်ထိန်းခြင်း၊ သမာဓိဆိုတဲ့ တည်ကြည်ခြင်း ပညာဆိုတဲ့ အသိစိတ်ဓာတ်ကောင်းမွန်ခြင်းဆိုတဲ့ ဂုဏ်တွေကို ဆည်းပူးပြီး မိမိရဲ့ ဘဝအဆောက်အဦးကို ခိုင်ခိုင်ခန့်ခန့် တည်ဆောက်ခဲ့ကြရလို့ သမ္ဘာရင့်လာကြပြီဖြစ်လို့ ဘဝမှာ ကျက်သရေရှိရှိ ဂုဏ်ရှိရှိနေလာခဲ့ကြတာ အသက်လည်း ရှည်နေလို့ လူငယ်လူရွယ်တွေ အသက်ငယ်သေးပေမယ့် လူကြီးဂိုဏ်းထဲ ဝင်စပြုနေတဲ့ လူကြီးကလေးတွေ၊ အားလုံးအားလုံးက သက်ကြီးပူဇော်ပွဲများ ကျင်းပ

ပူဇော်ကြတယ်လေ။ လူအိုလူမင်းတို့ဟာ အချိန်တန်လို့ ကြီး
 ရာက ရင့်လို့ ရင့်ကျက်တဲ့ဂုဏ် ရှိသင့်ပါလျက်နဲ့ ငါလူကြီး
 ပဲဆိုပြီး အရမ်းမာနတက်နေပြီးတော့ ဆိုးနေမိုက်နေတဲ့
 လူတွေကို “ကြီးဆိုးကြီးမိုက်” လို့ မှတ်ယူနေကြတယ်။
 အဲဒီလူတွေဟာ အရေအတွက်အားဖြင့် နည်းတယ်လို့ ထင်
 ပါတယ်။ သူတို့ကတော့ ကြီးလို့ ရင့်လာပေမယ့် ရင့်ကျက်မှု
 မရှိဘဲ ရင့်ရော်ကြတယ်လို့ ဆိုရပေမယ်။

ကောင်းအောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ

“ရင့်ကျက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမှာလဲ” ဒီမေးခွန်းဟာ လိုအပ်တယ်။ ကောင်းသည်ထက် ကောင်းအောင် လုပ်ကြ၊ ကြိုးစားကြရုံနဲ့ ကိစ္စပြီးတာမဟုတ်၊ လူငယ် လူရွယ် တွေက ကောင်းအောင် လုပ်ချင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ်ဆိုတာ တိတိလင်းလင်း မသိကြဘူး။ ဟုတ်ပါတယ်၊ မသိသေးဘူးပေါ့၊ ငယ်သေးတာကိုး၊ အတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတတွေ ဆည်းပူးဖို့ လိုသေးတာပေါ့။

“ကောင်းအောင်လုပ်” ဆိုတာကော ကောင်းပါပြီ။ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ၊ ဘယ်ဟာကို ကောင်းအောင်လို့ မှတ်ရမလဲ။ ကောင်းအောင်လုပ်တဲ့ အလုပ်ဟာ သေးသေးမွှားမွှား ကိစ္စမဟုတ်ဘူး။ တကယ်တော့ ဘဝမှာ အကြီးဆုံးကိစ္စပဲ။ ဘယ်သင်းဘယ်ဟာက ကောင်းတယ်၊ ဘယ်ဟာတွေ မကောင်းဘူးလို့ ခွဲခွဲခြားခြား သိလာဖို့ဟာက လေ့ကျင့်ခန်းတွေ လုပ်နိုင်မှ ဖြစ်မယ်။

ကောင်းတယ်ဆိုရာမှာ အဓိက က “စိတ်” ၊ စိတ်ရင်း ကောင်းတာဟာ အစပဲ။ **စိတ်ရင်းကောင်းမှ ကိုယ်လုပ်သမျှ အားလုံးဟာ မူမှန်မယ်။ စိတ်ရင်းကောင်းဖို့ နဂိုသဘာဝ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။** အဲဒါ မမှားဘူး။ ဒါပေမယ့် စိတ်ကို ဉာဏ်နဲ့ ပြုပြင်သင့်တာ ပြုပြင်၊ ပြုစုသင့်တာ ပြုစုရင် စိတ်ကောင်း ပိုပြီးအားသန်မှာ သေချာတယ်။ စိတ်

ကိုဉာဏ်နဲ့ ပြုပြင်ပေးရမယ်။ ဘယ်ဟာမှန်တယ်။ ဘယ်ဟာ မှားတယ်ဆိုတဲ့ အမှန်နဲ့အမှားကို ခွဲခြားပြီး မြင်တတ်အောင် ဉာဏ်နဲ့ ဝေခွဲ ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ခွဲခြားဝေဖန်တတ်တဲ့ ဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာဖို့ ဘယ်ကျောက်ပေါ်မှာ သွေးမလဲလို့ မေးရလိမ့်မယ်။ ဉာဏ်က ဓားလိုပဲ ဆိုကြတယ် မဟုတ်လား ဓားဆိုတာ ကျောက်တုံးကောင်းကောင်းပေါ်မှာ သွေးရတယ် အဲဒီလိုပဲ ဉာဏ်ကို ပညာဗဟုသုတဆိုတဲ့ ကျောက်ပေါ်မှာ သွေးရလိမ့်မယ်။

ဉာဏ်ထက်အောင် ကျောက်တုံးကောင်းကောင်းကိုရှာ ရမယ်။ ပညာဗဟုသုတကို ရှာရလိမ့်မယ်။ ဘယ်လောက် ကြာကြာရှာရမလဲလို့ မေးပါ။ တစ်သက်လုံးလို့ ဖြေလိုက် မယ်။ “ပညာ” ဆိုတာ ထိုးထွင်းသိတဲ့အသိ။ အဲဒီ အသိကို ရအောင် “ဗဟုသုတ” ကို ဆည်းပူးရလိမ့်မယ်။ **ဗဟုသုတ ဆိုတာ အကြားအမြင်အသိတို့ များများနဲ့ အကြောင်းအရာ အမျိုးမျိုးပဲဖြစ်တယ်။ ကိုယ်ဘာသာကို ရှာရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဗဟုသုတတွေ အများကြီးကို ရနိုင်တဲ့ နေရာကြီး နှစ်ခု ရှိတယ်။ တစ်ခုက “စာပေအရေးအသား” စာအုပ်စာတမ်း တွေပါပဲ။ နောက်တစ်ခုက အဲဒီစာတွေကို ဖတ်တတ် မှတ်တတ် ဝေဖန်ခွဲခြားပြီး အနိုင်ယူနိုင်အောင် သင်ကြား ပြသပေးတဲ့ “ဆရာ” ပါပဲ။ လူတွေအားလုံးဟာ ပထမအရွယ်မှာ ကျောင်းသွားပြီး ဆရာတွေရဲ့ သင်ကြား ဆုံး မတာတွေကို ခံယူကြရမယ် မဟုတ်လား။**

အဲဒီတော့ ဆရာ . . . ဆရာကောင်း. . . ဆရာတော်

. . . လိုတယ်။ “ဆရာကောင်း တပည့်” ဆိုတဲ့ ဂုဏ်ဟာ ငယ်တာမဟုတ်ဘူး။ “ဆရာကောင်း. . . ဆရာတော်” ဆိုတာ ကိုယ်က တွေ့အောင်ရှာပြီး ချဉ်းကပ်ရမယ်။ ဆရာထံမှ ပညာရဖို့ ကြိုးစားရမယ်။ ဆရာဆိုတာ “လမ်းညွှန်သူ” ပါ။ လမ်းမှန်လမ်းကောင်းကို ညွှန်ပြလိမ့်မယ်။ **ဘဝခရီး လမ်းမှာ ကြုံတွေ့ရမယ့် အကောင်းအဆိုး အတွေ့အကြုံ တွေကို ဘယ်လိုရင်ဆိုင်ရမလဲ။ ဘယ်လိုပြဿနာတွေကို ဘယ်လို ဖြေရှင်းရမလဲဆိုတာတွေ တတ်ကျွမ်းအောင် ဆရာ အဆုံးအမကို ခံယူရလိမ့်မယ်။**

တချို့က ကိုယ်ဘာသာကို တွေးခေါ်ကျင့်ကြံမှာပေါ့။ ဘယ်သူ့ကိုမျှ အားကိုးနေစရာ မလိုပါဘူး။ အဲဒီလို မာန နောက်ခံရှိတဲ့ သဘောထားမျိုးရှိကြတယ်။ ဒါကြောင့်ပေါ့ “တက်ကျမ်း” “နိတိ” စာတွေ မလိုဘူးဆိုကြတယ်။ ခပ် ပေါ့ပေါ့ပဲ သဘောထားကြတယ်။ အဲဒါမှားတာပေါ့။ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာဟာ ဘုရားမဖြစ်ခင် ဆရာတွေကို ချဉ်းကပ်ရသေး တယ်။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရမှသာ ဆရာမလိုတဲ့ အဖြစ်ကို ရောက်တာပါ။ ဆရာမရှိလို့ မဖြစ်။ ဒေဝဒတ်လို ဆရာဆိုး ဆရာယုတ်နဲ့ ဆုံမိတဲ့ အဇာတသတ်ဟာ ဒုက္ခရောက်ရ တယ်လေ။ ကဲ. . . ထားပါတော့။

ကောင်းအောင်လုပ်ရာမှာ ဆရာကောင်းကို ချဉ်းကပ် ဖို့လိုတယ်။ ဆရာကောင်းနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အနေနဲ့တွေ့ရင် ကောင်း ပါတယ်။ တွေ့သည်ဖြစ်စေ၊ မတွေ့သည်ဖြစ်စေ ဆရာ ကောင်းနဲ့ တူတဲ့ “စာကောင်းပေမွန်” တွေ့ပါတယ်။ စာများ

များဖတ်၊ စာမျိုးစုံကို ဖတ်ဖြစ်အောင် ဖတ်ပါ။ အဲဒီအမျိုးစုံထဲမှာပါတဲ့ “အသိ” (Knowledge) ကို စိစစ်ဝေဖန်ပြီး ကောင်းတာတွေနဲ့ မကောင်းတာတွေကို ခွဲခြားပြီး ကောင်းတဲ့ “ပညာ” ကို ယူပါ။ မကောင်းတာတွေ စိတ်အဆိပ်သင့်စေတာတွေကို ခွဲခြားသုံးသပ်ရပေလိမ့်မယ်။ ဝေဖန်ခွဲခြားတဲ့အကျင့်ကို လုပ်ထားပါ။ စာကောင်းတွေနဲ့ စာဆိုးတွေဟာ စာဖတ်ကျင့် ရင့်လာလေလေ ခွဲခြားဝေဖန်တတ်လာမှာပါ။

ကောင်းတဲ့အင်အားစုတွေ တွေ့ရပြီဆိုရင် ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ့်ဉာဏ်က အဖိုးတန်တဲ့ စာအဟာရ ကျွေးမိတယ်။ အဲဒီလို အာဟာရကောင်းတွေ ပြည့်ဝတဲ့ စိတ်ဟာ စိတ်ရင်းစိတ်ထားကောင်းလာတော့တာပေါ့။ လူကြီးသူမတွေ ဆရာကောင်းတွေက အဓိကထားပြီး ဆုံးမတတ်တာတော့ စိတ်ရင်းစိတ်ထား ကောင်းဖို့ပါပဲ။

ကဲ . . . ကောင်းအောင်ကြိုးစားဆိုတဲ့ စကားမှာပါတဲ့ ကောင်းတယ်ဆိုတာ သိရပြီမဟုတ်လား။

ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်အမြဲတန်း ဝေဖန်ပါ။ မကောင်းတဲ့ ဆိုးယုတ်တဲ့သဘောထားတွေ ပေါ် ပေါ်လာရင် သတိနဲ့ ဉာဏ်နဲ့ ဖယ်ထုတ်ပေးရမယ်။ **လောကကြီးကို ဖန်တီးချုပ်ချယ်နေတာ “စိတ်” ပါပဲ။ စိတ်ထားကောင်းဖို့ စိတ်ရင်းကောင်းအောင် လုပ်ရမယ်။ စိတ်ကို ဉာဏ်က ထိန်းပေးရမယ်။ ဘာပဲလုပ်လုပ်၊ သတိရှိပါစေ။ ဉာဏ်က အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်ပါစေ။**

စာနာစိတ် ရှိကြပါစေ

မင်းတို့တစ်တွေ တိရစ္ဆာန်ကလေးတွေကို မချစ်ကြဘူးလား၊ မသနားကြဘူးလား၊ မင်းတို့ အိမ်မှာ မွေးထားတဲ့ ကြောင်တစ်ကောင်၊ ခွေးတစ်ကောင် မရှိဘူးလား။ တချို့ကတော့ အများကြီး မွေးထားကြတယ်။ သူတို့ကို ဂရုတစိုက် ကျွေးမွေးပြုစုကြတယ်။

တိရစ္ဆာန်ကလေးတွေ တိရစ္ဆာန်ကြီးတွေဟာ ဒီကမ္ဘာကြီးမှာ မွေးဖွားပြီး တစ်သက်လုံးနေကြတာပဲ။ လောကကြီးမှာ တိရစ္ဆာန်တွေအမျိုးစုံရှိတယ်။ အများကြီး ရှိတယ်။ မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိတယ်။ **သူတို့တစ်တွေဟာ တိရစ္ဆာန်ပေမယ့် ဒီလောကကြီးမှာ နေကြရတယ်။ ကမ္ဘာသူ၊ ကမ္ဘာသားတွေလို့ဆိုရင် သူတို့ကိုလည်း ထည့်တွက်ရလိမ့်မယ်။**

မင်းတို့အရွယ်ကတည်းက တိရစ္ဆာန်တွေကို ချစ်ခင်သနားတတ်အောင် သင်ကြားပေးနေကြတယ်။ မိဘတွေက တိရစ္ဆာန်လေးတွေ အိမ်မှာမွေးထားပြီး အိမ်သူအိမ်သားလို သဘောထားကြအောင် မိဘများက သားသမီးတွေကို လက်တွေ့ သင်ပေးကြတယ်။

ကျောင်းမှာလည်း တိရစ္ဆာန်များကို ချစ်ခင်သနားတတ်ဖို့ သူတို့ ဒုက္ခရောက်ရင် ကယ်ဆယ်ဖို့ လက်တွေ့သင်

ပေးတယ်။ သူတို့နဲ့ တွေ့ရတာ လူမိတ်ဆွေတွေနဲ့ တွေ့ရ
 သလို သဘောထားမျိုး နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ သင်ပေးတယ်။
 မြို့ကြီးတွေမှာ တိရစ္ဆာန်ရုံရှိတယ်။ မင်းတို့လည်း သိသားပဲ။
 တိရစ္ဆာန်ရုံဟာ လူတွေ စိတ်ရွှင်လန်းစရာ၊ အပန်းဖြေစရာ
 ကလေးတွေ ကစားစရာအမျိုးမျိုး ပျော်ပျော်ပါးပါး ရှိစေ
 တယ်။ အဲဒီလို ပျော်စရာထဲမှာပဲ တိရစ္ဆာန်တွေကို ခင်မင်
 လာတဲ့စိတ် ပေါ်လာအောင် လုပ်ပေးတယ် မဟုတ်လား။
 မင်းတို့ရဲ့ ညီလေး၊ ညီမလေးတွေ ကစားခုန်စားတာကြည့်
 ပြီး မင်းတို့မှာ တိရစ္ဆာန်တွေအပေါ် မေတ္တာပွားကြရတယ်
 မဟုတ်လား။

မင်းတို့ ငယ်ငယ်ကတည်းက မေတ္တာတရားပွားများ
 တတ်အောင် မိဘများ၊ ဆရာများ၊ လူကြီးများက တစ်နည်း
 မဟုတ် တစ်နည်းနဲ့ စီစဉ်ပေးထားတယ်။ အဲဒါဟာ မင်းတို့
 လူမမည်အရွယ်စပြီး မေတ္တာတရား ပွားများတတ်အောင်
 သင်ပေးတာပဲ။

**မင်းတို့ အသက်ရလာလေလေ၊ မေတ္တာတရားရဲ့
 အင်အား၊ မင်းတို့ရဲ့စိတ်မှာ ပွားများစေဖို့ပဲ။ အဲဒါဟာ
 တစ်နည်းအားဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုစိတ်ဓာတ်၊ မင်းတို့စိတ်ထဲမှာ
 သင်ပေးလိုက်တာပဲ။** မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာဆိုတဲ့
 တရား တွေဟာ ပါဠိဝေါဟာရဖြစ်ပေတယ်။ ငါတို့မြန်မာတွေ
 ကတော့ အဓိပ္ပာယ်နားလည်နေကြပြီး၊ မင်းတို့လည်းအတော်
 အတန် နားလည်ကြရောပေါ့။

လူ့လောကမှာ လူသားတို့က သူတစ်ပါးကို ချစ်ခင် တယ်၊ သနားတယ်၊ သူတစ်ပါး ကောင်းစားတာကို လိုလား တယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ထား၊ သဘောထားတွေရှိဖို့ အထူးလိုအပ် တယ်။ သာမန်အနေနဲ့ မဟုတ်ဘူး။ အထူးကို လိုအပ်ပါ တယ်။ အဲဒီလို မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာစိတ်တွေရှိရင် မုန်းစိတ်၊ ရက်စက်တဲ့စိတ်၊ မနာလိုတဲ့စိတ်တွေ ဝင်လာမှာ မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီစိတ်တွေဟာ လူတို့ကို တိရစ္ဆာန် အရိုင်း အစိုင်းတွေလိုဖြစ်စေမှာ သေချာတယ်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန် တွေဟာ သူတို့မှာ ဉာဏ်မရှိဘူး၊ စဉ်းစားဆင်ခြင်မှု မရှိ ဘူး။ သူတို့မှာ “စာနာစိတ်” ဆိုတာ မရှိဘူး၊ ဘယ်ရှိမှာ လဲ။ သူတို့မှာ သဘာဝအသိလောက် ရှိတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ လူဟာ လူနဲ့တူအောင် “စာနာစိတ်” မွေးကြရမယ်။ စာနာစိတ်၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်ချင်းစာစိတ် ဆိုတာ လူတိုင်းမှာ ရနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မွေယူရလိမ့် မယ်။ လူတွေဟာ အရင်ဆုံး ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချစ်တယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ပေါ့။ အရေးပေါ်လာရင် အရင်ပြေးချင်တဲ့ နဂို စိတ်ရှိတယ်။ သဘာဝအားဖြင့် ကိုယ်ကိုကိုယ်ထက် ပိုချစ် တယ်ဆိုတာ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် “စာနာစိတ်” ရှိလို့ ကိုယ့် မေတ္တာ၊ ကိုယ့်ကရုဏာ၊ ကိုယ့်စာနာစိတ်တို့ကို သူတစ်ပါး ကို ဝေမျှပေးချင်တဲ့ ဆန္ဒပေါ်တာပေါ့။ “စာနာစိတ်” ရှိမှ ပရဟိတဆိုတဲ့ သူတစ်ပါးကောင်းစားစေဖို့ အကူအညီ အထောက်အပံ့ ပေးကြတာပေါ့။ တစ်ကိုယ်ကောင်းစိတ်သာ

ရှိနေရင် လူဖြစ်နေပါလျက် “လူ့တိရစ္ဆာန်” ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေမှာပေါ့။ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်နဲ့ မခြားတော့ဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ မိဘတွေ၊ ဆရာတွေ၊ လူကြီးတွေက လူမမည် အရွယ်ကစပြီး ကလေးတွေကို စာနာတတ်ဖို့ သင်ပေးမှန်း မသိ သင်ပေးတဲ့အနေနဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေ အိမ်မှာ မွေးထား ပေးကြတာပေါ့။

စာနာစိတ်ဆိုတဲ့ ကိုယ်ချင်းစာတရား ပွားများမှ လူ ယဉ်ကျေးဖြစ်မယ်။ နောက် လူမမည် အရွယ်က အခု အရွယ်ထိ ရောက်လာတော့ မင်းတို့မှာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာဆိုတဲ့ တရားတွေ မင်းတို့ရင်မှာ ရှိနေကြရောပေါ့။

ယဉ်ကျေးမှုစိတ်ဓာတ်ဟာ လူသားတွေကို မမိုက်ရိုင်း မယုတ်မာ၊ မရက်စက်အောင် ပြုပြင်ဖျောင်းဖျပေးတယ်။ နောက်ပိုင်း မင်းတို့အရွယ် လူလားမြောက်တဲ့အရွယ်မှာ စာနာစိတ် ပွားရကောင်းမှန်း၊ အသိစိတ် အားကောင်းအောင် စာပေအတတ်ပညာတွေ၊ ဘာသာတရားတို့ရဲ့ အဆုံးအမ တွေ ခံယူကြရလို့ မင်းတို့ဟာ တော်မှန်ဖြောင့်မတ်ပြီး ရိုးသား စာနာတတ်တဲ့ “လူတော်လူကောင်း” တွေ ဖြစ်လာဖို့ပဲပေါ့။ စာနာစိတ် ရင့်သန်ကြပါစေ။

တက်လူတွေ ဖြစ်ကြပါစေ

မင်းတို့တစ်တွေဟာ ငယ်သေးတော့ မနူးမနပ် စိမ်းဆက်ဆက်တွေချည်းပါပဲ။ အဲဒီလို သိမ်းကျုံးလိုက်တော့ တချို့လူငယ်တွေက ခံချင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ကပဲ ဒီလို လူငယ်တွေထဲမှာ မပါပါဘူး။ ဘကြီးက ခြွင်းချက်ထားပြီး ပြောရောပေါ့လို့ ဆိုမလား မသိပါဘူး။

မင်းတို့ကို အဲဒီလို ဆိုလိုက်တာဟာ အပြစ်ပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ လူငယ်တွေရဲ့ သဘာဝဟာ ဒီလိုပဲလို့ဆိုချင် လို့ပါ။

လူတွေဟာ “တက်လူ” တွေ၊ (အဲ - အလျဉ်းသင့် လို့ပြောရဦးမယ်) “တက်လူ” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ ဟို အရင်ကလည်း ရှိချင်ရှိမှာပါ။ အသုံးတော့ နည်းပုံရတယ်။ ထင်ထင်ရှားရှားစပြီး သုံးတဲ့သူကတော့ ငါတို့ငယ်ငယ်က နာမည်ကြီးတဲ့ စာရေးဆရာကြီး “ပီမိုနင်း” ပါပဲ။

“တက်လူ” ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ အတော်အမီပွယ် သွားပါတယ်။ ငါတို့ ငယ်ငယ်တုန်းက ငါတို့လို လူငယ်တွေကို ဆရာကြီးက “တက်လူ” လို့ခေါ်ပြီး ဝတ္ထုတိုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေရေးတာ မှတ်မိသလောက်တော့ လူငယ်တွေကို ဘဝမှာ အရာရာတွင် တိုးတက်အောင် ကြိုးစားဖို့ အားပေးတာပါပဲ။

အခုခေတ်မှာတော့ “တက်လူ” ဆိုတဲ့ စကားအသုံး နည်းတယ်။ ဒါပေမယ့် ကြိုကြားကြိုကြားတော့ သုံးကြတာ တွေ့ရပါတယ်။

လူငယ်တွေဟာ “တက်လူ” တွေပါပဲ။ အသက်ကြီး တဲ့လူကြီးတွေတော့ “ကျလူ” လို့ မခေါ်ကြပါဘူး။ ခေါ် ရမှာအားနာလို့ ထင်ပါရဲ့။ ခေါ်ရင်လည်း မှန်တယ်လို့ မဆိုသာပါဘူး။ အသက်အရွယ်အားဖြင့်တော့ကိုယ်အင်အား ကတော့ တဖြည်းဖြည်းကျတာ အမှန်ပါပဲ။ ဘယ်သူမှ “ဇရာ” ဆိုတဲ့ အိုခြင်းကို လွယ်အောင် မပြေးနိုင်ပါဘူး။ ဖြစ်ပြီးရင် ပျက်တာပဲဆိုတဲ့ သင်္ခါရတရားဟာ အမြဲပဲဖြစ် လိုက်၊ ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်လိုက်မို့ ဘယ်သူမဆို အကြီးရော အငယ်ပါ စက္ကန့်နဲ့အမျှ ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်ပါပဲ။ လူကြီး တွေအားလုံးဟာ “ကျလူ” များ မဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုချင်ပါ တယ်။ စန်းတင်ပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး။ လူကြီးတွေဟာ ကိုယ်ခန္ဓာအနေနဲ့တော့ ကျကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် “ဉာဏ်ပညာ” မှာတော့ ကြီးလာလေလေ၊ ပြည့်စုံသည် ထက် ပြည့် စုံ လာလေလေမို့ “ဉာဏ်တက်သူ” များလို့ ခေါ်နိုင်မလား မသိပါ။

မင်းတို့ဟာ အခုအခါ ကိုယ်ခန္ဓာအနေနဲ့ “တက်လူ” တွေပါ။ ဒါပေမယ့် တစ်သက်လုံးမှာ တက်နေတဲ့ ဉာဏ် အား၊ ပညာအားတို့ကို အခုကတည်းက မွေးကြပါလို့ ဘကြီးက တိုက်တွန်းချင်ပါတယ်။

အခုလို ငယ်ရွယ်စဉ်က ကိုယ်အားတိုးတက်တာနဲ့ ဉာဏ်အားလည်း တိုးတက်ဖို့ လိုတယ်။ မင်းတို့မှာ ဘဝ

တာဝန်တွေ၊ လူမှုရေးတာဝန်တွေ ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေတာကို ထမ်းဆောင်နေကြရပြီ။ ဒါပေမယ့် မင်းတို့မှာ တိုးတက်နေတဲ့ ကိုယ်အားတွေ ရှိပြီ။ ကံမကောင်းလို့ ငယ်စဉ်ကပင် ချို့တဲ့နေရင်တော့ မပြောတတ်ဘူး။ ကျန်းမာရေး အခြေအနေကောင်းတဲ့ လူငယ်တွေကတော့ “တက်လူ” တွေပါပဲ။ ကိုယ်အားကောင်းဖို့ မင်းတို့လုပ်နေကြတယ်။ အားကစား လေ့ကျင့်ခန်းတွေ လုပ်နေကြတယ်။ လုပ်ကြပါ။ အလွန် မှန်ပါတယ်။ နဂိုက အားတတ်နေတဲ့ ကိုယ်အင်အားကို တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်နေမှ နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသား အဖြစ် ထမ်းဆောင်ရမယ့် အလုပ်တွေကို ကောင်းကောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မှာပေါ့။

ဒါပေမယ့် လူဆိုတာ ကာယအင်အား ဉာဏအင်အား စာရိတ္တအားဆိုတဲ့ အားသုံးတန်ကို တိုးတက်အောင် ပြုစုရမယ်။ အဲဒါအထူးလိုအပ်တယ်။ ကာယအားကို တိုးတက်အောင် ကြိုးစားကြည့်ရင် ကျန်းမာရေးကောင်းမယ် ကိုယ်အင်အားတိုးတက်တာနဲ့အမျှ ဝီရိယကို အစွမ်းကုန်ထုတ်ပြီး အသိပညာအင်အား တိုးတက်အောင် ပညာဗဟုသုတကို ဆည်းပူးရလိမ့်မယ်။ အဲဒါ မင်းတို့ရဲ့ ဘဝပေးတာဝန်ပဲ။ **ကျန်းမာပြီးဉာဏ်ပညာတိုးတက်ပါမှ အကောင်းအဆိုး ခွဲခြားနိုင်မယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရားကောင်းမှ လူ့ကျင့်ဝတ်တွေ၊ စိတ်ဓာတ် ခိုင်ခန့်မှုတွေ ရမယ်။ အဲဒါဟာ “သိက္ခာ၊ သမာဓိ” လို့ခေါ်တယ်။** ပါဠိစကားဆိုပေမယ့် ငါတို့နဲ့ စိမ်းတာမှ မဟုတ်တာ၊ မင်းတို့ သိနေပြီပဲ မဟုတ်လား။

ကာယဗလ၊ ဉာဏဗလ၊ စာရိတ္တဗလဆိုတဲ့ “ဗလသုံးတန်” ဆိုတာ လူသားတို့ လိုအပ်တဲ့ကိစ္စပဲ။ ဒီဗလသုံးတန်ရှိမှ ဘက်စုံတိုးတက်ရေး ဖြစ်တယ်။ ဘက်စုံပညာဆိုတာ ဒါပဲပေါ့။ “ဗလသုံးတန်” တိုးတက်ပါမှ မင်းတို့ ဟာ လူတော်လူကောင်း ဖြစ်ကြမယ်။ မင်းတို့တစ်တွေဟာ မိဘများ အရပ်အောက်မှာရှိတုန်း ငွေကြေးခနအားကောင်း တဲ့မိဘတွေ၊ ချို့တဲ့တဲ့ မိဘတွေ အရိပ်ကို အသီးသီး ခိုလှုံရလို့ သူဌေးသားက မိုက်မာန မပွားနဲ့၊ ဆင်းရဲသားတို့ ရဲ့ သားသမီးတွေကလည်း စိတ်အားမငယ်ကြနဲ့။ လူတော်လူကောင်းတွေ ထူးချွန်ထင်ရှားတဲ့ လူတွေထဲမှာ ငယ်စဉ်က ချို့တဲ့ခဲ့တဲ့ လူငယ်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ ဗလသုံးတန်ကောင်းမွန်မှုကြောင့် ပြီးတော့ ထူးချွန်ထင်ရှားသူတွေ ဖြစ်လာကြတယ်။ အကြီးအကဲများ ဖြစ်လာကြတယ်။ ဒါကြောင့် မင်းတို့တစ်တွေ အားလုံးအားလုံးဟာ ငယ်စဉ်က ချမ်းသာသူဖြစ်စေ၊ ချို့တဲ့သူဖြစ်စေ “တက်လူ” ပီပီ တက်လမ်းကို ကြိုးပမ်းတက်လှမ်းရပေလိမ့်မယ်။

“ကိုယ်ထူးကိုယ်ချွန်” ဆိုတဲ့ ဝိသေသပုဒ်ဟာ အဖိုးတန်ဆုံးပဲလို့ မှတ်ပါ။ တက်လမ်းရှိနေတာပဲ။ ကိုယ်က ရောင်အောင် သွားမှ တွေ့မှာပေါ့။ ကိုယ့်အတွေ့ အကြုံ၊ အဖြစ်အပျက် အားလုံးဟာ အခွင့်အလမ်းတွေပဲလို့ မှတ်ပါ။ မင်းတို့လူငယ်တွေဟာ တက်လမ်းရှာကြရမယ့် “တက်လူ” တွေပါ။ မကြိုးစားဘဲ တက်လူမဖြစ်နိုင်ဘူး။ ငယ်ငယ်နဲ့ “ကျလူ” တွေ အဖြစ်စေနဲ့။

ငါးပါးသီလစောင့်ကြပါ

**မင်းတို့တစ်တွေ လူပီသဖို့အရေးမှာ ကိုယ်ကျင့်တရား
ကောင်းရလိမ့်မယ်။** လူပီသတယ်ဆိုတာ လူဟာ ကမ္ဘာ
လောကကြီးမှာ နေထိုင်တဲ့ သတ္တဝါတစ်မျိုးပဲ။ အခြား
သတ္တဝါတွေက တိရစ္ဆာန်တွေပါပဲ။ သူတို့ ကမ္ဘာကြီးမှာ
နေကြလို့ လူတွေနဲ့ အဆက်ရှိတယ် မဟုတ်လား၊ တောရိုင်း
တိရစ္ဆာန်ကြီးတွေတောင်မှလည်း လူသားတွေနဲ့ အဆက်
အစပ်ရှိကြတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့သတ္တဝါ
တွေထက်မှာ အမြင့်မြတ်ဆုံးအဖြစ် နေရမယ်။ အဲဒီလို
နေနိုင်ဖို့ လူတွေဟာ တိရစ္ဆာန်နဲ့ မတူဘဲ လူရဲ့ ဝိသေသ
လက္ခဏာတွေ ရှိရမယ်။ ရှိမှလည်း လူပီသတယ် ဆိုနိုင်
တယ်။

လူသားတို့ရဲ့ ဝိသေသလက္ခဏာတွေဟာ အများကြီးပဲ၊ တခြားသတ္တဝါတွေနဲ့ မတူအောင်နေဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အဲဒီလိုနေဖို့မှာ “ကိုယ်ကျင့်တရား” ရှိရမယ်။ မင်းတို့လည်း ကြားဖူးမှာပေါ့။ လူကြီးတွေက အကျင့်ပျက်တဲ့လူကို ခွေးကျင့် ခွေးကြံ ကြံတယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုတာ အစစအရာရာမှ ယဉ်ကျေးရမယ်။ မပြုသင့်တဲ့ အလုပ်မျိုး တွေကို ရှောင်ရမယ်။ ရှေးအစဉ်အလာက ဆိုခဲ့ကြတဲ့ စကားကတော့ ငါးပါးသီလကို ခါးဝတ်ပုဆိုးကဲ့သို့ ထားရှိရ မယ်တဲ့။ ခါးဝတ်ပုဆိုးကို မြဲမြဲဝတ်မှသာ လူတွေကြားမှာ သွားလာလျှပ်ရှားနိုင်တယ် မဟုတ်လား။ ငါးပါးသီလကို မြဲမြဲ စောင့်ထိန်းရမယ်လို့ ဆိုလိုတာပါပဲ။

အခုလို ဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကားတဲ့ ခေတ်မှာ မပြောနဲ့၊ ဘုရားပွင့်တဲ့ခေတ်တွေ အများကြီးရှိတယ်။ အဲဒီခေတ်တွေ မှာ လူမိုက်တွေက အကျင့်သိက္ခာ ပျက်ကြတယ်။ သူတော် ကောင်းတွေကတော့ ငါးပါးသီလ မြဲကြတယ်။ **ကိုယ်ကျင့် တရားကောင်းဖို့ အရင်းခံကတော့ ငါးပါးသီလစောင့်ထိန်း ခြင်းပါပဲ။**

ငါးပါးသီလဟာ ကမ္ဘာမှာ အမြဲရှိနေတာပဲ။ ဗုဒ္ဓမြတ် စွာ ပွင့်တော်မူမှသာည မဟုတ်ဘူး၊ သာသနာပကာလမှာ လည်း သူတော်ကောင်းတွေဟာ အနည်းဆုံး ငါးပါးသီလ ကို စောင့်ထိန်းကြတယ်။ ဘယ်ဘာသာ၊ ဘယ်အယူဝါဒကို ပဲလိုက်နာကိုးကွယ် ကိုးကွယ် ငါးပါးသီလကို စောင့်ထိန်း

တဲ့ ကိုယ်ကျင့်တရားရှိကြတယ်။ ငါးပါးသီလဟာ ဘယ်ဘာသာမဆို သူတော်ကောင်းတွေဟာ ဘယ်သူကမျှ မပြောဆို၊ မတိုက်တွန်းရဘဲ ငါးပါးသီလကို အလိုလို စောင့်ထိန်းတတ်တယ်လို့ အဆိုရှိပါတယ်။

လူကောင်းနဲ့ လူဆိုး၊ လူယုတ်နဲ့ လူမြတ်တို့ကို ခွဲခြားသိဖို့မှာ သူတို့တစ်တွေ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းရဲ့ လားလို့ စုံစမ်းစစ်ဆေးရမှာ ဖြစ်တယ်။ ငါးပါးသီလဆိုတဲ့ သူ့အသက် မသတ်ရ၊ သူ့ဥစ္စာ မခိုးရ၊ သူတစ်ပါး သားမယားကို မပြစ်မှားရ၊ မဟုတ်မမှန်တာ မပြောရ၊ သေရည်သေရက်နဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးကို မသုံးရဆိုတဲ့ အကြောင်းပဲ မဟုတ်လား။ လွယ်လွယ်ရှင်းရှင်းပါပဲ။ ငါးပါးသီလရှိရင် မကောင်းတာ မလုပ်တော့ဘူး။ အဲဒီလို မလုပ်တဲ့အကျင့်ဟာ ထိန်းသိမ်းရမယ့် ကိုယ်ကျင့်တရားပဲ။ ငါးပါးသီလလုံခြုံရင် လူ့လောကမှာ မဖြစ်သင့်တာတွေမဖြစ် တော့ဘူး။ ဘယ် ဘာသာဝင်မဆို ဘယ်လူမျိုးမဆို ဘယ် သူပဲဖြစ်ဖြစ် စောင့်ထိန်းအပ်တဲ့ တရားပဲ။ တကယ်တော့ ကိုယ်ကျင့်တရားဟာ ဘာသာရေးမှာလည်း ကောင်းတယ်။ လူမှုရေးမှာလည်း ကောင်းတယ်။ လူ့လောကမှာ ကိုယ်ကျင့် တရားတွေပျက်လို့ ဘဝတွေ ပျက်နေကြတာပဲ။ အချင်းချင်း ရန်ဖြစ်ကြ၊ မတရားပြုကျင့်ကြနဲ့ အမျိုးမျိုးမကောင်းကြလို့ လူ့လောကဟာ ပျက်စီးနေတာ မင်းတို့လည်း သိသားပဲ မဟုတ်လား။

မင်းတို့တစ်တွေဟာ လူငယ်တွေမို့ လှုပ်ရှားမှုတွေ များတယ်။ ဒါ သဘာဝပဲ။ မင်းတို့ လုပ်ချင်တာကို ကိုယ် ကျင့်တရားမပျက်ရင် လုပ်သာလုပ်ပါ။ လူငယ်ဘဝဟာ လူ့ဘဝမှာနေဖို့ အကောင်းဆုံးပဲ။ တို့က မတားပါဘူး။ မချုပ်ချယ်ပါဘူး။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေပါ။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်ကျင့်တရားတွေ မပျက်ပါစေနဲ့။ အခုခေတ်မှာ ကိုယ် ကျင့်တရားတွေ အကြီးအကျယ် ပျက်နေတယ်။ ကမ္ဘာနဲ့ တစ်ဝန်းလုံးပဲ။ အဲဒီလူတွေထဲ မင်းတို့ မပါစေချင်ဘူး။ ကိုယ့်ဘဝတန်ဖိုးကို ကိုယ်သာလျှင် ပြုနိုင်တယ်။ ဖျက်လည်း ဖျက်နိုင်တယ်။ မင်းတို့ဟာ စဉ်းစားဆင်ခြင်တဲ့ သဘော ထားရှိကြတယ်။ ရှိကြလို့ပေါ့။ ဒီစာကို ဖတ်ကြတာ။

ငါးပါးသီလဆိုတာ ကမ္ဘာဦးကတည်းက သူတော် ကောင်းတွေ စောင့်ထိန်းလာတာပဲ။ စောင့်ထိန်းဖို့ မခက် ပါဘူး။ စိတ်ကောင်း၊ စေတနာကောင်းရှိသူဟာ ကောင်းတဲ့ အလုပ်လုပ်ဖို့ ဝန်မလေးပါဘူး။ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လုပ်ကြတာပဲ။ မင်းတို့လည်း လူတော်လူကောင်း ဖြစ်အောင် သူတော်ကောင်းဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြပါ။

တန်ဖိုးရှိရှိနေတတ်ပါစေ

လူသားတွေမှာ တန်ဖိုးရှိတယ်။ လူ့တန်ဖိုးရှိမှ လူ
ပီသမယ်။ လူ့တန်ဖိုး မရှိရင် လူဖြစ်ပါလျက် တိရစ္ဆာန်
မခြား ဖြစ်နေမှာပေါ့။ ဆိုကြစတမ်းဆိုရင် တချို့လူတွေဟာ
လူ့တန်ဖိုး မရှိကြဘူး။ လူ့တန်ဖိုး မရှိပေမယ့် ပကာသန
လောကကြီးမှာ တွင်ကျယ်နေခွင့်သာကြတယ်။

ဒါဖြင့် လူ့တန်ဖိုးဆိုတာ ဘာလဲ၊ လူမှာပြင်ပ တန်ဖိုး ရှိတယ်။ အတွင်းတန်ဖိုးလည်း ရှိတယ်။ ပြင်ပတန်ဖိုးဆို တာ ရုပ်ပစ္စည်းတွေနဲ့ဆိုင်တယ်။ အတွင်းတန်ဖိုး ဆိုတာ စိတ်ဓာတ်နှင့် ဉာဏ်ပညာမှာရှိတယ်။ ပြင်ပတန်ဖိုးကတော့ ကံကောင်းရင် ပိုက်ဆံရှိတဲ့ မိဘများရဲ့ သားမသီးတွေမှာ ရှိတယ်။ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ကောင်းတဲ့ ဘဝအခြေအနေတွေ ပါပဲ။

အတွင်းတန်ဖိုးမရှိတဲ့ သူဟာ အပြင်တန်ဖိုးကုန်ဆုံး ပျောက်ပျက်သွားရင် “အလကားလူ” လို့ ခေါ်စရာအဖြစ် ကို ရောက်သွားနိုင်တယ်။ ရောက်လည်းရောက်သွားတာပဲ။ မိဘတွေ ချမ်းသာတယ်၊ လူကုံတံတွေ ဖြစ်တယ်။ ပကာ သနလောကမှာ ဂုဏ်ရှိတယ်။ အဲဒီမိဘများက မွေးလို့ မိဘအရှိန်နဲ့ လူရာဝင်နေတာပါ။ အဲဒီ ရုပ်ပစ္စည်းဆိုတာ ပျက်စီးချင်း ပျက်စီးသွားတာပဲ မဟုတ်လား။ မိဘတွေ လက်ထက်မှာ ဂုဏ်ရှိရှိနေနိုင်တယ်။ ပညာကောင်းကောင်း မတတ်၊ အကျင့်စာရိတ္တ ဆိုးဆိုး၊ အဲဒီလို လူတွေဟာ ကုဋေရှစ်ဆယ်သူဌေးသားဟာ သူတောင်းစားဘဝနဲ့ သေဆုံး ရတယ်ဆိုတာမျိုးလို ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို သာဓကတွေ မနည်းဘူး။ ဆရာကြီး မျက်စိအောက်မှာပဲ တွေ့ရပါတယ်။

သူဌေးသား တစ်ယောက်ဟာ သူ့မိဘတွေရှိတုန်းက

စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ အဆင်ပြေလို့ စီးပွားတက်တယ်။ သားကတော့ ကျောင်းမှာလည်း အဖျင်း၊ ဖျင်းတာကတော့ စာမကြိုးစားလို့ပါပဲ။ ဒါထက်ဆိုးတာက ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ အရက်သေစာ အလွန်အကျွံသောက်တယ်။ ဖဲကစားတယ်။ ဖဲရုံးရင် မိဘရဲ့ ငွေကြေးတွေကို ခိုးတယ်။ သားက “အိမ်တွင်းသူခိုး” ဖြစ်နေတော့ ဖခင်ကြီး စိတ်မချမ်းသာ ဖြစ်ရတယ်။ မိဘစကားကိုလည်း နားမထောင်၊ ရပ်ရွာမှာ ဆိုးဝါးသောင်းကျန်းလို့ ပြဿနာအမျိုးမျိုးဖြစ်ရတယ်။ အဲဒီလို အမျိုးမျိုးဘက်မှ ဆိုးနေတော့ မိဘနှစ်ပါးမှာ သူ့အတွက် စိတ်မချမ်းသာပြီး ကွယ်လွန်ကြရှာတယ်။

မိဘနှစ်ပါး ဆုံးပြီးတဲ့နောက် မကြာပါဘူး။ အလုပ်အကိုင်မရှိ။ လုပ်လည်း မလုပ်တတ်၊ ဘယ်သူကမှလည်း သူ့ကို လူရာမသွင်း၊ အရက်စွဲတာက ချွတ်လို့ မရဘူး။ အရက်ကျွန်ဖြစ်နေတော့ ရှိတဲ့ပစ္စည်းကလေးတွေ ရောင်းပြီးရတဲ့ ပိုက်ဆံနဲ့ အရက်သောက်တယ်။ အရက်ကျွန်ဖြစ်နေပြီး အရက်နာကျတယ်။ မိဘတို့ရဲ့ ပစ္စည်းတွေလည်း သူတစ်ပါးတို့ကို ရောင်းစားလိုက်ရတယ်။ တကယ်ကိုပဲကုဋေရှစ်ဆယ်သူဌေးသားအတိုင်းပဲ။ နောက်ဆုံးတော့ သင်္ချိုင်းဇရပ်မှယာ သေနေတာတွေကြရတယ်။

အဲဒါ တကယ့်ဖြစ်ရပ်ပဲ။ တခြားလူတွေလည်း အလား

တူ ဖြစ်ရပ်မျိုးကို မြင်တွေ့ကြမှာပါ။ အဲဒီလို လူ့တန်ဖိုး မရှိအောင် လုပ်ပစ်ကြတယ်။ လူ့မိုက်တွေရှိကြပါတယ်။ မင်း တို့လည်း ကြားဖူးချင် ကြားဖူးမယ်။ တွေ့ဖူးချင်တောင် တွေ့ဖူးမှာပါ။ ပုံပြင်ထဲက ဖြစ်ရပ်တွေကို ပြန်ပေါ်လာတာ ပဲ။

ကဲ - တန်ဖိုးရှိအောင် မင်းတို့နေကြရမယ်။ ဘယ် လိုနေမလဲ။ မွေးလာကြတုန်းက လူတွေဟာ ပစ္စည်းဥစ္စာ ချမ်းသာတာ ဆင်းရဲတာ ပဓာနမဟုတ်ဘူး။ ဆင်းရဲသားရဲ့ သားသမီးတွေ လူတော်လူကောင်း ဖြစ်ကြတာ အများကြီး၊ ထူးချွန်ထင်ရှားသူ အများဟာ ကိုယ့်တန်ဖိုးကို ပြုစုမြှင့်တင် ကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကြိုးပမ်းမှုတွေကို လူငယ်လူရွယ်တို့က ဖတ်ရှုလေ့လာပြီး သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ တန်ဖိုးကို ဘယ်လို ပြုစုတယ်။ တန်ဖိုးထက်သည်ထက် ထက်အောင် ကြိုးစား ကြတယ်ဆိုတာ ဘဝသင်ခန်းစာတွေအဖြစ် လေ့လာသုံးသပ် ကြရမယ်။ **ကမ္ဘာမှာ ထူးချွန်ထင်ရှားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ ရဲ့အတ္ထုပ္ပတ္တိတွေဟာ တိုးတက်ကြီးပွားရေး သင်ခန်းစာ တွေပါပဲ။ မင်းတို့ များများဖတ်ကြပါ။ စိတ်အားထက်သန်မှု တက်လာပါလိမ့်မယ်။**

အချုပ်ကို ပြောပြရင် ကိုယ့်တန်ဖိုး တိုးတက်စေတဲ့ နည်းကို ပြောပြပါမယ်။ မင်းတို့လည်း သိပြီးသားဖြစ်မှာပါ။

သိပြီးသားဆိုလည်း ပိုပြီး လေးလေးနက်နက် သိနားလည် စေရမယ်။

ဆရာကြီးသိတဲ့နည်းဟာ ရှေးကျတဲ့နည်းလို့ ဆိုရမှာ ပါ။ ရှေးကျတယ်ဆိုတိုင်း အဟောင်းကြီးပဲ။ အသုံးမဝင် တော့ပါဘူးလို့ ထင်ရင်မှားမယ်။ ရှေးကျပြီး အခုအထိ ကောင်းတယ် မှန်တယ်။ နောင်လည်း ဆက်လက်မှန်မှာ သေချာတယ်လို့ ဆိုနိုင်ရင် ထာဝရမှန်တဲ့ နည်းလမ်းပဲလို့ မှတ်ကြပါ။

လူ့တန်ဖိုးအစစ်ဟာ ဒီသုံးခုမှာ ရှိတယ်။ အဲဒီသုံးခု ကတော့ “သီလ၊ သမာဓိ ၊ ပညာ” ပါပဲ။ ဘာသာရေးတရား ဟောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ လောကီနဲ့ လောကုတ္တရာဟာ တခြားစီမှ မဟုတ်တာ။ လောကီဆိုတာ လောကရဲ့ အကြောင်းခြင်းရာတွေနဲ့ သက်ဆိုင်တယ်။ လောကီကမှ လောကုတ္တရာ ရောက်ရတာ။ လောကုတ္တရာဆိုတာ လောကကို ကျော်လွန်မြင့်တတ်တဲ့ အခြေအနေပါပဲ။

ကဲ - အဲဒီသုံးခုက “သီလ” ၊ “သမာဓိ” ၊ “ပညာ”။

အဲဒီ သုံးပါးကို မြန်မာပြန်ပြီး ပြောလိုက်ရင် အထူး အထွေတောင် စဉ်းစားစရာ မလိုပါဘူး။ ရှင်းနေတာပဲ။ “သီလ” ဆိုတာ “ကိုယ်ကျင့်တရား”။ “သမာဓိ” ဆိုတာ

“စိတ်တည်ကြည်မှု” ၊ “ပညာ” ဆိုတာ “အကောင်းအဆိုး ခွဲခြားသိတတ်သော စွမ်းရည်”။

ရှင်းပါတယ်။ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းဖို့ကြိုးစားပါ။ သမာဓိဆိုတာ တည်ကြည်တဲ့စိတ်ရှိရမယ်။ မဖောက်ပြန် ရဘူး။ မကောင်းမှုဘက်ကို မလိုက်စားဘဲ တည်ကြည်ခိုင်မြဲ ရမယ်။ ပညာဆိုတာ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှု၊ သမာ တရားနဲ့ မသမာတရား ခွဲခြားပြီး အကောင်းအမှန်ဘက်မှာ အမြဲ ရပ်တည်။ အဲဒါပဲ။ ဒီအတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးစားကြပါ။

အချိန်ကို သုံးပါ မဖြုန်းပါနဲ့။

နာရီဟာ စက္ကန့်သံ တစ်ချက်ချက်နဲ့ အမြဲ ရွေ့နေတယ်။ အဲဒါဟာ အချိန်ဆိုတာ ရပ်နေတာ မဟုတ်ဘူး။ နာရီစက် မကောင်းလို့ ရပ်ချင်ရပ်မယ်။ အချိန်ဟာ ဘယ်တော့မှ မရပ်ဘူး။ အဲဒါကိုတော့ မင်းတို့ သိပြီးသား ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လူတချို့ဟာ အချိန်ကို ဂရုမထားဘူး၊ ဖြုန်းပစ်ကြတယ်။

ဖြုန်းတယ်ဆိုတာ မမှန်တဲ့ သုံးခြင်းပဲ။ အကျိုးထူးမရဘဲ ကုန်စေတာဟာ ဖြုန်းတာပဲပေါ့။ မင်းတို့လည်း သိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အမှတ်တမဲ့ နေတယ်။ အပျင်းဖက် နေတယ်။ အဲဒီလိုနေရင် ရှုံးတာပဲ။ အချိန်ကုန်သွားရင် ပြန်မရတော့ဘူး။ တခြားဟာတွေ ကုန်ရင် ပြန်ရနိုင်တယ်။ ဝယ်ယူနိုင်တယ်။ တောင်းယူနိုင်တယ်။ အချိန်ကို ဝယ်လို့ လည်းမရ တောင်းလို့လည်း မရနိုင်ဘူး။ မင်းတို့က

မဲ့ပြုံးပြုံးပြီး ပြောမယ်။ ကျွန်တော်/ကျွန်မတို့ ကလေးမှ မဟုတ်တာ။ သိတာပေါ့။ ဆရာကြီးက အချိန်ကုန်ခံပြီး ပြောနေတာကိုးလို့ ဆိုမယ်။

ငါ အချိန်ဖြုန်းတာမဟုတ်ဘူး၊ အချိန်ကို အသုံးပြုပြီး မင်းတို့တစ်တွေ ပေါ့ဆဆမနေကြဖို့ ဆုံးမတာ၊ ငါအချိန်ကို မင်းတို့အကျိုးအတွက် သုံးလိုက်ရတာ ငါအချိန်ဖြုန်းတာမဟုတ်ဘူး။ မင်းတို့ အချိန်ဖြုန်းမှာစိုးလို့ ပြောရတာ။ ငါပြောတာက မင်းတို့သိပြီးသား ဖြစ်ပေမယ့် အချိန်ရဲ့ တန်ဖိုးကို သိရုံသာမက၊ ကောင်းကောင်းကြီး နားလည်သွားရင် ငါကျေနပ်တယ်။ မင်းတို့ နားလည်သွားတာဟာ ငါရဲ့အမြတ်ပဲ။ မင်းတို့ လိမ္မာသည်ထက် လိမ္မာကြရင် ငါလူမှုရေး၊ ပညာရေးတာဝန် ကျေပွန်တာမို့ အမြတ်ပဲလို့ ဆိုတာပါ။

လူတွေဟာ သိရက်နဲ့ မိုက်နေကြတာများတယ်။ လူဆိုးတွေဟာ ဆိုးတာ မိုက်တာ မကောင်းဘူးမှန် သိတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် သိလျက်နဲ့ ဆိုးကြတယ်။ မိုက်ကြတယ်။ ဒီလိုဖြစ်တာဟာ လူတိုင်းမှာ လိုလိုပါ။ **မကောင်းမှန်းသိလျက်နဲ့ မကောင်းတာ လုပ်တယ်။ မမှန်တာ ပြော၊ မလုပ်သင့်တာလုပ်တာ မှန်သမျှဟာ လူ့တန်ဖိုးကို ဖြုန်းပစ်တာပဲပေါ့။** အဲဒီအဖြုန်းတွေထဲမှာ အချိန်ဖြုန်းတာဟာ ကိုယ့်လူ့တန်ဖိုးကိုလျော့စေတယ်။ ဘဝမှာ အနှုံးထွက်တယ်။

ဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ (ကျွန်မတို့) ဟာ အချိန်ကို အလုပ်လုပ်ပြီး အသုံးပြုနေမှာလား၊ အားလပ်ချိန်မရှိ ရတော့ ဘူးလား၊ ပျော်စရာ မလုပ်ရတော့ဘူးလားလို့ မေးချင် မေးလိမ့်မယ်။ မေးသင့်ပါတယ်။

ဆရာကြီးက အားလပ်ချိန်မရှိဘူး။ ပျော်စရာ အချိန် မရှိဘူးလို့ မဆိုလိုပါဘူး။ လူ့ဘဝဟာ တကယ်တော့ အနေ အထားရ မလွယ်ဘူး။ ငယ်စဉ်ကတည်းက တာဝန်တွေ ဝတ္တရားတွေထဲမှာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေရတာပဲ။ အားလပ်ချိန် အပမ်းဖြေချိန်ဆိုတာ ရှိရမှာပေါ့။ ပျော်စရာပါးစရာ အချိန်ရှိ ကို ရှိရမယ်။ နှစ်ဆယ့်လေးနာရီမှာ အိပ်ချိန်အိပ် ကျန်အချိန် တွေမှာ အလုပ်ကိုချည်း လုပ်နေရမယ် မဆိုပါဘူး။

အားလပ်ချိန်မှာ လုပ်ချင်တာ လုပ်နိုင်တယ်။ သူများ ကိုတော့ မထိခိုက်စေရဘူး။ အားလပ်ချိန်ကို သုံးတာဟာ ဖြုန်းတာမဟုတ်ဘူး။ အားလပ်ချိန်မှာ အပန်းဖြေ ချိန်ကိုလည်း အကျိုးရှိရှိ သုံးဖို့တော့ လိုတယ်။ အားလပ်ချိန် မှာ စိတ်လွတ်ကိုယ်လွတ် ဆိုသလိုနေပါ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ အချိန်ကို စနစ်တကျသုံးစေချင်တယ်။ အလုပ်ချိန်မှာလည်း အလုပ်လုပ်ရလိမ့်မယ်။ တာဝန်ဝတ္တရားတွေနဲ့ လုပ်ရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ တာဝန်မရှိဘူးဆိုပေမယ့် စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ မလုပ်ရဘူး အားလပ်ချိန်မှာ ကိုယ့်ကျန်းမာရေးအတွက် အနားယူရမယ်။ ဖျော်ဖြေစရာကလေးတွေ ရှိရမယ်။ ခံစား ရမယ်။ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖြစ်နေရမယ်။

ပျော်ရမယ့်အချိန်မှာ ပျော်ပျော်ကြီး နေကြစမ်းပါ။
 ရာသီပွဲတော်တွေရှိတယ်။ ဘုရားပုထိုးတွေ ဒေသန္တရ ဗဟု
 သုတရစရာ နေရာတွေရှိတယ်။ ပွဲလမ်းသဘင်တွေရှိတယ်။
 အဲဒီဟာတွေကို ရယူခံစားနိုင်ခွင့် အပြည့်အဝရှိစေရမယ်။
 အပျော်နဲ့ အလုပ်၊ ဒီအချိန်နှစ်ချိန်ဟာ လူ့ဘဝမှာ ယှဉ်တွဲ
 နေရမယ်။ အလှည့်ကျ ခံစားနိုင်ရမယ်။ အပျော်ပဲဖြစ်ဖြစ်
 အလုပ်ပဲဖြစ်ဖြစ် စည်းကမ်းရှိရှိ ကျင့်သုံးရလိမ့်မယ်။ **လူ့**
ဘဝမှာ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ပြုခြင်း မှန်သမျှဟာ အပြစ်ချည်းပဲ။
လွန်ကဲမှုဟာလည်း အပြစ်ပဲ။ စည်းကမ်းနဲ့ အချိန်ကို
သုံးရမယ်။ စည်းကမ်းမဲ့ရင် အချိန်ဖြုန်းတာပဲ။ အလုပ်လုပ်
 ရင်လည်း စည်းကမ်းရှိရှိ တာဝန်သိသိ လုပ်ရမယ်။ အဲဒါမှ
 အပြစ်ကင်းပြီး ကိုယ့်အကျိုး အများအကျိုးရှိနိုင်မယ်။ ဒါမှ
 မဟုတ်ရင် ကိုယ့်အကျိုးပျက်မယ်၊ သူတစ်ပါးအကျိုး ထိခိုက်
 နိုင်တယ်။

အားလပ်ချိန် အပန်းဖြေချိန် ပျော်ပျော်ပါးပါးရှိချိန်
 တွေကို သုံးတတ်ရင် အကျိုးကောင်းများများရမယ်။ ဒီလိုမှ
 အသုံးမပြုရင် အချိန်ကုန် အကျိုးမရှိဖြစ်မယ်။ အဲဒါ အချိန်
 ဖြုန်းတာပဲ။

အချိန်ကို လိမ္မာစွာ သုံးပါ။ မိုက်မဲစွာ ဖြုန်းမပစ်လိုက်
 ပါနဲ့။